

Årsredovisning 2014

KPA Pensionsförsäkring AB (publ)

Organisationsnummer 516401-6544

KPA
PENSION

Innehållsförteckning

	Sidan
Förvaltningsberättelse	3
Koncern	
Resultaträkning.....	17
Rapport över totalresultat.....	18
Balansräkning	19
Rapport över förändringar i eget kapital	21
Moderföretaget	
Resultaträkning.....	22
Rapport över totalresultat.....	23
Balansräkning	24
Rapport över förändringar i eget kapital	26
Kassaflödesanalyser	27
NOTER	
Not 1 Redovisningsprinciper i koncernen och moderföretaget	30
Not 2 Upplýsingar om risker	41
Not 3 Premieinkomst.....	58
Not 4 Kapitalavkastning, intäkter.....	59
Not 5 Orealiserade vinster på placeringstillgångar.....	59
Not 6 Övriga tekniska intäkter	59
Not 7 Utbetalda försäkringsersättningar	60
Not 8 Driftkostnader	60
Not 9 Kapitalavkastning, kostnader	61
Not 10 Värdeminskning på övriga placeringstillgångar..	61
Not 11 Nettoresultat per kategori av finansiella instrument	62
Not 12 Bokslutsdispositioner	66
Not 13 Skatter.....	66
Not 14 Förvaltningsfastigheter.....	68
Not 15 Aktier och andelar i koncernföretag.....	70
Not 16 Aktier och andelar i intresseföretag	72
Not 17 Immateriella tillgångar	72
Not 18 Aktier och andra andelar.....	72
Not 19 Obligationer och andra räntebärande värdepapper	73
Not 20 Övriga lån.....	74
Not 21 Placeringstillgångar för vilka försäkringstagarna bär placeringsrisken	74
Not 22 Derivat	75
Not 23 Upplýsingar om kvittning.....	76
Not 24 Avsättning för skatter.....	79
Not 25 Övriga fordringar	79
Not 26 Kategorier av finansiella tillgångar och skulder och deras verkliga värden.....	80
Not 27 Eget kapital	89
Not 28 Obeskattade reserver	89
Not 29 Livförsäkringsavsättning.....	90
Not 30 Avsättning för oreglerade skadork.....	91
Not 31 Försäkringsteknisk avsättning för livförsäkring för vilka försäringstagaren bär risk	92
Not 32 Pensioner och liknande förpliktelser	93
Not 33 Övriga skulder	98
Not 34 Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter.....	98
Not 35 Förväntade återvinningstidpunkter för tillgångar och skulder.....	99
Not 36 Ställda panter.....	100
Not 37 Åtagande.....	101
Not 38 Hyresintäkter.....	101
Not 39 Upplýsingar om närstående	102
Not 40 Medeltal anställda samt löner och ersättningar	105
Not 41 Avstämning av totalavkastningstabell.....	108
Not 42 Viktiga uppskattningar och bedömningar.....	110

Förvaltningsberättelse

Styrelsen och verkställande direktören för KPA Pensionsförsäkring AB (publ) nedan KPA Pensionsförsäkring AB, org. nr 516401-6544 med säte i Stockholm, avger härmed årsredovisning för räkenskapsåret 2014 som är bolagets sextonde verksamhetsår.

Ägarförhållanden och koncernstruktur

KPA Pensionsförsäkring AB ägs till 100 procent av KPA Livförsäkring AB (publ), nedan KPA Livförsäkring AB (502010-3502). KPA Livförsäkring AB är ett helägt dotterbolag till KPA AB (556527-7182). KPA AB ägs till 60 procent av Folksam ömsesidig livförsäkring (502006-1585) och till 40 procent av SKL Företag AB (556117-7535). KPA-gruppen består också av KPA Pensionsservice AB med bifirma Pensionsvalet PV. KPA Pensionsservice AB äger i sin tur dotterbolaget KPA Pensionstjänst AB.

KPA Pensionsförsäkring AB drivs, liksom sitt moderbolag KPA Livförsäkring AB, enligt ömsesidiga principer. Bolagen får inte dela ut vinst och konsolideras inte i KPA-koncernen. Allt överskott återförs till försäkringstagarna.

KPA Pensionsförsäkring AB äger två aktiebolag, Litreb I AB (556715-5782) och Litreb II AB (556730-4679), KPA Pensionsförsäkring AB äger dessutom

Kulltorp Holding AB (556767-4147) till 33% med dotterbolaget Gnosjö Energi AB (556742-7132), 99% av Stopstorp KB (969715-6249), 11,33% av Power Wind Partners AB (556756-2128) och 70% av Kungsbrohus Holding AB (556891-1670). 99% av KB Sandspridaren (969747-2950) vari Litreb II AB äger 1%. Litreb I AB äger Litreb Fastigheter AB (556681-3142), Ymerplan AB (556742-7199), Godsfinkan Hammarby AB (556605-7757), Trumman Häggvik AB (556728-3923), Löten Vårdbostäder AB (556758-5426), Arlöv Vårdbostäder AB (556668-0566) Äldreboendet Solbacka AB (556768-3924), Fastighets AB Jäsby (556824-8370), Fastighets AB Gudingan (556824-8396), Boende Ursvik 22 AB (556912-1394) och Boende Ursvik 32 AB (556912-1386) tillträdd 9 januari 2014. Kungsbrohus Holding AB äger Fastighets AB Kungsbrohus (556617-8517).

Alla KPA-bolagen har säte i Stockholm. KPA-bolagen benämns nedan KPA Pension.

Allmänt om verksamheten i KPA Pension

KPA Pension förvaltar tryggt och etiskt våra kunders pensionspengar. KPA Pensions affärsidé är att erbjuda kundanpassade pensions- och försäkringslösningar främst till kommunsektorn. Vårt erbjudande består av traditionell pensionsförsäkring, fondförsäkring, livförsäkring, direkt fondsparande, pensionsadministration, valcentral och kapitalförvaltning.

Den prioriterade marknaden är kommunsektorn i Sverige. Med kommunsektorn avses anställda och arbetsgivare i kommuner, landsting, regioner, kommunalförbund, kommunala företag och härtill närstående företag. KPA Pension är marknadsledande i kommunsektorn. Merparten av Sveriges landsting och kommuner har avtal med bolag inom KPA Pension. Över en miljon anställda har sin pension i någon form hos KPA Pension.

Allmänt om verksamheten i KPA Pensionsförsäkring AB

KPA Pensionsförsäkring AB:s verksamhet är en naturlig del av KPA Pensions kompletta produktutbud till arbetsgivare, arbetstagare och pensionärer. Bolaget tillhandahåller kompletta försäkringslösningar för arbetsgivarnas pensionsåtaganden. Den största delen består av arbetstagarnas individuella val, premiebestämd pension inom olika kollektivavtalsområden. Den andra delen är förmånsbestämda pensioner som hanteras för KAP-KL och PA-KFS.

Anställda inom kommunsektorn som inte gör något eget val för förvaltning av sin tjänstepension inom avtalsområdena KAP-KL, AKAP-KL, PA-KFS09 samt anställda inom statsunderstödda teatrar, dans- och musikinstitutioner inom avtalsområdet AIP får pengarna placerade som en traditionell försäkring i KPA Pensionsförsäkring AB. KPA Pensionsförsäkring AB finns också som valbart bolag inom traditionell försäkring för avtalsområdena KAP-KL, AKAP-KL, PA-KFS09, PA-03, KFO och AIP.

Inom avtalsområdena KAP-KL, AKAP-KL och PA-03 finns även fondförsäkring som valbart alternativ. KPA Pensionsförsäkring AB tillhandahåller också privat traditionell pensionsförsäkring och privat fondförsäkring samt alternativa pensionslösningar för arbetsgivare.

Verksamheten under 2014 i KPA Pensionsförsäkring AB

Arbetstagare och arbetsgivare

KPA Pensionsförsäkring AB fick cirka 125 000 nya pensionssparare under 2014. Merparten av dessa avser nyanställda samt anställda som uppnår intjänanderätt för tjänstepension inom kollektivavtalen KAP-KL, AKAP-KL och PA-KFS09.

Premier för 2013 års val förmedlades till KPA Pensionsförsäkring AB i slutet av mars 2014 och motsvarande drygt 8,4 miljarder kronor, varav cirka 350 mkr till någon av Swedbank Roburs fonder som erbjuds under varumärket KPA Pension.

Totalt har KPA Pensionsförsäkring AB pension under förvaltning för 1,8 miljoner personer, varav 80 000 personer sparar i någon av ovanstående fonder.

Kommuner och landsting kan också försäkra pensionsförmåner utöver individernas individuella del inom KAP-KL. Det är förmånsbestämd ålderspension och efterlevandepension samt premiebefrielse av dessa förmåner som försäkras. Hittills har cirka 200 kommuner tecknat avtal med KPA Pensionsförsäkring AB.

Fördelad avkastning

Sedan den 1 juli 2004 fördelar KPA Pensionsförsäkring AB både positiv och negativ avkastning, avkastningsränta, minst varje kvartal till pensionsspararna. Metoden medför att kollektiv konsolideringsnivå för traditionell premiebestämd pensionsförsäkring alltid ligger runt 100 procent. Avkastningsräntan för 2014 uppgick till 13,4 (8,0) procent.

Förvaltad kapital

Vid utgången av 2014 förvaltades cirka 123 (101) miljarder kronor för traditionell pensionsförsäkring i KPA Pensionsförsäkring AB vilket är en ökning med 22 miljarder kronor jämfört med föregående år. Ytterligare cirka 7,6 (6,4) miljarder sparades i någon av KPA Pensions etiska fonder.

Solvenssituation

Solvenssituationen bedöms att vara god och stabil efter ett år med mycket god avkastning. Diskonteringsräntan har dock pga de underliggande marknadsrörelserna sjunkit kraftigt under året och detta gjorde

att försäkringstekniska avsättningar ökade med 10,7 miljarder kronor och solvensgraden minskade med ca 6 procentenheter till 166% (172%) för KPA Pensionsförsäkring.

Solvens II

KPA Pension samarbetar tillsammans med Folksam med Solvens 2. Solvens II-programmet är Folksams största och viktigaste projekt. Solvens II-direktivet är ett europeiskt regelverk för försäkringsbolag som syftar till att skapa en enhetlig europeisk försäkringsmarknad med ökat skydd för försäkringstagare. De nya reglerna som träder ikraft 2016 ställer krav på att försäkringsbolag ska ha tillräckligt med kapital i förhållande till sina risker för att kunna leva upp till sina åtaganden gentemot försäkringstagarna. Solvens II-programmet är en viktig del av moderniseringen av Folksam och innebär en modernare reglering för hela branschen - en utveckling som är bra för både kunderna och för oss som försäkringsbolag. Folksam påbörjade anpassningen till Solvens II redan 2009. Programmet har i huvudsak fokuserat på att anpassa Folksams företagsstyrning till de nya legala kraven och uppfylla nya krav på rapportering till tillsynsmyndigheten.

Under 2014 har fokus i programmet legat på att bygga upp processer och IT-stöd för att klara kraven på kapitalkravsberäkning och tillsynsrapportering. Med Folksams komplexa struktur med många bolag, försäkringsprodukter och IT-system står projektet för stora utmaningar, där en av utmaningarna är ett utredningsförslag till nytt tjänstepensionsregelverk. Det är idag inte klarlagt om förslaget kommer att genomföras vilket innebär att det inte är fastställt exakt vilka företag inom Folksam som i slutänden ska följa Solvens II-reglerna. När det gäller företagsstyrningen har implementeringen av nya interna regelverk i moderföretag och dotterföretag påbörjats, samt justering av den egna organisationen för att successivt uppfylla de nya krav som direktivet ställer. Under våren 2015 kommer Folksam Liv och Folksam Sak samt Folksam Skadeförsäkring AB, Finland, delta i den förberedande rapporteringen till Finansinspektionen. Utvecklingen av processer och system som stöder tillsynsrapportering och kapitalkravsberäkning kommer att förfinas. Resterande interna regelverk och organisatoriska förändringar kom-

mer att beslutas och implementeras för att stärka Folksams företagsstyrningssystem. Redan 2009 påbörjades anpassningen till det nya regelverket genom att Folksam Sak och Livs styrelser beslutade om ramar och principer för genomförandet. De konstaterade att de formella kraven kommer öka men att genom god styrning, riskhantering och regelefterlevnad kommer Folksam kunna leva upp till såväl interna som externa krav inom det nya ramverket.

Viktiga händelser 2014

Vid årsskiftet 2014 trädde det nya kommunala kollektivavtalet AKAP-KL i kraft. Det nya avtalet är helt avgiftsbestämt och omfattar arbetstagare inom kommunsektorn som är födda 1986 och senare. Anställda i kommun och landsting som är födda tidigare omfattas fortfarande av KAP-KL om inte annat överenskommit. För KPA Pension har det nya avtalet inneburit omfattande systemutveckling och kommunikation.

Den 1 september implementerades flytträtt av intjänat pensionskapital från ett försäkringsbolag till ett annat på det kommunala området. Det innebär att de anställda som omfattas av de kommunala tjänstepensionsavtalen KAP-KL, AKAP-KL, PFA 98 och PFA01 nu har rätt att flytta sitt intjänade pensionskapital. Hittills har man enbart kunnat välja placering för pengar som sätts av framåt i tiden. Flytträtten möjliggör nu att man till exempel kan samla sitt flyttkapital i ett bolag om man tidigare haft det spritt på flera aktörer. Flytt kan göras mellan alla valbara bolag via KPA Pensions valcentral Pensionsvalet. Förändringen har inneburit nyutveckling av systemstöd och rutiner. För KPA Pensionsförsäkring AB uppgår under perioden 1 september till 31 december 2014 utflyttat kapital till totalt 476 Mkr. Inflyttat kapital uppgår totalt till 75 Mkr.

En annan satsning som KPA Pension genomfört under året för att förbättra servicen för pensionsspararna är etableringen av en flerspråkig kundtjänst i samarbete med Folksam. Därmed kan vi erbjuda kundservice kring pensioner på 18 språk som ett komplement till informationen på hemsidan som redan idag är översatt till 13 språk. Denna satsning blev utsedd till vinnare i Statens Pensionsverks tävling Guldkanten som premierar någon som har gjort en viktig insats för att informera om pensioner under

året. Ytterligare en utmärkelse som KPA Pension fick under året var Årets Livförsäkringsbolag 2014 som delas ut vid Insurance Awards. Stark solvens, nöjda kunder och det mest hållbara företaget i branschen bidrog till förstaplatsen. Dessutom utsågs KPA Pension för tredje året i rad till det mest hållbara bolaget i både pensionsbranschen och i hela finansbranschen i undersökningen Sustainable Brand Index.

I samband med att regeringen aviserade att avdragsrätten för privat pensionssparande kommer att sänkas under 2015, valde KPA Pension att stoppa möjligheten att teckna privat pensionsförsäkring.

I maj lanserade KPA Pension den nya inloggade nättjänsten KPA Direkt 2.0 till arbetsgivarkunderna inom kommunsektorn. I nuläget är det ett tjugotal kommunkunder som arbetar i det nya systemet. Under 2015 kommer en fortsatt utrullning av den nya plattformen att ske. KPA Direkt 2.0 har ett modernt och användarvänligt gränssnitt och kommer stärka KPA Pensions möjligheter att vara fortsatt framgångsrika i kommande upphandlingar.

KPA Pension vann åter Skånekommunernas förtroende i landets största pensionsupphandling. Avtalet omfattar både försäkring och administration och gäller i tre år med möjlighet till ett års förlängning.

I samband med förvärvet av SPP Liv Pensionstjänst AB ingick ett mindre kommunalt försäkringsbestånd. Försäkringsbeståndet övertogs den 3 mars 2014.

Väsentliga händelser efter balansdagen

KPA:s vd Lars-Åke Vikberg meddelade den 20 februari 2015 att han lämnar såväl KPA som Folksam-koncernen. Han har varit vd för KPA Pension sedan år 2009 och har sedan 2014 även varit chef för affärssegmentet Kollektivavtalad affär. Han har själv bett att få frånträda sina befattningar.

– Jag känner att det är dags för någon annan att ta över stafettpippen. Jag har varit med om en fantastisk resa under mina snart sex år med mina medarbetare. Vi har fördubblat det förvaltade kapitalet, sänkt avgifterna och skapat en hög avkastning till kunderna, säger Lars-Åke Vikberg. Dessutom har vi fått flera utmärkelser såsom Årets Livförsäkringsbolag 2014, Guldkanten 2014 och Sustainable Brands tre år i rad. Vi har i dag fler premiedragande försäkringsavtal än någonsin och ökade marknadsandelar inom pensionsadministration. Det är verkligen den fula ankunge som blivit en vacker svan.

Lars-Åke Vikberg

Styrelsen i KPA Pension har den 11 mars 2015 utnämnt Erik Thedéen till ny vd i KPA Pension. Han tillträder befattningen som ny vd i KPA Pension den 13 april 2015.

Den 13 mars ingick ett konsortium bestående av Borealis Infrastructure, Tredje AP-fonden, Folksam Liv, Folksam Sak och KPA Pensionsförsäkring, ett avtal om att förvärva Fortum Distribution AB, Fortums elöverföringsverksamhet i Sverige.

Fortum Distribution är den näst största elnätsaktören i Sverige. Företaget levererar el till 906 000 kunder i Sverige och har en marknadsandel på omkring 17 procent.

Genom investeringen får KPA ett komplement till tillgångsportföljerna som ger riskspridning samt förväntad god avkastning. Konsortiet kommer att fortsätta att utveckla det svenska elnätet för att säkra en pålitlig och kvalitativ eldistribution för kundernas bästa.

Ägarandelarna i konsortiet fördelar sig enligt följande: Borealis Infrastructure 50,0 procent, AP3 20,0 procent, AP1 12,5 procent och i Folksam; KPA Pensionsförsäkring 10,34 procent, Folksam Liv 5,57 procent samt Folksam Sak 1,59 procent. Värdet av investeringen fastställs när försäljningsprocessen blir klar, vilket beräknas ske under andra kvartalet 2015. Transaktionen är villkorad av tillstånd från konkurrensmyndigheter.

Bolagsstyrning i KPA Pensionsförsäkring AB

KPA Pensionsförsäkring AB har valt att följa Svensk kod för bolagsstyrning i tillämpliga delar och har upprättat en bolagsstyrningsrapport och rapport om den interna kontrollen. Bolagsstyrningsrapporter finns publicerade på KPA Pensions hemsida (www.kpa.se).

Bolagsstyrningen inom KPA Pensionsförsäkring AB utgår från lagstiftning, främst Försäkringsrörelselagen. Dessutom gäller Finansinspektionens författningssamling i form av föreskrifter och allmänna råd. För verksamheten gäller också ett stort antal interna regler som i tillämpliga delar omfattar såväl styrelseledamöter som anställda.

Under året hölls fyra ordinarie styrelsesammanträden.

Personalinformation för pension

Bolagen inom Folksamkoncernerna tillämpar tillikaanställning, vilket innebär att personalen är anställd i flera olika bolag inom Folksamkoncernerna. Varje anställd är organisatoriskt placerad på ett kostnadsställe. Ett kostnadsställe kan endast tillhöra ett bolag. Den anställdes lönekostnader belastar initialt det organisatoriskt tilldelade kostnadsstället, varefter lönekostnaderna fördelas mellan kostnadsställen inom Folksamkoncernerna i förhållande till utfört arbete. Mer personalinformation och information om ersättningar för ledande befattningshavare finns i not 40.

Inom KPA Pension arbetar vi med de tre kärnvärdena personliga, engagerade och ansvarstagande som utgör grunden för hur vi bemöter våra kunder och medarbetare. Tillsammans med vårt varumärkeslöfte Trygg pension och etiska placeringar är de kärnan i den företagskultur vi bygger inom KPA Pension. Se not 40.

Belöningsprogram

Bolagen inom Folksam har ett belöningsprogram som syftar till att synliggöra och skapa fokus på Folksam affärsstrategier och övergripande mål för att därmed skapa engagemang och motivation hos medarbetarna att arbeta mot dessa mål. För 2014 har det övergripande målet i belöningsprogrammet varit Nöjda kunder vilket brutits ner i två mål – Folksam kund index (FKI) samt antalet helkunder, dvs antalet hushåll som har försäkringar i Folksam avseende boende, bil och sparande. Till 2014 års belöningsprogram genomfördes

en ändring i utbetalningsform där Folksam gick från en kontant utbetalning till en avsättning i en individuell tjänstepensionsförsäkring. I bokslutet reserveras bedömt belopp och definitivt beslut kommer att fattas av styrelsen.

Etik och hållbarhet

KPA Pension förvaltar tryggt och etiskt våra kunders pensionspengar. Sedan 1998 arbetar KPA Pension för en hållbar framtid genom att ta ett aktivt ansvar för människa och miljö. KPA Pensions hållbarhetsarbete tar dels avstamp i vår vision om att människor ska känna sig trygga i en hållbar värld och dels i våra kunders önskemål om en trygg och hållbar pension. För att leva upp till det arbetar vi med etiska placeringar, ställer miljökrav på våra leverantörer och försöker leva som vi lär i vår egen verksamhet.

KPA Pensions etiska placeringskriterier utgör grunden för alla våra placeringar. Det innebär att vi påverkar de företag vi investerar i att ta ett större ansvar för mänskliga rättigheter, antikorruption och miljö. Vi utesluter också verksamheter som inte stödjer vår vision. Det betyder att vi inte investerar i företag som tillverkar vapen, tobak, alkohol eller erbjuder kommersiell spelverksamhet.

Hållbarhet handlar inte bara om att förvalta allt kapital enligt etiska placeringskriterier. Det ställer också krav på företaget. KPA Pension är miljöcertifierades enligt ISO 14001 sedan 1998 och arbetar medvetet med att minimera den egna miljöpåverkan, att skapa en bra arbetsmiljö för alla anställda och att stödja olika sociala engagemang i samhället. Det systematiska miljöarbetet har gjort att koldioxidavtrycket är på väg att halveras jämfört med 1998 och sedan 2003 är verksamheten koldioxidneutral.

Under 2014 har KPA Pension genomfört en så kallad koldioxidscreening av aktieinnehavet i försäkringsverksamheten. Ett viktigt initiativ som ger bättre förutsättningar att granska och påverka de företag som vi investerar i att minska sitt koldioxidavtryck.

KPA Pension har några utvalda samarbetspartners inom ramen för vårt hållbarhetsarbete. Vissa projekt och organisationer stödjer vi med pengar och engagemang. Vad gäller miljö har vi valt att fortsätta vårt mångåriga stöd till plantering av träd i Afrika inom ramen för Vi-skogens projekt. Under året har KPA Pension även genomfört en resa till Vi-skogen i Uganda. Två kunder, som valdes ut genom en tävling,

fick tillsammans med KPA Pensions hållbarhetschef möjlighet att besöka projektet på plats.

När det gäller mänskliga rättigheter har KPA Pension valt att fortsätta samarbetet med Svenska FN-förbundet och då särskilt FN:s World Food program och projektet "Skolmat blir kunskap". Under året har KPA Pension också inlett ett samarbete med organisationen RealStars för att motverka trafficking.

Vi är också anslutna till några samarbetsorganisationer vilket innebär att vi strävar efter att följa de riktlinjer och värderingar som dessa organisationer har när vi placerar våra kunders pengar. Vi är anslutna till Global Compact, Principles for Responsible Investments (PRI), Transparency International Sverige, Carbon Disclosure Project, Diversity Charter samt Sweden Green Building Council.

För mer information om vårt hållbarhetsarbete hänvisar vi till vår hållbarhetsredovisning som numera finns tillgänglig i helt digital form på vår hemsida www.kpa.se

Tvister

KPA Pensionsförsäkring AB har ett fåtal klagomål eller rättstvister. I de fall KPA Pensionsförsäkring AB bedömer att ekonomisk ersättning kan komma att utgå eller att tvistig återbetalning kan förväntas utbli har reservering gjorts efter bedömning i varje enskilt ärende.

Väsentliga risker för KPA Pensionsförsäkring AB

KPA Pensionsförsäkring AB:s risker indelas i finansiella risker, försäkringsrisker och verksamhetsrisker. Av dessa är de finansiella riskerna de dominerande riskerna för KPA Pensionsförsäkring AB med marknadsrisker, och speciellt aktiekursrisken, som de särskilt stora finansiella riskerna. Bakom den värderingen är en bedömning av ett aktiekursfalls resultatpåverkan.

KPA Pensionsförsäkring AB påverkas även negativt av en nedgång i marknadsräntorna då värdet av de försäkringstekniska avsättningarna (FTA) ökar mer än marknadsvärdet av de räntebärande placeringstillgångarna. Skillnaden i ökningen av de försäkringstekniska avsättningarna och ökningen av tillgångsvärdena tär på resultatet. Den 31 december 2013 har metoden för att fastställa diskonteringsräntan för

de försäkringstekniska avsättningarna förändrats. Förändringen har lett till att marknadsräntornas påverkan på de försäkringstekniska avsättningarna har minskat. Vid behov tar KPA Pensionsförsäkring AB positioner på räntemarknaden (portföljen för strategisk riskstyrning) i syfte att hantera förändringar i marknadsräntenivåer.

De låga räntenivåerna försämrar möjligheterna att skapa framtida avkastning vilket får en stor inverkan på KPA Pensionsförsäkring AB som har en avkastningsgaranti inbyggd i de traditionella försäkringarna. Garantierna bestäms utifrån de långsiktiga avkastningsmålen så att garantin med betryggande säkerhet kan infrias.

KPA Pensionsförsäkring AB erbjuder pensionsförsäkringar och den största försäkringsrisken är risken för långlevnad, det vill säga att de försäkrade lever längre än vad som antagits. Felaktiga antaganden kan leda till otillräckliga avsättningar för att uppfylla försäkringsåtagandet, otillbörlig fördelning av försäkringskapital och icke ändamålsenligt utbetalningsmönster där utbetalningar av försäkringskapital sker för snabbt eller långsamt. Inom fondförsäkring är det spararen som bär den finansiella risken i placeringarna. För KPA Pensionsförsäkring AB är risken i fondförsäkringsprodukterna låg jämfört med de traditionella försäkringsprodukterna. Bland försäkringsrisker ska också risken att försäkringskapital flyttas (annulationsrisken) nämnas. En utflytt av försäkringskapital påverkar KPA Pensionsförsäkring AB som dels riskerar att gå miste om framtida driftkostnadsuttag och dels håller långsiktiga investeringar som är avpassade för långa försäkringsåtaganden. Den nya flytträtten inom avtalsområdet KAP-KL har ökat mängden utflyttbart försäkringskapital och därmed annulationsrisken.

Av verksamhetsriskerna är det de operativa riskerna som påverkar utvecklingen av affären mest. Dessa är kopplade till konkurrens- och affärsförhållanden på pensionsmarknaden och kommande regelverksförändringar inom försäkringsområdet. Därutöver finns operativa risker som kan bero på brister i processer, rutiner, system, kompetens etc. som även kan leda till compliancerisk och varumärkesrisk för KPA Pensionsförsäkring AB. Se not 2 Upplysningar om risker.

Förväntningar om framtida utveckling för KPA Pensionsförsäkring AB

De ständiga förändringar som sker beträffande kollektivavtalade tjänstepensioner ställer stora krav på anpassningsförmåga hos marknadsaktörerna. Samtidigt sker också utveckling inom ramen för det allmänna pensionssystemet, vilket även detta ställer krav på marknadsaktörerna. I förgrunden finns informationsfrågan i allmänhet och mer specifikt, tillmötesgåendet av ett ökat informationsbehov via MinPension. Dessa krav och förväntningar arbetar vi fortlöpande med för att möta på bästa sätt eftersom vi är en betydande aktör inom pensionsområdet med unik kompetens kring kommunala tjänstepensioner.

Lagstiftningsutvecklingen på det finansiella området är hög och påverkar också KPA Pension. Under året har förslag om att en särskild reglering, för en ny typ av tjänstepensionsföretag, ska skapas (Tjänstepensionsföretagsutredningen). Det förslag som Tjänstepensionsföretagsutredningen lagt fram innebär att det skapas en särskild reglering för en ny typ av institut – tjänstepensionsföretag. Men förslaget innebär även att befintliga försäkringsföretag som meddelar tjänstepensionsförsäkring – försäkringsbolag och tjänstepensionskassor – ges en möjlighet att omvandla sig till tjänstepensionsföretag. Förslaget från Tjänstepensionsföretagsutredningen är föremål för en analys av KPA pension.

Under de kommande åren möter våra kunder på arbetsgivarmarknaden, kommuner och landsting, en stigande utmaning till följd av den demografiska utvecklingen. Samtidigt förväntas kommuner och landstings ekonomiska förutsättningar att vara fortsatt utmanande. KPA Pensions förmåga att tillhandahålla kostnadseffektiva tjänster för att möta denna utveckling hos kunderna kommer därför att vara mycket betydelsefull.

Den höga förändringstakten ställer krav på aktörerna och deras förmåga att tillhandahålla kompetens och kundanpassade tjänster inom pensionsområdet. Dessa krav och förväntningar arbetar vi fortlöpande med för att möta på bästa sätt. Idag är KPA Pension en viktig aktör i pensionsfrågor och ett företag som arbetar aktivt med hållbara investeringar. Det tillsammans med vår snabba tillväxt och starka solvens ger oss goda förutsättningar att möta framtida utmaningar.

Tillväxten och vår starka ekonomi gynnar framförallt våra sparare i KPA Pensionsförsäkring AB. Det förvaldade kapitalet har ökat kraftigt sedan starten och utvecklingen kommer att fortsätta under lång tid framöver vilket gynnar försäkringstagarna. Vår solvens är bland de bästa av alla livbolag vilket möjliggör placeringar som ger goda förutsättningar för fortsatt konkurrenskraftig avkastning, utan att riskera den trygghet vi vill leverera till kunderna.

Ekonomisk översikt

KPA Pensionsförsäkring AB:s inkomster består av inbetalda premier och avkastning på placeringstillgångar. Utgifterna består av försäkringsersättningar, ökning av livförsäkringsavsättning, driftskostnader, kostnader för kapitalförvaltning och skatt. För koncernens resultat tillkommer fastighetsbolagen. Följande kommentarer gäller moderbolaget om inte annat anges.

Årets resultat

Koncernens resultat före skatt blev 7 132 (14 026) miljoner kronor och moderbolagets resultat före skatt blev 6 936 (14 091) miljoner kronor.

Premieinkomst

Premieinkomsten för 2014 blev 10 172 (9 889) miljoner kronor, varav premier för KAP-KL avtalet utgör cirka 8 165 (7 210) miljoner kronor

Kapitalförvaltning

Marknadsutveckling

Under 2014 har de internationella finansmarknaderna präglats av fortsatt svag konjunktur utveckling, med mycket låg inflationsutveckling som följd. Nyhetsflödet har också präglats av Ukrainakriser och sanktioner mot Ryssland, och så småningom Rysslandskris. Konjunkturen i USA har dock sakta vänt uppåt, men låg inflation även där har hållit tillbaka kraftigare räntehöjningar. Den amerikanska dollarns utveckling har under året varit mycket stark mot nästan alla valutor. Under andra halvåret störtade oljepriset från en nivå runt 110 amerikanska dollar per fat till ett pris på under 50 dollar per fat, vilket på kort sikt ytterligare dragit ner inflationen i många länder, men som på längre sikt, tillsammans med konjunkturförbättringen i USA, bör bli stimulerande för tillväxten i hela världen. Oljeprisfallet är samtidigt en svår prövning för vissa länder.

I Sverige har effekterna av världsutvecklingen syns främst i form av låg tillväxt och låg inflation med stadigt sjunkande räntor som följd. Den svenska 5-åriga statsobligationsräntan, som vid årets ingång låg på ca 1,8 procent har under året stadigt sjunkit till extremt låga 0,13 procent. För kortare löptider var räntan vid utgången av året noll eller tom negativ. Riksbankens viktigaste styrränta sänktes i oktober till noll procent och väntas inte höjas förrän år 2016. Ränteskillnaden mellan svenska statsobligationer och svenska säkerställda bostadsobligationer har också minskat från cirka 0,7 till 0,5 procent, vilket gett en extra skjuts åt årets avkastningar för svenska säkerställda bostadsobligationer. Utgångsläget inför år 2015 är att vi därmed kan förvänta oss mycket låg avkastning på räntebärande placeringar.

Den svenska börsen har under året varit stark, med en uppgång på ca 16 procent för OMX All Shares-index. Anledningen till den starka börsutvecklingen kan troligtvis främst förklaras med fortsatt goda vinster i de svenska bolagen tillsammans med det faktum att pengar kan ha sökt sig till börsen med anledning av de extremt låga avkastningarna för räntebärande placeringar. För svensk del har den cirka 10-procentiga försvagningen av den svenska kronan, främst mot amerikanska dollar, också varit positiv för de svenska exportföretagen. Den internationella börsuppgången har, enligt Morgan Stanley Composite Index- World, varit cirka 10 procent i lokal valuta. Mätt i svenska kronor har den internationella börsuppgången varit nästan 30 procent. Detta har sammantaget gett mycket god avkastning för aktier under 2014.

Utvecklingen för svenska fastigheter har under året varit god, med avkastningar på uppemot 10 procent. Kommersiella fastigheter har generellt sett avkastat bättre än bostadsfastigheter.

Avkastning

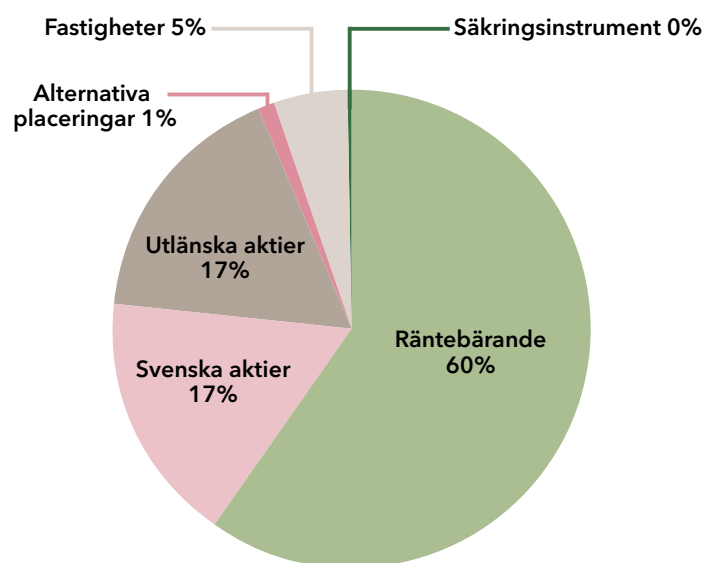
Totalavkastningen för år 2014 på bolagets tillgångar blev 13,3 (8,2) procent, motsvarande 14 442 (7 508) miljoner kronor. Det som i huvudsak förklarar totalavkastningen är bolagets strategiska tillgångsfördelning, vilken bland annat styrs av försäkringsåtagandenas art och bolagets risktolerans. Årets goda avkastning förklaras främst av en stark aktiekursutveckling samt kraftigt fallande räntor. Även kronförsvagningen har bidragit positivt genom att värdet på de utländska aktieinnehaven, i svenska kronor, ökat i värde. Aktier har därmed givit en avkastning på 22,0 procent och räntebärande tillgångar har givit en avkastning på 7,1 procent. Aktieexponeringen har successivt minskats något mot slutet av året och var vid utgången av året ca 38 procent. Durationen i den räntebärande portföljen har under året varit ca 5 år. Valutaexponeringen har under året ökat från ca 14 till ca 18 procent.

Totalavkastningstabell, moderföretaget

Mkr	Ingående marknadsvärde 2014-01-01	Utgående marknadsvärde 2014-12-31	Totalavkastning 2014 Mkr	Totalavkastning 2014 %	Totalavkastning 2013 %	Totalavkastning 2012 %	Totalavkastning 2011 %	Totalavkastning 2010 %
Räntebärande placeringar	60 919	67 861	4 490	7,1	-0,7	3,2	10,1	2,1
Aktier	33 938	48 315	8 821	22,0	31,3	13,8	-12,4	13,7
Alternativa placeringar	1 196	1 247	134	11,7	14,2	2,8	3,6	-4,1
Fastigheter	5 543	5 571	615	11,9	7,1	6,2	3,2	8,5
Säkringsinstrument	134	-166	382	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
Summa	101 730	122 828	14 442	13,3	8,2	7,2	5,6	8,2

Totalavkastningstabellen är uppställd enligt rekommendation från Svensk Försäkring och företagets riktlinjer för mätning och rapportering av totalavkastning. I not 41 redovisas hur totalavkastningstabellen är kopplad till resultat- och balansräkningen.

Placeringsstillgångarnas fördelning, marknadsvärde

Investeringar i alternativa placeringar, mkr

Investeringar i alternativa placeringar görs för att komplettera något av de traditionella tillgångsslagen, det vill säga antingen aktier eller räntebärande placeringar, på bästa sätt. Nedan redovisas värdet på de största investeringarna i alternativa placeringar.

Innehav, Mkr	2014	2013
Crown	196	180
EQT	337	293
Proventus	128	148
Fabege	168	168
Övrigt	418	407
	1 247	1 196

Finansiella risker i försäkringsåtaganden

KPA Pensionsförsäkring AB:s traditionella försäkringar omfattas av tjänstepensionsdirektivet. Som en följd ska bolagets samtliga försäkringstekniska avsättningar (FTA), det vill säga nuvärdet av bolagets framtida åtaganden gentemot försäkringstagarna, värderas aktsamt. Det innebär bland annat att diskontering görs med marknadsräntor. I och med att försäkringsavtalen löper över mycket lång tid är räntekänsligheten i avsättningarna betydande. En procentenhets räntefall i marknadsräntor gör att avsättningarna ökar med cirka 9 procent. Förändringar i marknadsräntor som används för att värdera försäkringsåtaganden har medfört att värdet på de försäkringstekniska avsättningarna ökat med 10 682 (minskat med -8 030) miljoner kronor under år 2014.

Resultat av finansiellt risktagande

I nedanstående tabell redogörs för bolagets samlade resultat av finansiellt risktagande. Tabellen är sammansatt av tre delposter:

- Placeringstillgångar redovisar utfallet av tillgångar som innehas i syfte att generera avkastning.
- FTA och säkringsinstrument redovisar hur förändringar i ränteläget påverkat försäkringstekniska avsättningar och säkringsinstrument.

Övrigt finansiellt risktagande redovisar resultatet av tillgångar och skulder som inte klassificeras till någon av de ovanstående posterna.

För mer riskinformation se not 2.

Resultat av finansiellt risktagande

I tabellen nedan redogörs för resultatet av bolagets samlade finansiella risktagande (mkr)

Placeringsstillgångar	2014	2013
Räntebärande	4 490	-418
Aktier	8 821	8 026
Fastigheter	615	360
Säkringsinstrument	382	-600
Alternativa placeringar	134	140
Försäkringstekniska avsättningar		
FTA	-10 682	8 030
Totalt	3 760	15 538

Försäkringsersättningar

Försäkringsersättningar uppgick till 3 564 (2 617) miljoner kronor till de försäkrade, varav 2 769 (2 032) miljoner kronor utgörs av grundpension och 795 (586) miljoner kronor är återbäring. Försäkringsersättningar har väsentligt ökat pga nyligen införd flytträtt i KAP-KL

Förändring i försäkringstekniska avsättningar

Livförsäkringsavsättningar motsvarar det förväntade kapitalvärdet av bolagets garanterade förpliktelser enligt försäkringsavtal efter avdrag för det förväntade kapitalvärdet av framtida premieinbetalningar. Kapitalvärdena beräknas med beaktande av antaganden om framtida ränta, dödlighet och sjuklighet, driftskostnader och skatter. Avsättningarna är beräknade utifrån aktsamma antaganden. Förändringen i avsättningarna uppgick under året till 15 309 miljoner kronor.

Driftskostnader

Driftskostnaderna för moderbolaget uppgick till 302 miljoner kronor inklusive skadebehandling. Driftskostnader i förhållande till premieinkomster (driftskostnadsprocent) uppgick till 2,9 (2,8) procent.

Rörelseresultat i fastighetsbolag

Koncernen

Rörelseresultatet (driftsnettot) för koncernens fastighetsbolag uppgick till 499 (162) miljoner kronor.

Kollektiv konsolidering

Fram till den 30 juni 2004 har KPA Pensionsförsäkring AB haft en återbäringsränta som satts utifrån antagande om avkastningen. Som första icke vinstutdelande bolag införde KPA Pensionsförsäkring AB, från och med den 1 juli 2004, en ny metod för att fördela avkastningen på tillgångarna. Såväl positiv som negativ avkastning fördelas minst kvartalsvis i efterskott till pensionspararna för traditionell premiebestämd pensionsförsäkring och medför att konsolideringen ska vara 100 procent i slutet av varje kvartal. Detta påverkar inte försäkringarnas garanterade pensionsbelopp.

Den kollektiva konsolideringsnivån för premiebestämda avtal uppgick till 100 procent och för förmånsbestämda avtal till 150 procent per den 31 december 2014.

Kapitalbas

Lagens krav på KPA Pensionsförsäkring AB:s kapitalbas (erforderlig solvensmarginal) uppgick den 31 december till 3 138 mkr. Den faktiska kapitalbasen uppgick vid samma tidpunkt till 49 453 mkr och översteg således det lagstadgade kravet med 46 315 mkr. Solvenskvoten uppgick till 15,8.

Resultatanalys

Moderföretaget, 2014 Mkr	Totalt	1	2	3	4
Livförsäkringsrörelsens tekniska resultat					
Premieinkomst	10 176	1 281	8 845	44	6
Kapitalavkastning, intäkter	7 969	1 362	6 586	21	-
Orealiserade vinster på placeringstillgångar	7 399	1 051	5 085	17	1 246
Övriga tekniska intäkter	36	-	-	-	36
Utbetalda försäkringsersättningar	-2 793	-773	-2 002	-16	-2
Förändring i avsättning för oreglerade skador	-6	-	-	-6	-
Förändring i andra försäkringstekniska avsättningar	-15 463	-2 988	-11 229	-	-1 246
Driftskostnader	-278	-142	-122	-2	-12
Kapitalavkastning, kostnader	-98	-17	-81	-	-
Kapitalavkastning överförd till finansrörelsen	-19	-	-	-	-19
Livförsäkringsrörelsens tekniska resultat	6 923	-226	7 082	58	9
Avvecklingsresultat före avgiven återförsäkring	8	-	-	8	-
Försäkringstekniska avsättningar, före avgiven återförsäkring					
Livförsäkringsavsättning	74 417	18 614	55 803	-	-
Avsättning för oreglerade skador	73	-	-	73	-
Övriga försäkringstekniska avsättningar	7	7	-	-	-
Summa	74 497	18 621	55 803	73	-
Försäkringstekniska avsättningar för livförsäkringar för vilka försäkringstagaren bär risk					
Fondförsäkringstaganden	7 645	-	-	-	7 645
Summa	7 645	-	-	-	7 645

Återförsäkrarens andel av försäkringstekniska avsättningar					
Livförsäkringsavsättning	-	-	-	-	-
Konsolideringsfond	42 735	3 028	39 444	190	73
Noter till resultatanalys					
Premieinkomst för egen räkning	10 176	1 281	8 845	44	6
Premieinkomst före avgiven återförsäkring	10 176	1 281	8 845	44	6
Premier för avgiven återförsäkring	-	-	-	-	-
Försäkringsersättningar för egen räkning					
Utbetalda försäkringsersättningar					
Före avgiven återförsäkring	-2 793	-773	-2 002	-16	-2
Återförsäkrarens andel	-	-	-	-	-
Förändring i oreglerade skador					
Före avgiven återförsäkring	-6	-	-	-6	-

- (1) Förmånsbestämd Tjänstepensionsförsäkring
- (2) Avgiftsbestämd Traditionell Tjänstepensionsförsäkring
- (3) Tjänsteanknuten sjukförsäkring och premiefrielseförsäkring
- (4) Fondförsäkring

Avkastningsränta

Den fördelade avkastningen (avkastningsränta) till försäkringstagarna blev 13,4 (8,0) procent under 2014.

Femårsöversikt och nyckeltal, Mkr

Koncernen	2014	2013	2012	2011	2010
Resultat					
Premieinkomst	10 172	9 889	7 713	6 664	6 335
Kapitalavkastning, netto i försäkringsrörelse	14 499	7 384	5 857	3 952	4 914
Försäkringsersättningar	-2 793	-2 054	-1 792	-1 547	-1 272
Försäkringsrörelsens tekniska resultat	7 400	14 201	7 246	-8 161	7 211
Årets resultat	7 038	13 993	6 954	-8 465	7 215
Ekonomisk ställning					
Placeringstillgångar till verkligt värde	128 778	105 112	90 175	78 881	70 781
Försäkringstekniska avsättningar	82 142	65 610	63 589	58 569	41 481
Konsolideringskapital					
Aktiekapital	300	300	300	300	300
Övrigt eget kapital	49 098	42 607	29 247	22 678	31 592
Summa konsolideringskapital	49 398	42 907	29 547	22 978	31 892

Femårsöversikt och nyckeltal, Mkr

Moderföretaget	2014	2013	2012	2011	2010
Resultat*					
Premieinkomst	10 172	9 889	7 713	6 664	6 335
Kapitalavkastning netto i försäkringsrörelsen	15 270	8 378	6 214	3 969	5 021
Försäkringsersättningar, netto	<u>-2 793</u>	<u>-2 054</u>	<u>-1 791</u>	<u>-1 547</u>	<u>-1 272</u>
Försäkringsrörelsens tekniska resultat	6 923	14 082	7 090	-8 220	7 424
Årets resultat	6 627	13 897	6 816	-8 473	7 180
Ekonomisk ställning*					
Placeringstillgångar till verkligt värde	127 691	104 439	89 415	78 900	70 871
Försäkringstekniska avsättningar	82 141	65 610	63 589	58 568	41 481
Konsolideringskapital					
Aktiekapital	300	300	300	300	300
Övrigt eget kapital	49 153	42 645	29 165	22 709	31 580
Summa Konsolideringskapital	49 453	42 945	29 465	23 009	31 880
Kollektiv konsolidering	2 980	1 586	1 563	1 017	643
Kollektiv konsolidering, i %	102	102	102	101	101
Kapitalbas	49 453	42 945	29 465	23 009	31 880
Erforderlig solvensmarginal	3 138	2 508	2 465	2 294	1 608
Solvenskvot	15,8	17,1	12,0	10,0	19,8
Nyckeltal					
Förvaltningskostnadsprocent	0,2	0,3	0,3	0,3	0,3
Direktavkastning, procent*	2,1	2,4	2,7	3,0	2,5
Totalavkastning, procent**	13,3	8,2	7,2	5,6	8,2

* Redovisade nyckeltal avseende direktavkastning redovisas enligt FFFS 2008:26

** Redovisad totalavkastning är redovisad enligt Svensk Försäkrings rekommendation för rapportering av totalavkastning. Direktavkastning och totalavkastning avser traditionell livförsäkring.

Förslag till vinstdisposition

Styrelsen och verkställande direktören föreslår till bolagsstämman att 2014 års resultat för moderbolaget om 6 627 153 231 kronor ökar konsolideringsfonden.

Resultaträkning

Teknisk redovisning av livförsäkringsrörelsen

Koncernen Mkr	Not	2014	2013
Premieinkomst efter avgiven återförsäkring			
Premieinkomst	3	10 172	9 889
Premier för avgiven återförsäkring		-	-
		10 172	9 889
Intäkter från investeringsavtal		4	4
Kapitalavkastning, intäkter	4	8 209	3 103
Orealiserade vinster på placeringstillgångar			
Värdeökning av placeringstillgångar för vilka livförsäkringstagaren bär placeringsrisk			
Värdeökning på fondförsäkringstillgångar	31	1 246	1 106
Värdeökning på övriga placeringstillgångar	5	6 501	7 302
Övriga tekniska intäkter	6	36	26
Försäkringsersättningar (efter avgiven återförsäkring)			
Utbetalda försäkringsersättningar	7, 8		
Före avgiven återförsäkring		-2 793	-2 054
Förändring i avsättning för oreglerade skador	30	-6	7
Förändring i andra försäkringstekniska avsättningar (efter avgiven återförsäkring)			
Livförsäkringsavsättningar	29	-14 217	-792
Försäkringsteknisk avsättning för livförsäkringar för vilka försäkringstagaren bär risk	31	-1 246	-1 106
Driftskostnader	8	-270	-260
Kapitalavkastning, kostnader	8, 9	-211	-1 254
Värdeminskning på placeringstillgångar för vilka livförsäkringstagaren bär placeringsrisk		-	-
Orealiserade förluster på placeringstillgångar	10	-	-1 767
Rörelseresultat i andra företag än försäkringsbolag		-	7
Andel i intresseföretags resultat		-6	-
Kapitalavkastning överförd till finansrörelsen		-19	-10
Livförsäkringsrörelsens tekniska resultat		7 400	14 201

Icke-teknisk redovisning

Koncernen Mkr	Not	2014	2013
Livförsäkringsrörelsens tekniska resultat		7 400	14 201
Kapitalavkastning, intäkter		2	2
Kapitalavkastning, kostnader		-	1
Kapitalavkastning överförd från livförsäkringsrörelsen		19	10
Avkastningsskatt		<u>-289</u>	<u>-188</u>
Resultat före skatt		7 132	14 026
Skatt på årets resultat	13	<u>-94</u>	<u>-33</u>
Årets resultat		7 038	13 993

Rapport över totalresultat

Koncernen Mkr	Not	2014	2013
Årets resultat		7 038	13 993
Övrigt totalresultat			
Aktuariella vinster och förluster inkl löneskatt		-62	46
Omräkningsdifferens på utländsk verksamhet			-
Skatt på poster redovisade som övrigt totalresultat avseende aktuariella vinsterr och förluster	13	<u>14</u>	<u>-10</u>
Övrigt totalresultat för året, netto efter skatt		-48	36
Årets totalresultat		6 990	14 029
Hänförligt till:			
Försäkringstagarna		6 941	14 019
Innehav utan bestämmande inflytande		49	10

Balansräkning

Tillgångar

Koncernen Mkr	Not	2014-12-31	2013-12-31
Immateriella tillgångar			
Andra immateriella tillgångar	17	28	-
Placeringstillgångar			
Förvaltningsfastigheter	14	5 414	4 788
Placeringar i intresseföretag			
Lån till intresseföretag		82	77
Aktier och andelar i intresseföretag	16	<u>71</u>	<u>46</u>
		5 567	4 911
Andra finansiella placeringstillgångar			
Aktier och andelar	18	49 124	34 574
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	19	65 775	57 851
Övriga lån	20	326	649
Derivat	22	<u>341</u>	<u>697</u>
		115 566	93 771
Summa placeringstillgångar		121 133	98 682
Placeringstillgångar för vilka livförsäkringstagaren bär placeringsrisk			
Fondförsäkringstillgångar	21	7 645	6 430
Fordringar			
Aktuell skattefordran		1	96
Övriga fordringar	25	<u>1 290</u>	<u>429</u>
		1 291	525
Andra tillgångar			
Kassa och bank		2 727	4 060
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter			
Upplupna ränteintäkter		854	861
Övriga upplupna intäkter		<u>55</u>	<u>35</u>
		909	896
Summa tillgångar		133 733	110 593

Balansräkning

Eget kapital, avsättningar och skulder

Koncernen Mkr	Not	2014-12-31	2013-12-31
Eget kapital	27		
Aktiekapital, (300 000 aktier, kvotvärde 1 tkr)		300	300
Konsolideringsfond		41 939	28 493
Balanserade vinstmedel inklusive årets resultat		<u>7 159</u>	<u>14 114</u>
		49 398	42 907
Innehav utan bestämmande inflytande		<u>243</u>	<u>194</u>
		49 641	43 101
Försäkringsteknisk avsättning (före avgiven återförsäkring)			
Livförsäkringsavsättning	29	74 417	59 107
Avsättning för oreglerade skador	30	73	66
Övriga försäkringstekniska avsättningar		<u>7</u>	<u>7</u>
		74 497	59 180
Försäkringsteknisk avsättning för livförsäkringar för vilka försäkringstagaren bär risk	31	7 645	6 430
Avsättningar för andra risker och kostnader			
Pensioner och liknande förpliktelser	32	124	22
Uppskjuten skatteskuld	24	109	65
Skulder			
Skulder avseende direkt försäkring		7	-
Derivat	22	450	161
Aktuell skatteskuld		52	12
Övriga skulder	33	<u>1 118</u>	<u>1 556</u>
		1 627	1 729
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter			
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	34	90	66
Summa eget kapital, avsättningar och skulder		133 733	110 593
Poster inom linjen			
Ställda panter och ansvarsförbindelser			
Panter och därmed jämförliga säkerheter för egna skulder och för såsom avsättningar redovisade förpliktelser	36	128 104	104 618
Åtagande	37	818	876

Rapport över förändringar i eget kapital

Eget kapital hänförligt till försäkringstagarna¹⁾

Totalt

Koncernen, Mkr	Aktie kapital ¹⁾	Konsolideringsfond ²⁾	Balanserad vinstmedel inkl årets resultat	Eget kapital hänförligt till försäkringstagare	Innehav utan bestämmande inflytande	Totalt eget kapital
Ingående balans 2013-01-01 enligt fastställd balansräkning 2013-01-01	300	22 263	6 920	29 483	184	29 667
Vinstdisposition 2013		6 816	-6 816	-		-
Under räkenskapsåret tilldelad återbäring		-586		-586		-586
Förändring i intresseföretags egna kapital			-9	-9		-9
Årets övrigt totalresultat			36	36		36
Årets resultat			13 983	13 983	10	13 993
Årets total resultat			14 019	14 019	10	14 029
Utgående balans 2013-12-31	300	28 493	14 114	42 907	194	43 101
Ingående balans 2014-01-01	300	28 493	14 114	42 907	194	43 101
Vinstdisposition 2014		13 897	-13 897	-		
Under räkenskapsåret tilldelad återbäring		-795		-795		-795
Beståndsöverlåtelse		345		345		345
Årets övrigt totalresultat			-48	-48		-48
Årets resultat			6 989	6 989	49	7 038
			6 941	6 941	49	6 990
Utgående balans 2013-12-31	300	41 940	7 158	49 398	243	49 641

¹⁾Bundet eget kapital uppgår till 42 mkr och fritt eget kapital till 7 mkr.

²⁾Balanserade vinstmedel inkluderar Reservfond, Kapitalandelsfond, Obeskattade reserver, Aktuariella vinster och förluster inkl löneskatt, skatt hänförligt till komponenter avseende övrigt totalresultat och årets resultat.

I Not 1 Redovisningsprinciper beskrivs karaktär och syfte med reservposter under eget kapital.

Resultaträkning

Teknisk redovisning av livförsäkringsrörelsen

Moderföretaget Mkr	Not	2014	2013
Premieinkomst efter avgiven återförsäkring			
Premieinkomst	3	10 172	9 889
Premier för avgiven återförsäkring		-	-
		10 172	9 889
Intäkter från investeringsavtal		4	4
Kapitalavkastning, intäkter	4	7 969	3 004
Orealiserade vinster på placeringstillgångar			
Värdeökning av placeringstillgångar för vilka livförsäkringstagaren bär placeringsrisk			
Värdeökning på fondförsäkringstillgångar	31	1 246	1 106
Värdeökning på övriga placeringstillgångar	5	6 153	7 229
Övriga tekniska intäkter	6	36	26
Försäkringsersättningar (efter avgiven återförsäkring)			
Utbetalda försäkringsersättningar	7, 8		
Före avgiven återförsäkring		-2 793	-2 054
Förändring i avsättning för oreglerade skador	29	-6	7
Förändring i andra försäkringstekniska avsättningar			
Livförsäkringsavsättningar	29	-14 217	-792
Försäkringsteknisk avsättning för livförsäkringar för vilka försäkringstagaren bär risk		-1 246	-1 106
Driftskostnader	8	-278	-258
Kapitalavkastning, kostnader	8, 9	-98	-1 211
Orealiserade förluster på placeringstillgångar			
Värdeminskning på övriga placeringstillgångar	10	-	-1 750
Kapitalavkastning överförd till finansrörelsen		-19	-12
Livförsäkringsrörelsens tekniska resultat		6 923	14 082

Icke-teknisk redovisning

Moderföretaget Mkr	Not	2014	2013
Livförsäkringsrörelsens tekniska resultat		6 923	14 082
Kapitalavkastning, intäkter		2	3
Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen		<u>19</u>	<u>12</u>
Resultat före bokslutsdispositioner och skatt		6 944	14 097
Bokslutsdispositioner	12	<u>-8</u>	<u>-6</u>
Resultat före skatt		6 936	14 091
Skatt på årets resultat	13	<u>-309</u>	<u>-194</u>
Årets resultat		6 627	13 897

Rapport över totalresultat

Moderföretaget Mkr	2014	2013
Årets resultat	<u>6 627</u>	<u>13 897</u>
Årets övriga totalresultat	6 627	13 897

Balansräkning

Tillgångar

Moderföretaget Mkr	Not	2014-12-31	2013-12-31
Imateriella tillgångar			
Andra immateriella tillgångar	17	28	-
Placeringstillgångar			
Placeringar i koncern- och intresseföretag			
Aktier och andelar i koncernföretag	15	1 677	1 593
Lån till koncernföretag		2 647	2 513
Aktier och andelar i intresseföretag	16	73	55
Lån till intresseföretag		<u>82</u>	<u>77</u>
		4 479	4 238
Andra finansiella placeringstillgångar			
Aktier och andelar	18	49 124	34 574
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	19	65 775	57 851
Övriga lån	20	326	649
Derivat	22	<u>341</u>	<u>697</u>
		115 566	93 771
Summa placeringstillgångar		120 045	98 009
Placeringstillgångar för vilka livförsäkringstagaren bär placeringsrisk			
Fondförsäkringstillgångar	21	7 645	6 430
Fordringar			
Aktuell skattefordran		3	96
Övriga fordringar	24, 25	<u>1 234</u>	<u>421</u>
		1 237	517
Andra tillgångar			
Kassa och bank		2 353	3 760
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter			
Upplupna ränteintäkter		851	860
Övriga upplupna intäkter		<u>9</u>	<u>-</u>
		860	860
Summa tillgångar		132 168	109 576

Balansräkning

Eget kapital, avsättningar och skulder

Moderföretaget Mkr	Not	2014-12-31	2013-12-31
Eget kapital	27		
Aktiekapital, (300 000 aktier å nominellt belopp 1 tkr)		300	300
Konsolideringsfond		41 939	28 493
Årets resultat		<u>6 627</u>	<u>13 897</u>
		48 866	42 690
Obeskattade reserver			
Periodiseringsfond	28	36	28
Försäkringsteknisk avsättning (före avgiven återförsäkring)			
Livförsäkringsavsättning	29	74 417	59 107
Avsättning för oreglerade skador	30	73	66
Övriga försäkringstekniska avsättningar		<u>7</u>	<u>7</u>
		74 497	59 180
Försäkringsteknisk avsättning för livförsäkringar för vilka försäkringstagaren bär risk			
Fondförsäkringsåtaganden	31	7 645	6 430
Andra avsättningar			
Pensioner och liknande förpliktelse	32	9	8
Uppskjuten skatteskuld	24	11	-
Skulder			
Skulder avseende direktförsäkring		7	-
Derivat	22	450	161
Aktuell skatteskuld		20	12
Övriga skulder	33	<u>621</u>	<u>1 055</u>
		1 098	1 228
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter			
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	34	6	12
Summa eget kapital, avsättningar och skulder		132 168	109 576
Poster inom linjen			
Ställda panter och ansvarsförbindelser			
Panter och därmed jämförliga säkerheter för egna skulder och för såsom avsättningar redovisade förpliktelse	36	128 104	104 618
Åtagande	37	818	876

Rapport över förändringar i eget kapital

Moderföretaget* Mkr	Aktiekapital	Konsolideringsfond	Årets resultat	Totalt eget kapital
Ingående balans 2013-01-01	300	22 263	6 816	29 379
Föregående års vinstdisposition		6 816	-6 816	-
Under räkenskapsåret tilldelad återbäring		-586	-	-586
Årets resultat, tillika årets totalresultat	<u> </u>	<u> </u> -	<u> 13 897</u>	<u> 13 897</u>
Utgående balans 2013-12-31	300	28 493	13 897	42 690
Ingående balans 2014-01-01	300	28 493	13 897	42 690
Föregående års vinstdisposition		13 897	-13 897	-
Beståndsöverlåtelse		345		345
Under räkenskapsåret tilldelad återbäring		-795	-	-795
Årets resultat, tillika årets totalresultat	<u> </u>	<u> </u> -	<u> 6 627</u>	<u> 6 627</u>
Utgående balans 2014-12-31	300	41 939	6 627	48 866

* Vid utgången av 2014 uppgår bundet eget kapital till 48 866 mkr och fritt eget kapital till 0 mkr.

I Not 1 Redovisningsprinciper beskrivs karaktär och syfte med reservposter under eget kapital.

Kassaflödesanalys

Mkr	Koncernen		Moderföretag	
	2014	2013	2014	2013
Den löpande verksamheten				
Resultat före bokslutsdispositioner ¹⁾	7 132	14 027	6 944	14 096
Justering för poster som inte ingår i kassaflödet ²⁾	3 030	-3 513	3 372	-3 470
Betald skatt	<u>79</u>	<u>-13</u>	<u>-194</u>	<u>-200</u>
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändring i tillgångar och skulder	10 241	10 501	10 122	10 426
Förändring av placeringstillgångar ³⁾	-11 200	-9 199	-11 030	-9 199
Förändring av placeringstillgångar/försäkringstekniska avsättningar, fondförsäkring, netto ⁴⁾	-	-	-	-
Förändring av övriga rörelsefordringar	-656	662	-654	942
Förändring av övriga rörelseskulder	-131	-363	-304	-492
Utbetald återbäring från konsolideringsfonden	<u>-795</u>	<u>-586</u>	<u>-796</u>	<u>-586</u>
Kassaflöde från den löpande verksamheten	-2 541	1 015	-2 662	1 091
Investeringsverksamheten				
Effekt av samgående/beståndsoverlåtelse ⁸⁾	1 405	-	1 405	-
Nettoinvestering i koncernföretag ⁵⁾	-	-	-139	-287
Nettoinvestering i övriga placeringstillgångar ⁶⁾	-	-159	-	-
Förändring av materiella och immateriella tillgångar	<u>-274</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>
Kassaflöde från investeringsverksamheten	1 131	-159	1 266	-287
Finansieringsverksamheten				
Aktieägartillskott netto	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-88</u>	<u>-75</u>
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	-	-	-88	-75
Årets kassaflöde	-1 409	856	-1 484	729
Likvida medel vid årets början	4 060	3 177	3 760	3 003
Kursdifferens i likvida medel	77	27	77	28
Likvida medel vid årets slut⁷⁾	<u>2 727</u>	<u>4 060</u>	<u>2 353</u>	<u>3 760</u>
Årets kassaflöde	-1 410	856	-1 484	729

	Koncernen		Moderföretag	
	2014	2013	2014	2013
¹⁾Betalda och erhållna räntor och utdelningar				
Under perioden betald ränta	2	2	2	2
Under perioden erhållen ränta	1 299	1 510	1 299	1 510
Under perioden erhållen utdelning	<u>1 204</u>	<u>939</u>	<u>1 204</u>	<u>939</u>
Summa betalda och erhållna räntor och utdelningar	2 505	2 451	2 505	2 451

²⁾Poster som inte ingår i kassaflödet	2014	2013	2014	2013
	Nedskrivningar	-	-	13
Avskrivningar	6	-	5	-
Utdelad resultatandel i koncernföretag som ej gått via likvida medel	-	-	-27	-19
Realiserad vinst (-)/förlust (+)	-2 103	127	-2 103	127
Orealiserad vinst (-)/förlust (+)	-6 500	-5 542	-6 152	-5 478
Valutakursvinst (-)/förlust (+)	-3 372	370	-3 372	370
Förändring av upplupet anskaffningsvärde räntebärande värdepapper	785	747	785	747
Förändring av avsättningar avseende försäkringsavtal	14 223	785	14 223	785
Övriga avsättningar	-12	-	-	-
Förändring avsättningar	<u>3</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-2</u>
Summa poster som inte ingår i kassaflödet	3 030	-3 513	3 372	-3 470

³⁾Förändring av placeringstillgångar	2014	2013	2014	2013
	Nettoinvestering av placeringstillgångar, livförsäkring	<u>-11 200</u>	<u>-9 199</u>	<u>-11 030</u>
Summa förändring av placerings-tillgångar	-11 200	-9 199	-11 030	-9 199

⁴⁾Förändring av placeringstillgångar/försäringstekniska avsättningar avsättningar fondförsäkring, netto	2014	2013	2014	2013
	Investering i placeringstillgångar, fondförsäkring	-1 215	-1 237	-1 215
Förändring av försäringstekniska avsättningar, fondförsäkring	<u>1 215</u>	<u>1 237</u>	<u>1 215</u>	<u>1 237</u>
Summa förändring av placerings-tillgångar/försäringstekniska av-sättningar fondförsäkring, netto	-	-	-	-

	Koncernen		Moderföretag	
	2014	2013	2014	2013
⁵⁾Nettoinvestering i koncernföretag				
Investering i koncernföretag	-	-	-139	-287
Summa nettoinvestering i koncernföretag	-	-	-139	-287

	2014	2013	2014	2013
	⁶⁾Nettoinvestering i övriga placeringstillgångar			
Investering i övriga placeringstillgångar	-	-159	-	-
Summa nettoinvestering i övriga placeringstillgångar		-159	-	-

	2014	2013	2014	2013
	⁷⁾Delkomponenter som ingår i likvida medel			
Kassa och banktillgodohavanden	2 593	3 992	2 353	3 760
Summa delkomponenter som ingår i likvida medel	2 593	3 992	2 353	3 760

	2014	2013	2014	2013
	⁸⁾Effekt av samgående/ beståndsöverlåtelse			
Övriga tillgångar	33	-	33	-
Likvida medel	1 405	-	1 405	-
Summa tillgångar	1 438	-	1 438	-
Avsättningar	1 093	-	1 093	-
Summa avsättningar	1 093	-	1 093	-
Totalt	345	-	345	-
Påverkan i likvida medel	1 405	-	1 405	-

Som kortfristiga placeringar har klassificerats ej likviderade affärer avseende aktier och obligationer vilka likvidregleras i nära anslutning till affärsdagen.

Noter

Not 1 Redovisningsprinciper

Överensstämmelse med normgivning och lag

Koncernredovisningen är upprättad i enlighet med International Financial Reporting Standards (IFRS) utgivna av International Accounting Standards Board (IASB) och antagna av EU. Tillämpning sker även av Rådet för finansiell rapporterings rekommendation RFR 1 för koncerner. Även tillämpliga delar av Finansinspektionens föreskrifter FFFS 2008:26 och dess ändringsföreskrifter och Lag om årsredovisningslagen för försäkringsföretag tillämpas i koncernredovisningen.

KPA Pensionsförsäkring AB:s årsredovisning är upprättad enligt Lag om årsredovisning i försäkringsföretag (ÅRFL) samt Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om årsredovisning i försäkringsföretag FFFS 2008:26, och Rådet för finansiell rapporterings rekommendation RFR 2, Redovisning för juridiska personer. KPA Pensionsförsäkring AB tillämpar sk lagbegränsad IFRS i juridisk person och med detta avses internationella redovisningsstandarder som har antagits för tillämpning med de begränsningar som följer av RFR 2 och FFFS 2008:26. Detta innebär att samtliga av EU godkända IFRS och uttalanden tillämpas så långt detta är möjligt inom ramen för svensk lag och med hänsyn till sambandet mellan redovisning och beskattning. KPA Pensionsförsäkring AB:s koncernredovisning upprättas enligt International Financial Reporting Standards (IFRS) som har antagits av EU.

Förutsättningar vid upprättande av försäkringsföretagets finansiella rapporter

KPA Pensionsförsäkring AB:s funktionella valuta är svenska kronor och de finansiella rapporterna presenteras i svenska kronor. Samtliga belopp, om inte annat anges, är avrundade till närmaste miljontal. Tillgångar och skulder är redovisade till anskaffningsvärde, förutom vissa finansiella tillgångar och skulder som värderas till verkligt värde. Finansiella tillgångar och skulder som värderas till verkligt värde består av deriva-

tinstrument, finansiella tillgångar klassificerade som finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen, samt finansiella skulder i fondförsäkringar. Även fastigheter i koncernen värderas till verkligt värde.

Bedömningar och uppskattningar i de finansiella rapporterna

Vid upprättande av de finansiella rapporterna i enlighet med IFRS görs bedömningar och uppskattningar samt antaganden som påverkar tillämpningen av redovisningsprinciperna och de redovisade beloppen av tillgångar, skulder, intäkter och kostnader. Uppskattningarna och antagandena är baserade på historiska erfarenheter och ett antal andra faktorer som under rådande förhållanden synes vara rimliga. Verkliga utfall kan avvika från dessa uppskattningar och bedömningar.

Uppskattningar och antaganden ses över regelbundet. I not 42 beskrivs bedömningar och uppskattningar som har en betydande inverkan på de finansiella rapporterna.

De viktigaste antagandena som påverkar redovisade belopp för tillgångar och skulder är relaterade till de försäkringstekniska avsättningarna beskrivs i not 29-31. Avsättningarna kontrolleras och utvärderas löpande i det ordinarie boksluts- och prognosarbetet. Betydelsen av respektive antagande visas i känslighetsanalys i not 2, Upplysningar om risker.

De nedan angivna redovisningsprinciperna har tillämpats konsekvent på samtliga perioder som presenteras i de finansiella rapporterna om inte annat framgår nedan eller enligt femårsöversikten i förvaltningsberättelsen.

Ändrade redovisningsprinciper

Ändrade redovisningsprinciper föranledda av nya eller ändrade IFRS

Nedan beskrivs vilka ändrade redovisningsprinciper som KPA Pensionsförsäkring AB tillämpar från 1 januari 2014. Övriga förändringar av IFRS med tillämpning från och med 2014 har inte haft någon väsentlig effekt på KPA Pensionsförsäkring AB's redovisning.

KPA Pensionsförsäkring AB tillämpar sedan 1 januari 2014 IFRS 10 Koncernredovisning. Det har inneburit att principen för att bedöma om bestämmande inflytande föreligger avseende investeringar har ändrats. Modellen i IFRS för bedömning av när bestämmande inflytande föreligger baseras på (i) vilket inflytande som föreligger, (ii) vilken exponering mot rörlig avkastning från investeringen som föreligger samt (iii) möjligheterna att utöva inflytandet över innehavet för att påverka den egna avkastningen. Någon effekt för KPA Pensionsförsäkring AB har inte uppkommit.

IFRS 11 Samarbetsarrangemang tillämpas sedan 1 januari 2014. Det har inneburit att samarbetsarrangemang ska bedömas vara joint venture eller gemensam verksamhet beroende på om koncernen har direkt rätt till tillgångar och åtagande i skulder eller inte. Bedömningen utgår från strukturen på investeringen, den legala formen, avtalsmässiga överenskommelser samt övriga faktorer och omständigheter. Enligt tidigare regler gjordes bedömningen endast utifrån strukturen på investeringen. IFRS 11 har för joint ventures även inneburit att klyvningsmetoden inte får tillämpas utan att endast kapitalandelsmetoden är tillåten. Övergången till IFRS 11 har inte inneburit någon omklassificering av några innehav i koncernen.

IFRS 12 Upplýsningar om andelar i andra företag har inneburit utökade upplýsningar. Någon effekt för KPA Pensionsförsäkring AB har inte uppkommit.

IAS 32 Finansiella instrument: Klassificering. Ändringen avser förtydliganden avseende reglerna för när kvittning av finansiella tillgångar och skulder är tillåten. Ändringen av standarden har inte haft någon effekt på KPA Pensionsförsäkring AB's redovisning.

IAS 27 Separata finansiella rapporter. Den ändrade standarden inkluderar endast regler för juridiska enheter. I huvudsak är det inga förändringar avseende redovisning och upplýsningar för separata finansiella rapporter. Redovisning och upplýsning av intresseföretag och joint venture har inkluderats i IAS 27.

Ändringen av standarden har inte haft någon effekt på KPA Pensionsförsäkring AB.

IAS 28 Innehav i intresseföretag och joint venture. Den ändrade standarden överensstämmer i huvudsak med tidigare IAS 28. Ändringarna avser hur redovisning ska göras när förändringar i innehav ändras och betydande eller gemensamt bestämmande inflytande upphör eller inte. Ändringen av standarden har inte haft någon effekt på KPA Pensionsförsäkring AB.

IAS 36 Nedskrivningar. Upplýsningar om återvinningsvärde för icke-finansiella tillgångar. Ändringen innebär att upplýsningskravet om återvinningsvärdet för samtliga kassagenererande enheter till vilka goodwill har allokerats tas bort. Vidare samordnas upplýsningskraven avseende verkligt värde minus försäljningskostnader samt nyttjandevärde. Ändringen av standarden har inte haft någon effekt på KPA Pensionsförsäkring AB.

Ändrad IAS 39 Finansiella instrument. Novation av derivat och fortlöpande tillämpning av säkringsredovisning. Ändringen innebär att företag kan fortsätta med säkringsredovisning trots att motparten i derivatkontraktet har ändrats på grund av lagstiftning. Ändringen av standarden har inte haft någon effekt på KPA Pensionsförsäkring AB.

Nya IFRS och tolkningar som ännu inte börjat tillämpas

Ett antal nya eller ändrade standarder och tolkningsuttalanden träder ikraft först under kommande räkenskapsår och har inte förtidstillämpats vid upprättandet av dessa finansiella rapporter. Nyheter eller ändringar som blir tillämpliga fr.o.m. räkenskapsår 2015 och framåt planeras inte att förtidstillämpas.

Nedan beskrivs förväntade effekter på de finansiella rapporterna som tillämpningen av nedanstående nya eller ändrade IFRS förväntas få på de finansiella rapporterna. Utöver dessa bedöms inte de övriga nyheterna påverka KPA Pensionsförsäkring AB's finansiella rapporter.

IFRS 9 Finansiella instrument kommer att ersätta IAS 39 Finansiella instrument: Redovisning och värdering. Standarden omfattar nya utgångspunkter för klassificering och värdering av finansiella instrument, en framåtblickande nedskrivningsmodell och förenklade förutsättningar för säkringsredovisning. IFRS 9 träder ikraft 1/1 2018. EU planerar att godkänna standarden under 2015.

De kategorier för finansiella tillgångar som finns i IAS 39 ersätts av tre kategorier; där värdering antingen sker till upplupet anskaffningsvärde, verkligt värde via övrigt totalresultat eller verkligt värde via resultatet. Indelningen i de tre kategorierna görs utifrån företagets affärsmodell för de olika innehaven respektive egenskaperna på de kassaflöden som tillgångarna ger upphov till. Fair value option är möjlig att tillämpa för skuldinstrument i de fall detta eliminerar eller väsentligen reducerar en mis-match i redovisningen. För eget kapitalinstrument är utgångspunkten att värdering ska ske till verkligt värde via resultatet med en valmöjlighet att istället redovisa värdeförändringar som inte innehas för handel i övrigt totalresultat.

Vad gäller de delar som berör finansiella skulder överensstämmer merparten med de tidigare reglerna i IAS 39 förutom vad avser finansiella skulder som frivilligt värderas till verkligt värde enligt den s.k. "Fair Value Option". För dessa skulder ska värdeförändringen delas upp på förändringar som är hänförliga till egen kreditvärdighet respektive på förändringar i referensränta.

Den nya nedskrivningsmodellen kommer kräva en redovisning av ett års förväntad förlust redan vid den initiala redovisningen och vid en väsentlig ökning av kreditrisken ska nedskrivningsbeloppet motsvara de kreditförluster som förväntas uppkomma under den återstående löptiden. De nya reglerna kring säkringsredovisning innebär bland annat förenklingar av effektivitetstester samt utökning av vad som är tillåtna säkringsinstrument och säkrade poster.

KPA Pensionsförsäkring AB har ännu inte gjort någon utvärdering av effekterna då standarden ännu inte godkänts för tillämpning inom EU.

IFRS 15 Revenue from Contracts with Customers. Syftet med en ny intäktsstandard är att ha en enda principbaserad standard för samtliga branscher som ska ersätta befintliga standarder och uttalanden om intäkter. Standarden ersätter IAS 18. Branscher som bedöms påverkas mest är telekom-, programvaru-, fastighets-, flyg-, förvars-, bygg- och anläggningsbranscherna samt företag som ägnar sig åt kontraktstillverkning. Alla företag kommer dock att påverkas av de nya, väsentligt utökade upplysningskraven. Tre alternativa sätt finns för övergången; full retroaktivitet, delvis retroaktivitet (inkluderar lättnadsregler) och en "ackumulerad effekt-metod" där eget kapital juste-

ras per 1/1 2017 för kontrakt som är pågående enligt det gamla regelverket (IAS 11/IAS 18). IFRS 15 träder ikraft 2017 och tidigare tillämpning är tillåten givet att EU har antagit standarden. EU väntas godkänna IFRS 15 i Q2 2015.

KPA Pensionsförsäkring AB har ännu inte gjort någon utvärdering av effekterna då standarden ännu inte godkänts för tillämpning inom EU.

Följande nya och ändrade IFRS med framtida tillämpning förväntas inte komma att ha någon väsentlig effekt på företagets finansiella rapporter.

Ändrad IAS 16 och IAS 38: Clarification of Acceptable Methods of Depreciation and Amortisation – ändringarna klargör att de acceptabla metoderna för avskrivningar av materiella och immateriella tillgångar är baserade på det förväntade konsumtionsmönstret av tillgångarnas framtida ekonomiska fördelar. Avskrivningar baserade på intäktsgenerering är inte en acceptabel metod eftersom intäkter genererade av aktiviteter som innehåller en tillgång speglar oftast andra faktorer än förbrukningen av de ekonomiska fördelar som är kopplade till tillgången. Likaså anses intäkter generellt sett vara en olämplig utgångspunkt för att mäta konsumtion av ekonomiska fördelar kopplade till immateriella tillgångar. Ändringarna ska tillämpas fr o m 1 januari 2016 och tidigare tillämpning är tillåten. EU väntas godkänna ändringen under första kvartalet 2015.

Ändrad IAS 19 Ersättningar till anställda. Defined Benefit Plans: Employee Contributions. Ändringen innebär lättnader avseende redovisning av förmånsbestämda planer där avgifter till planen kommer från deltagarna eller tredje part. Enligt tidigare IAS 19 reducerade avgifterna kostnaderna avseende tjänstgöring. Avgifterna inkluderades inte i beräkning av förpliktelsen. Enligt IAS 19 (2011) krävs det en uppskattning av avgifter från anställda och tredje part samt att dessa avgifter ska periodiseras ut över tjänstgöringen linjärt. Som ett resultat av detta inkluderas dessa avgifter vid beräkning av kostnader för tjänstgöring under innevarande period och beräkning av nettoförpliktelsen. Denna beräkning har för de flesta inneburit en väsentlig förändring jämfört med tidigare praxis och skulle kräva komplexa aktuariella beräkningar. För att lättnaden i redovisningen av avgifter från anställda och tredje part ska kunna tillämpas ska avgifterna ingå i villkoren i planen, vara

kopplade till tjänstgöring samt inte vara kopplade till antalet år i tjänst. Om avgifterna är av denna typ får företag redovisa avgifterna som en reduktion av tjänstgöringskostnaderna i den period som tjänsterna utförs. Ändringen ska tillämpas på räkenskapsår som påbörjas 1 juli 2014 eller senare. Tidigare tillämpning är tillåten. Ändringen godkändes av EU under fjärde kvartalet 2014.

Ändrad IAS 27: Equity Method in Separate Financial Statements: ändringen innebär att kapitalandelsmetoden kan användas vid redovisning av innehav i dotterbolag, joint ventures och intresseföretag i ett företags separata finansiella rapporter. Enligt IASB retroaktiv tillämpning från 1 januari 2016. Tidigare tillämpning tillåten. EU väntas godkänna ändringen under tredje kvartalet 2015. Det återstår att se hur Rådet för finansiell rapportering kommer att hantera denna ändring i RFR 2.

Ändrad IFRS 10 och IAS 28: Sale or Contribution of Assets between an Investor and its Associate or Joint Venture. Det har funnits en inkonsistens mellan IFRS 10 och IAS 28 avseende hur försäljning eller tillskott av tillgångar mellan investerare och intresseföretag eller joint venture ska redovisas. Ändringen innebär att hela vinsten eller förlusten redovisas om försäljningen eller tillskottet av tillgångarna utgörs av en rörelse (oavsett om det är ett dotterföretag eller en inkrämsöverlåtelse). När det gäller försäljning eller tillskott av tillgångar som inte är en rörelse ska endast del av vinst eller förlust redovisas. Ändringen ska tillämpas framåttriktat från 1 januari 2016. Tidigare tillämpning är tillåten. EU förväntas godkänna ändringen under tredje kvartalet 2015.

Konsolideringsprinciper

Dotterföretag

KPA Pensionsförsäkring AB konsoliderar dotterföretag i vilka moderbolaget har ett direkt eller indirekt innehav på mer än 50 procent av röstetalet eller på annat sätt har ett bestämmande inflytande över styrningen av företaget och äger en andel. Bestämmande inflytande innebär direkt eller indirekt en rätt att utforma ett företags finansiella och operativa strategier i syfte att erhålla ekonomiska fördelar. Vid bedömningen om ett bestämmande inflytande föreligger, beaktas potentiella röstberättigande aktier

som utan dröjsmål kan utnyttjas eller konverteras. Koncernredovisningen är upprättad enligt förvärvsmetoden. Förvärvsmetoden innebär att ett förvärv av dotterföretag beaktas som en transaktion varigenom moderföretaget indirekt förvärvar dotterföretagets tillgångar och övertar dess skulder. I förvärvsanalysen fastställs det verkliga värdet på förvärvsdagen av förvärvade identifierbara tillgångar och övertagna skulder samt eventuella innehav utan bestämmande inflytande. Transaktionsutgifter, med undantag av transaktionsutgifter som är hänförliga till emission av eget kapitalinstrument eller skuldinstrument, som uppkommer redovisas direkt i årets resultat. Överförd ersättning i samband med förvärvet inkluderar inte betalningar som avser reglering av tidigare affärsförbindelser. Denna typ av regleringar redovisas i resultatet. Dotterföretags finansiella rapporter tas in i koncernredovisningen från och med förvärvstidpunkten till det datum då det bestämmande inflytandet upphör.

Koncernens tillämpning av redovisningsprinciper är enhetlig. Hela koncernens redovisningsprinciper är enhetlig. Från och med förvärvstidpunkten inkluderas i koncernredovisningen det förvärvade företagets intäkter och kostnader, identifierbara tillgångar och skulder liksom eventuell uppkommen goodwill eller förvärv till lågt pris. Avyttrade företag inkluderas i koncernredovisningen för tiden fram till tidpunkten för avyttring. Avyttringar som leder till att bestämmande inflytande förloras men där det finns ett kvarstående innehav värderas detta innehav till verkligt värde och värdeförändringen redovisas i årets resultat.

Intresseföretag

Aktieinnehav i vilka KPA Pensionsförsäkring AB har lägst 20 och högst 50 procent av rösterna eller på annat sätt har ett betydande inflytande, men inte ett bestämmande inflytande, över den driftsmässiga eller finansiella styrningen, redovisas enligt kapitalandelsmetoden. Metoden bygger på att det bokförda värdet av aktier i intresseföretag förändras med den årliga resultatandelen. Motsvarande belopp redovisas i resultaträkningen under "Andel i intresseföretags resultat" i det icke-tekniska resultatet. Redovisade vinstandelar är ej att betrakta som disponibla för ägarkoncernen och därför sker en omföring till kapitalandelsfonden.

När koncernens andel av redovisade förluster i intresseföretaget överstiger det redovisade värdet på

andelarna i koncernen reduceras andelarnas värde till noll. Avräkning för förluster sker även mot långfristiga finansiella mellanhavanden utan säkerhet, vilka till sin ekonomiska innebörd utgör del av ägarföretagets nettoinvestering i intresseföretaget. Fortsatta förluster redovisas inte såvida inte koncernen har lämnat garantier för att täcka förluster uppkomna i intresseföretaget. Kapitalandelsmetoden tillämpas fram till den tidpunkt när det betydande inflytandet upphör.

Transaktioner som elimineras vid konsolidering Koncerninterna fordringar och skulder, intäkter eller kostnader och orealiserade vinster eller förluster som uppkommer från koncerninterna transaktioner mellan koncernföretag, elimineras i sin helhet vid upprättandet av koncernredovisningen. Orealiserade vinster som uppkommer från transaktioner med intresseföretag elimineras i den utsträckning som motsvarar koncernens ägarandel i företaget. Orealiserade förluster elimineras på samma sätt som orealiserade vinster, men endast i den utsträckning det inte finns något nedskrivningsbehov.

Försäkringsavtal och investeringsavtal
KPA Pensionsförsäkring AB har genomfört en klassificering av alla avtal utifrån den försäkringsrisken de innehåller och därmed den ekonomiska påverkan som en försäkringshändelse har för bolaget. För att räknas som ett försäkringsavtal ska den ekonomiska påverkan vara betydande. Bolaget har bedömt att den ekonomiska påverkan är betydande om försäkringsrisken är minst fem procent. Även för pensionsförsäkringsavtal med försäkringsrisk mindre än fem procent som tecknas utan personlig rådgivare bedöms den ekonomiska påverkan vara betydande. Är ekonomisk påverkan försumbar räknas avtalet som ett finansiellt instrument. Klassificeringen styr dock inte om avtalen redovisas som försäkringsavtal eller delas upp på en försäkringsdel och en finansiell del, s.k. unbundling.

KPA Pensionsförsäkring AB:s bestånd som avser fondförsäkring redovisas som ett finansiellt instrument, så kallat investeringsavtal. Bolaget har valt att dela upp fondförsäkringsavtal på en försäkringsdel och en finansiell del, s.k. unbundling. Redovisning av de finansiella delarna av avtalet sker enligt IAS 39 "Finansiella instrument, redovisning och värdering" samt IAS 18 "Intäkter". Uppdelning inom försäk-

ringsavtalet ger en tydlig redovisning som visar hur stor del av inbetalningarna som går till verksamhet med risk respektive till sparandeverksamhet. Avtal med negativ risksumma delas upp och frigjord risksumma redovisas som premie för att kunna ge arvsvinst. Valet att unbundla all fondförsäkring innebär att alla fondförsäkringsavtal kan redovisas på ett enhetligt sätt. Enligt IFRS 4 får avtal med betydande andel diskretionär del (återbäring) redovisas som försäkringsavtal. Eftersom alla bolagets avtal med traditionell förvaltning eller pensionstillägg har en betydande diskretionär del har bolaget beslutat att redovisa samtliga dessa avtal som försäkringsavtal. Sjuk- och premiefrielseförsäkring, avgiven återförsäkring redovisas som försäkringsavtal eftersom dessa avtal alltid innehåller betydande försäkringsrisk.

Redovisning av verksamhet som redovisas som försäkringsavtal

Verksamhet som redovisas som försäkringsavtal redovisas enligt IFRS 4.

Intäktsredovisning/Premieinkomst

Som premieinkomst redovisas inbetalda belopp under räkenskapsåret enligt försäkringsavtal för direkt försäkring.

Utbetalda försäkringsersättningar

Som utbetald försäkringsersättning redovisas utbetalningar till försäkringstagare under räkenskapsåret på grund av försäkringsavtal eller inträffade försäkringsskador, oberoende av när skadan inträffat.

Redovisning av verksamhet som delas upp i försäkringsdel respektive finansiell del
Fondförsäkringsavtal delas upp i en försäkringsdel och en finansiell del (unbundling). Försäkringsdelen redovisas enligt IFRS 4 och den finansiella delen enligt IAS 39, "Finansiella instrument, redovisning och värdering" och IAS 18, "Intäkter". För avtal som delas upp på en försäkringsdel och en finansiell del redovisas in- och utbetalningar för den finansiella delen av avtalet inte som premieinkomst och försäkringsersättningar över resultaträkningen, utan istället som en förändring via balansräkningen. Avgifts-intäkter avseende de avtal som klassificerats som finansiella kontrakt redovisas dels bland premieinkomst, dels bland övriga tekniska intäkter.

Intäktsredovisning/Premieinkomst

De olika typer av avgifter som debiteras kunderna för förvaltning intäktsförs i takt med att företaget tillhandahåller förvaltningstjänster till innehavarna av avtalen. Tjänsterna tillhandahålls jämnt fördelade under avtalens löptid. Avgifter som debiteras kunderna vid specifika tillfällen, såsom exempelvis fondbyte, flytt till annan försäkringsgivare eller återköp, intäktsförs i samband med händelsen. För dödsfalls- och sjukfallsrisker tas premier ut genom inlösen av fondvärde/försäkringskapital en gång per månad. För livsfallsrisker tas premier ut genom att hela eller delar av fondvärdet/försäkringskapitalet tillfaller bolaget vid försäkrads dödsfall. Belastning för avkastningsskatt görs genom inlösen av fondvärde/försäkringkapital.

Värdeförändring och utdelning

Verklig avkastning på tillgångar som tillhandahålls för försäkringstagarnas räkning redovisas som en värdeökning respektive värdeminskning av placeringstillgångar för vilka livförsäkringstagaren bär placeringsrisk, och avkastning tillförd försäkringsavtalen redovisas i resultaträkningen som en förändring i försäkringstekniska avsättningar för livförsäkringar för vilka försäkringstagaren bär risk.

Utbetalda försäkringsersättningar

Premiefrielse vid sjukdom – Försäkringsersättning betalas ut genom att bolaget i försäkringstagarens ställe gör inbetalningar till avtalet. Dödsfall – Försäkringsersättning betalas ut genom att bolaget vid behov skjuter till kapital till det värde som enligt avtalet ska gälla strax efter dödsfall. Livsfall – Försäkringsersättningar betalas ut enligt avtal.

Försäkringstekniska avsättningar

Försäkringstekniska avsättningar utgörs av livförsäkringsavsättning och avsättning för oreglerade skador.

Livförsäkringsavsättning

Livförsäkringsavsättningar motsvarar det förväntade kapitalvärdet av bolagets garanterade förpliktelser enligt försäkringsavtal efter avdrag för det förväntade kapitalvärdet av avtalade framtida premieinbetalningar. Kapitalvärdena beräknas med beaktande av antaganden om framtida ränta, dödlighet och andra riskmått, driftskostnader och skatter.

Livförsäkringsavsättningar och oreglerade skador som avser tjänstepensioner värderas enligt EU's tjänstepensionsdirektiv. KPA Pensionsförsäkring AB:s traditionella försäkringar klassificeras som tjänstepensioner. Det innebär att pensionsåtagandena värderas enligt så kallade aktsamma antaganden. De aktsamma antagandena beträffande ränta, dödlighet, driftkostnader och sjuklighet väljs så att de ger en realistisk bild av garanterade åtaganden gentemot de försäkrade. Försäkringstekniska avsättningar beräknas med en kassaflödesmodell. Varje transaktion diskonteras var för sig med respektive ränta enligt Finansinspektionens föreskrift FFFS 2013:23, för motsvarande löptid.

Avsättning för oreglerade skador

Avsättning för oreglerade skador ska täcka framtida kostnader för försäkringsersättningar som uppstår vid sjukdom. Avsättningen för oreglerade skador avser avsättning för inträffade men ännu inte inrapporterade skador (IBNR) som omfattar kostnader för inträffade men ännu okända skador. Beloppet är en uppskattning baserad på KPA Pensionsförsäkring AB:s historiska erfarenheter och skadefall.

Fondförsäkringsavsättning

Avsättning för fondförsäkring redovisas under försäkringsteknisk avsättning för livförsäkring för vilka försäkringstagare bär placeringsrisk och motsvaras av värdet av försäkringstagarnas fondandelar.

Driftskostnader

Samtliga driftskostnader fördelas i resultaträkningen efter funktionerna skadereglering, administration samt kapitalförvaltning.

Redovisning av kapitalavkastning

Kapitalavkastning på placeringstillgångar för vilka livförsäkringstagarna bär placeringsrisken samt avkastningen på placeringstillgångar i livförsäkringsrörelsen redovisas i det tekniska resultatet. Kapitalavkastning på övriga placeringstillgångar i fondförsäkringsdelen redovisas i den icke-tekniska redovisningen.

Kapitalavkastning, intäkter

Posten Kapitalavkastning, intäkter avser avkastning på placeringstillgångar och omfattar utdelning på

aktier och andelar, ränteintäkter, valutakursvinster (netto), återförda nedskrivningar och realisationsvinster (netto).

Kapitalavkastning, kostnader

Under Kapitalavkastning, kostnader redovisas kostnader för placeringstillgångar. Posten omfattar kapitalförvaltningskostnader, räntekostnader, valutakursförluster (netto), nedskrivningar samt realisationsförluster (netto).

Realiserade och orealiserade värdeförändringar

För placeringstillgångar som värderas till anskaffningsvärde utgör realisationsvinsten den positiva skillnaden mellan försäljningspris och bokfört värde. För placeringstillgångar som värderas till verkligt värde är realisationsvinsten den positiva skillnaden mellan försäljningspris och anskaffningsvärde.

För räntebärande värdepapper är anskaffningsvärdet det upplupna anskaffningsvärdet och för övriga placeringstillgångar det historiska anskaffningsvärdet. Vid försäljning av placeringstillgångar förs tidigare orealiserade värdeförändringar som justeringspost under posterna Orealiserade vinster på placeringstillgångar respektive Orealiserade förluster på placeringstillgångar.

Orealiserade vinster och förluster redovisas netto per tillgångsslag. Sådana förändringar som förklaras av valutakursförändringar redovisas som valutakursvinst eller valutakursförlust under posten Kapitalavkastning. Såväl realiserade som orealiserade värdeförändringar på fondförsäkringstillgångar redovisas under värdeökning alternativt värdeminskning på fondförsäkringstillgångar.

Utländsk valuta

Transaktioner i utländsk valuta omräknas till den funktionella valutan till den valutakurs som föreligger på transaktionsdagen. KPA pensionsförsäkring AB:s funktionella valuta är svenska kronor och vid värdering av tillgångar och skulder i utländsk valuta används balansdagens stängningskurser. Valutakursförändringar redovisas i resultaträkningen netto på raden "Kapitalavkastning, intäkter" respektive "Kapitalavkastning, kostnader".

Icke-monetära tillgångar och skulder som redovisas till historiska anskaffningsvärden omräknas till valutakurs vid transaktionstillfället. Icke-monetära

tillgångar och skulder som redovisas till verkliga värden omräknas till den funktionella valutan till den kurs som råder vid tidpunkten för värdering till verkligt värde.

Skatt

Skattekostnaden består huvudsakligen av avkastningsskatt som baseras på schabloniserade beräkningar av avkastningen på nettotillgångar som förvaltas för försäkringstagarnas räkning. Avkastningsskatten redovisas i det icke tekniska resultatet för koncernen och för moderbolaget som aktuell skattekostnad. Livförsäkringsbolag betalar avkastningsskatt enligt lagen om avkastningsskatt på pensionsmedel. Avkastningsskatt är inte en skatt på försäkringsföretagets resultat, utan betalas av bolaget för försäkringstagarnas räkning. Värdet på de nettotillgångar som förvaltas för försäkringstagarnas räkning belastas med avkastningsskatt som beräknas och betalas varje år.

Verksamhetsgrenar (huvudsakligen tjänsteanknuten sjukförsäkring och premiefrielseförsäkring) samt dotterbolag som ej bedriver försäkringsverksamhet beskattas enligt lagen om inkomstskatt. Premiefrielseförsäkringen är inte att betrakta som pensionsförsäkring och faller därför inom ramen för inkomstskatt enligt inkomstskattelagen (IL). Inkomstskatt förekommer i koncernen (22%). I Moderföretaget och koncernen kan det förekomma vissa temporära skillnader och förlustavdrag som ger upphov till uppskjuten skatt 22 % vilket ger upphov till uppskjuten skatteskuld eller uppskjuten skattefordran.

Inkomstskatter redovisas i årets resultat utom då underliggande transaktion redovisas i övrigt totalresultat eller i eget kapital varvid tillhörande skatteeffekt redovisas i övrigt totalresultat eller i eget kapital. Aktuell skatt är skatt som ska betalas eller erhållas avseende aktuellt år, med tillämpning av de skattesatser som är beslutade eller i praktiken beslutade per balansdagen, hit hör även justering av aktuell skatt hänförlig till tidigare perioder.

Förvaltningsfastigheter

Förvaltningsfastigheter är fastigheter som innehas i syfte att generera avkastning. Förvaltningsfastigheter redovisas till verkligt värde i balansräkningen med värdeförändringar över resultaträkningen i koncern. Det verkliga värdet baseras halvårsvis på värderingar

utförda av oberoende värderingsmän. Vid kvartalsboks slutens första respektive tredje kvartal värderas fastigheterna internt. I koncernen redovisas förvaltningsfastigheter till verkligt värde i balansräkningen med värdeförändringar över resultaträkningen. Det verkliga värdet fastställs genom en kombination av huvudsakligen en marknadsanpassad kassaflödeskalyl samt avkastningsmetoden. Avkastningsmetoden är baserad på nuvärdet av beräknade framtida kassaflöden samt nuvärdet av ett beräknat restvärde för respektive fastighet. Såväl realiserade som orealiserade värdeförändringar redovisas i resultaträkningen. Hyresintäkter redovisas under Kapitalförvaltning, intäkter och fastighetskostnaderna under Kapitalförvaltning, kostnader i koncernen.

Finansiella instrument

Finansiella instrument

Finansiella instrument som redovisas i balansräkningen inkluderar på tillgångssidan kundfordringar, aktier och andra egetkapitalinstrument, lånefordringar och räntebärande värdepapper, övriga finansiella placeringstillgångar samt derivat. Bland skulder och eget kapital återfinns leverantörsskulder, utgivna skuldinstrument, låneskulder samt derivat. Förvärv och avyttring av finansiella tillgångar redovisas på affärsdagen, som utgör den dag då företaget förbinder sig att förvärva eller avyttra tillgången. En finansiell tillgång tas bort från balansräkningen när rättigheterna i avtalet realiserar, förfaller eller bolaget förlorar kontrollen över dem. Detsamma gäller för del av en finansiell tillgång. En finansiell skuld tas bort från rapport över finansiell ställning när förpliktelsen i avtalet fullgörs eller på annat sätt utsläcks. Detsamma gäller för del av en finansiell skuld. En finansiell tillgång och en finansiell skuld kvittas och redovisas med ett nettobelopp i balansräkningen endast när det föreligger en legal rätt att kvitta beloppen samt att det föreligger avsikt att reglera posterna med ett nettobelopp eller att samtidigt realisera tillgången och reglera skulden.

Klassificering och värdering

Finansiella instrument som inte är derivat redovisas initialt till anskaffningsvärde motsvarande instrumentets verkliga värde med tillägg för transaktionskostnader för alla finansiella instrument förutom avseende de som tillhör kategorin finansiell tillgång

som redovisas till verkligt värde via resultaträkningen, vilka redovisas till verkligt värde exklusive transaktionskostnader. Ett finansiellt instrument klassificeras vid första redovisningen utifrån i vilket syfte instrumentet förvärvades. Klassificeringen avgör hur det finansiella instrumentet värderas efter första redovisningstillfället såsom beskrivs nedan.

Derivatinstrument redovisas både initialt och löpande till verkligt värde. Värdeökningar respektive värdeminskningar samt i förekommande fall betald och upplupen ränta på derivat redovisas som nettoreultat av finansiella transaktioner

Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen.

Denna kategori består av två undergrupper: finansiella tillgångar som innehas för handel och andra finansiella tillgångar som företaget initialt valt att placera i denna kategori (enligt den s k Fair Value Option). Finansiella instrument i denna kategori värderas löpande till verkligt värde med värdeförändringar redovisade i resultaträkningen.

I den första undergruppen ingår derivat med positivt verkligt värde. I undergruppen finansiella tillgångar som företaget initialt valt att placera i denna kategori ingår följande placeringstillgångar: aktier och andelar, obligationer och räntebärande värdepapper, placeringstillgångar för vilka livförsäkringstagaren bär risk samt vissa organisatoriska innehav som redovisas bland övriga finansiella placeringstillgångar.

Företaget har som princip att hänföra samtliga dessa placeringstillgångar som är finansiella instrument och som inte är aktier i dotter- eller intresseföretag till kategorin Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen därför att företaget löpande utvärderar kapitalförvaltningens verksamhet på basis av verkliga värden.

Beräkning av verkligt värde

För en beskrivning av hur verkligt värde bestäms hänvisas till not 26.

Lånefordringar och kundfordringar

Lånefordringar och kundfordringar är finansiella tillgångar som inte är derivat, som har fastställda eller fastställbara betalningar och som inte är noterade på en aktiv marknad. Till denna kategori hänförs lån med säkerhet i fast egendom, övriga lån, övriga finan-

siella placeringstillgångar förutom de organisatoriska innehav som värderas till verkligt värde via resultaträkningen, lån lämnade till koncernföretag, övriga fordringar inklusive likvida medel samt upplupna ränteintäkter. Dessa tillgångar värderas till upplupet anskaffningsvärde. Upplupet anskaffningsvärde bestäms utifrån den effektivränta som beräknades vid anskaffningstidpunkten.

Kund- och lånefordran redovisas till det belopp som beräknas inflyta, det vill säga efter avdrag för osäkra fordringar.

Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen.

Denna kategori består av två undergrupper, finansiella skulder som innehas för handel och finansiella skulder som vid första redovisningstillfället identifierats som tillhörig till denna kategori. I den förstnämnda delkategorin ingår derivat med negativt verkligt värde. Förändringar i verkligt värde redovisas i resultaträkningen. Företaget har som princip att hänföra samtliga fondförsäkringsåtaganden samt avtal med villkorad återbäring till värderingskategorin finansiella skulder värderade till verkligt värde över resultaträkningen därför att detta eliminerar den mismatch i redovisningen som annars skulle uppstå till följd av att de kopplade tillgångarna värderas till verkligt värde.

Andra finansiella skulder

Upplåning samt övriga finansiella skulder, t.ex. leverantörsskulder, ingår i denna kategori. Skulderna värderas till upplupet anskaffningsvärde.

Nedskrivningar av finansiella instrument

Nedskrivningsprövning för finansiella tillgångar i kategorin lånefordringar/kundfordringar
Vid varje rapporttillfälle utvärderar försäkringsföretaget om det finns objektiva belägg som tyder på att en finansiell tillgång eller grupp av tillgångar är i behov av nedskrivning till följd av att en eller flera händelser (förlusthändelser) inträffat efter det att tillgången redovisas för första gången och att dessa förlusthändelser har en inverkan på de uppskattade framtida kassaflödena från tillgången eller gruppen med tillgångar. Om det finns objektiva bevis som

tyder på att ett nedskrivningsbehov kan finnas så betraktas dessa tillgångar som osäkra. Objektiva bevis utgörs av observerbara förhållanden som inträffat och som har en negativ inverkan på möjligheten att återvinna anskaffningsvärdet.

Det redovisade värdet efter nedskrivningar på tillgångar tillhörande kategorin lånefordringar och kundfordringar vilka redovisas till upplupet anskaffningsvärde beräknas som nuvärdet av framtida kassaflödena diskonterade med den effektiva ränta som gällde då tillgången redovisades första gången. Tillgångar med en kort löptid diskonteras inte. En nedskrivning belastar resultaträkningen.

En finansiell tillgång har ett nedskrivningsbehov endast om objektiva belägg visar att en eller flera händelser inträffat som har en inverkan på de framtida kassaflödena för den finansiella tillgången om dessa kan uppskattas på ett tillförlitligt sätt.

Objektiva belägg för att en eller flera händelser inträffat som påverkar de uppskattade framtida kassaflödena är exempelvis följande:

- betydande finansiella svårigheter hos emittenten eller gäldenär,
- att långivaren beviljat låntagaren en eftergift som en följd av dennes finansiella svårigheter och som annars inte hade övervägts,
- ett avtalsbrott, såsom uteblivna eller försenade betalningar av räntor eller kapitalbelopp,
- att det blir sannolikt att låntagaren kommer att gå i konkurs eller genomgå annan finansiell rekonstruktion och
- negativ värdeutveckling på pantsatta tillgångar

Återföring av nedskrivningar

En nedskrivning återförs om det både finns bevis på att nedskrivningsbehovet inte längre föreligger och det har skett en förändring i de antaganden som låg till grund för beräkningen av det nedskrivna beloppet. Nedskrivningar av tillgångar inom kategorin lånefordringar och kundfordringar som redovisas till upplupet anskaffningsvärde återförs om en senare ökning av återvinningsvärdet objektivt kan hänföras till en händelse som inträffat efter det att nedskrivningen gjordes.

Andra avsättningar

En avsättning redovisas i balansräkningen när KPA Pensionsförsäkring AB har en befintlig juridisk eller informell förpliktelse som en följd av en inträffad händelse, och det är troligt att ett utflöde av ekonomiska resurser kommer att krävas för att reglera förpliktelsen samt en tillförlitlig uppskattning av beloppet kan göras. Där effekten av när i tiden betalning sker är väsentlig, beräknas avsättningar genom diskontering av det förväntade framtida kassaflödet till en räntesats före skatt som återspeglar aktuella marknadsbedömningar av pengars tidsvärde och, om det är tillämpligt, de risker som är förknippade med skulden.

Pensioner och liknande förpliktelser

KPA har såväl avgiftsbestämda som förmånsbestämda pensionsplaner. Förmånsbestämda planer innebär att bolaget har en pensionsförpliktelse som grundar sig på en eller flera faktorer där utfallet i nuläget är okänt. Exempelvis kan ersättningar vara beroende av slutlön och antal år av anställning.

Avgiftsbestämda planer innebär att bolaget gör löpande inbetalningar till separata myndigheter eller fonder och ersättningsnivån är beroende av den uppnådda avkastningen på dessa investeringar. De mest betydelsefulla förmånsbaserade planerna baseras på anställningstid och den ersättning som de anställda har vid eller nära pensioneringen. KPA Pension tryggar pensionerna enligt KTP-planen i Konsumentkooperationens pensionsstiftelse sedan den 1 juli. Tidigare intjänande enligt KPA-planen tryggs med försäkring och för före detta anställda i PA-KL-planen i en stiftelse.

Avgiftsbestämda pensionsplaner

Som avgiftsbestämda pensionsplaner klassificeras de planer där KPAs förpliktelse är begränsad till de avgifter företaget åtagit sig att betala. I sådant fall beror storleken på den anställdes pension på de avgifter som företaget betalar till planen eller till ett försäkringsbolag och den kapitalavkastning som avgifterna ger. Följaktligen är det den anställda som bär den aktuariella risken (att ersättningen blir lägre än förväntat) och investeringsrisken (att de investerade tillgångarna kommer att vara otillräckliga för att ge de förväntade ersättningarna). Företagets förpliktelser avseende avgifter till avgiftsbestämda planer redovisas som en

kostnad i årets resultat i den takt de intjänas genom att de anställda utfört tjänster åt företaget under en period.

Förmånsbestämda pensionsplaner

Koncernens nettoförpliktelse avseende förmånsbestämda planer beräknas separat för varje plan genom en uppskattning av den framtida ersättning som de anställda intjänat genom sin anställning i både innevarande och tidigare perioder; denna ersättning diskonteras till ett nuvärde. Diskonteringsräntan är räntan på balansdagen på en svensk bostadsobligation med en löptid som motsvarar koncernens pensionsförpliktelser. Beräkningen utförs av en kvalificerad aktuarie med användande av den så kallade Projected Unit Credit Method. Vidare beräknas det verkliga värdet av eventuella förvaltningstillgångar per rapportdagen. Vid fastställandet av förpliktelsens nuvärde och verkligt värde på förvaltningstillgångar kan det uppstå aktuariella vinster och förluster. Dessa uppkommer antingen genom att det verkliga utfallet avviker från det tidigare gjorda antagandet, eller genom att antagandena ändras. Aktuariella vinster och förluster redovisas som intäkt eller kostnad i övrigt totalresultat. I balansräkningen redovisat värde för pensioner och liknande förpliktelser motsvarar förpliktelsernas nuvärde vid bokslutstidpunkten, med avdrag för det verkliga värdet av förvaltningstillgångar.

När det finns en skillnad mellan hur pensionskostnaden fastställs i juridisk person och koncern redovisas en avsättning eller fordran avseende särskild löneskatt baserat på denna skillnad. Avsättningen eller fordran nuvärdeberäknas ej.

Principer för redovisning av pensioner för moderbolag beskrivs i not 32.

Pensionering i egen regi

KPA Pensionsförsäkring AB har utöver de kollektivavtalade pensioner som tryggats i Konsumentkooperationens pensionsstiftelse utfäst till vissa anställda att ersätta 65 procent av lönen för dem som väljer att gå i pension från 62 års ålder. Förändring i pensionsförpliktelserna redovisas över resultaträkningen.

Aktieägartillskott

Aktieägartillskott förs direkt mot eget kapital hos mottagaren och aktiveras i aktier och andelar hos givaren.

Leasade tillgångar

Samtliga leasingavtal har klassificerats som operationella och redovisas enligt reglerna för operationell leasing. Kostnader avseende operationella leasingavtal redovisas i årets resultat linjärt över leasingperioden.

Ansvarsförbindelser (eventualförpliktelser)

En eventualförpliktelse redovisas när det finns ett möjligt åtagande som härrör från inträffade händelser och vars förekomst bekräftas endast av en eller flera osäkra framtida händelser eller när det finns ett åtagande som inte redovisas som en skuld eller avsättning på grund av det inte är troligt att ett utflöde av resurser kommer att krävas.

Immateriella tillgångar

Övriga immateriella tillgångar

Tillgångarna består av förvärvade försäkringsbestånd som bedömts medföra framtida ekonomiska fördelar. Tillgångarna redovisas till anskaffningsvärde med avdrag för ackumulerad avskrivning (se nedan) och eventuella nedskrivningar.

Avskrivningsprinciper

Avskrivningar redovisas i resultaträkningen linjärt över den immateriella tillgångens beräknade nyttjandeperiod. Nyttjandeperioderna omprövas årligen. Avskrivningsbara immateriella tillgångar skrivs av från det datum då de är tillgängliga för användning. Den beräknade nyttjandeperioden uppgår till 5 år.

Skillnader mellan koncernens och moderbolagets redovisningsprinciper

Skillnaderna mellan koncernens och moderbolagets redovisningsprinciper framgår nedan. De nedan angivna redovisningsprinciperna för moderbolaget har tillämpats konsekvent på samtliga perioder som presenteras i moderbolagets finansiella rapporter, där inte annat anges.

Dotterföretag och intresseföretag

Aktier i dotter- och intresseföretag redovisas i moderföretaget till anskaffningsvärdet efter avdrag för erforderliga nedskrivningar. Aktieägartillskott som lämnas som kapitaltillskott bokförs som en höjning av andelsvärdet i balansräkningen. För att

fastställa huruvida det föreligger nedskrivningsbehov av placeringar i koncern- och intresseföretag tillämpas IAS 36, Nedskrivningar. För att beräkna konsolideringskapitalet görs en värdering till verkligt värde av koncern- och intresseföretag dels en embedded-value-metod, dels en substansvärde-metod, beroende på karaktären på innehavet. I samband med förvärv eller andra strukturella förändringar görs en djupare analys av företagens värde som även tar hänsyn till kassaflöde, framtida vinster, varumärke och värdering av kundstocken. Samtliga utdelningar redovisas som intäkt.

Skatter

I moderföretager redovisas obeskattade reserver inklusive uppskjuten skatteskuld. I koncernredovisningen delas däremot obeskattade reserver upp på uppskjuten skatteskuld och eget kapital. Vidare redovisas avkastningsskatten som en aktuell skattekostnad.

Syftet med reservposter under eget kapital

Nedan följer en beskrivning av karaktären hos och syftet med reservposterna under eget kapital.

Eget kapital i obeskattade reserver

I koncernredovisningen redovisas eget kapitaldelen (78%) av obeskattade reserver som Eget kapital i obeskattade reserver.

Konsolideringsfond

Här redovisas det belopp i moderföretaget som får användas för förlusttäckning och andra ändamål som följer av bestämmelser i bolagsordningen.

Reservfond

Syftet med reservfonden var att spara en del av årets resultat som inte gick åt för täckning av balanserad förlust. Avsättning till reservfond är inte längre erforderlig.

Kapitalandelsfond

Här redovisas belopp som härrör från att andelar i intresseföretag som tagits upp till ett högre värde än i närmast föregående balansräkning med tillämpning av kapitalandelsmetoden.

Balanserade vinstmedel

Balanserade vinstmedel i koncernen utgörs av årets resultat samt föregående års balanserade vinstmedel efter eventuell vinstutdelning till minoritetsägare.

Styrelsen lämnar förslag till utdelning. Utdelningens storlek beslutas av bolagsstämman.

Not 2 Upplysningar om risker

Upplysningar om risker

Denna not omfattar en beskrivning av KPA Pensionsförsäkring AB:s (nedan KPA Pensionsförsäkring eller företaget) riskhantering samt kvantitativa och kvalitativa upplysningar om försäkringsrisker, finansiella risker och verksamhetsrisker.

Risker och riskhantering

Risk och riskhantering är en central del av verksamheten i försäkringsföretag. Riskerna och de beslut som tas för att hantera dem påverkar företagens ekonomiska ställning och förmåga att nå företagens mål. Genom aktiva, kontrollerade och affärsmässiga beslut om risker skapas förutsättningar för att erbjuda kunderna försäkringslösningar som ger dem trygghet. Risker som däremot innebär att lagar och förordningar inte kan efterleva ska undvikas. Därför är det viktigt att risker hanteras och kontrolleras på ett strukturerat sätt, både i ett kort och ett långt tidsperspektiv. Som stöd för riskhanteringen finns interna regelverk såsom policyer, riktlinjer och instruktioner för exempelvis att hantera risker vid tecknande av försäkring, beräkna avsättning för åtaganden, placeringar och hantering av verksamhetsrisker.

Inom Solvens 2-programmet har riskfunktionen under 2014 utvecklat arbetssätt och metoder för riskhantering som har börjat implementeras under 2014 och kommer att fortsätta att implementeras under 2015.

Organisation och ansvar för riskhantering

Styrelsen i KPA Pensionsförsäkring har det yttersta ansvaret för att verksamheten bedrivs med god riskhantering. Ansvaret för riskhantering inom företaget följer i övrigt principen om de tre ansvarslinjerna.

Första ansvarslinjen

Den första ansvarslinjen utgörs av den verksamhet där riskerna tas, vilket även innebär ansvar för att riskerna hanteras.

Alla medarbetare i företaget har ett ansvar för att identifiera och hantera risker inom sitt ansvarsområde. Medarbetare har ett ansvar för att känna till och följa aktuella regelverk och att bidra till en sund riskkultur. Medarbetare ska också utan fördröjning rapportera incidenter såväl som väsentliga brister, limitöverträdelser och andra avvikelser, till närmaste chef och/eller till funktionerna i andra ansvarslinjen.

Chefer på alla nivåer ansvarar för att den verksamhet de har ansvar för bedrivs enligt fastställda principer för riskhantering. Det innebär att, i enlighet med regelverket för riskhantering, identifiera, mäta/värdera och fatta beslut om hur risker ska hanteras, samt vidta åtgärder för att hantera dessa.

I chefsansvaret ingår att säkerställa god intern kontroll genom att se till att de processer och/eller rutiner som används i verksamheten möjliggör ett medvetet risktagande. Det innebär även att dokumentera och säkerställa utförandet av kontroller som fångar upp förändrade förutsättningar och eventuella avvikelser från förväntat resultat. Cheferna ska även sträva efter en helhetssyn på riskhantering och ska samverka med varandra när det gäller riskhantering. De ansvarar också för att göra det möjligt för medarbetarna att efterleva tillämpliga regelverk och för att följa upp efterlevnaden av dessa.

Första ansvarslinjen ska ge andra och tredje ansvarslinjen tillgång till den information de behöver för att kunna genomföra kontroller och analyser av företagens riskexponering.

Andra ansvarslinjen

Den andra ansvarslinjen utgörs av företagens självständiga funktioner för riskhantering och regel-

efterlevnad: riskfunktionen, compliancefunktionen och ansvarig aktuarie. Dessa funktioner stödjer vd och styrelse i att fullgöra sitt ansvar för riskhantering och ansvarar framför allt för att utveckla och underhålla riskhanteringssystemet samt att stödja första ansvarslinjen i att genomföra riskhantering effektivt. Andra ansvarslinjen ansvarar även för att övervaka, kontrollera, följa upp och utvärdera första linjens riskhantering i syfte att bevaka företagets och försäkringstagarnas ekonomiska intressen. Vidare analyserar och rapporterar Risk- och complianceavdelningen en, från verksamheten oberoende, bild av företagets riskexponering till vd och styrelse och till organisationen i övrigt.

Företagets funktioner för riskhantering och regel efterlevnad är självständiga i förhållande till första ansvarslinjen. Funktionerna är underställda vd och rapporterar till vd och styrelse. Chefen för Risk- och complianceavdelningen ansvarar för att utveckla, införa och underhålla riskhanteringssystemet. Ansvar, uppgifter och rapporteringsrutiner för andra ansvarslinjens funktioner har fastställts i särskilda instruktioner.

Tredje ansvarslinjen

Den tredje ansvarslinjen utgörs av internrevisionen som arbetar på styrelsens uppdrag. Internrevisionen granskar och utvärderar riskhanteringssystemet, samt första och andra ansvarslinjens arbete med intern styrning och kontroll inklusive riskhantering. Ansvar och uppgifter för internrevisionen fastställs av styrelsen i särskilda riktlinjer.

Styrelsens ansvar

Styrelsen i företaget är ytterst ansvarig för riskhanteringen. Ansvaret innebär bland annat att säkerställa att riskhanteringssystemet är ändamålsenligt och proportionerligt i förhållande till verksamhetens komplexitet och riskexponering. Styrelsen ansvarar även för uppföljning av att företagets riskhanteringssystem fungerar i enlighet med styrelsens avsikter. Styrelsen beslutar om företagets riskaptit och risktolerans och säkerställer att riskaptiten och principerna för riskhantering ligger i linje med företagets långsiktiga mål, strategier och affärsplaner. Styrelsen ska även säkerställa att de får tillgång till information om, samt förståelse för, de materiella risker som företaget är eller kan bli exponerat för. Styrelsen ska proaktivt begära information om materiella risker, samt utmana den information som kommer från första och an-

dra ansvarslinjen. Slutligen så ska styrelsen säkerställa att information från riskhanteringssystemet beaktats vid styrelsebeslut och att detta dokumenteras.

Verkställande direktörens ansvar

Vd ska leda företaget i enlighet med de regelverk styrelsen fastställt. Vd ska fastställa de styrande regelverk som behövs därutöver för att tydliggöra ansvar och genomförande av riskhantering. Vd ansvarar för att se till att första och andra ansvarslinjen arbetar enligt företagets principer för riskhantering.

För att säkerställa ett aktivt informationsutbyte mellan ansvarslinjerna och öka kvaliteten i beslutsunderlag och rapportering till vd och styrelse, kan vd inrätta kommittéer där risk- och kapitalfrågor bereds och diskuteras. Första och andra ansvarslinjen är representerade i dessa kommittéer.

Riskhanteringsprocessen

Företagets riskhanteringsprocess är integrerad i verksamhetsprocesserna och utgör en viktig beståndsdel i den övergripande riskhanteringen. Riskhanteringsprocessen omfattar identifiering, analys, hantering, övervakning och uppföljning samt rapportering av alla väsentliga risker.

Identifiera risker

Företaget definierar risker som händelser som, om de inträffar, kan påverka företagets möjligheter att nå sina mål. Risker på både kort och lång sikt identifieras med hjälp av olika metoder för olika kategorier av risk. Exempel på analysmetoder som tillämpas inom företaget är omvärldsanalyser, verksamhetsanalyser, produkt- och erbjudandeanalyser samt portföljanalyser. Identifierade risker, inklusive deras orsaker och konsekvenser dokumenteras och kategoriseras.

Syftet med riskidentifiering är att öka insikten om vilka händelser som kan uppstå och deras konsekvenser. Kunskap om verksamheten och dess risker finns i första linjen där respektive chef är ytterst ansvarig för att risker identifieras och dokumenteras inom sina ansvarsområden, som även innefattar eventuell utlagd verksamhet. I samband med riskidentifiering ska även de konsekvenser som kan uppstå om händelsen/risken inträffar och de bakomliggande orsakerna till risken identifieras och dokumenteras. Riskfunktionen stödjer första linjens riskidentifiering genom att tillhandahålla metod- och dokumentationsstöd, samt stöd vid formulering och värdering av identifierade risker.

Genomföra riskanalys

Vid riskanalys analyseras, värderas och mäts enskilda risker och samverkan mellan dessa. Företagets risker värderas på ett enhetligt sätt och kvantifieras med vedertagna mätmetoder i den mån det är möjligt. Beroende på riskkategori så kan värderingen vara kvantitativ (mätning) eller kvalitativ (bedömning). Trafikljuset, som är Finansinspektionens värdering av risker, används också inom företaget som en metod för att kvantifiera finansiella och försäkringsrisker.

I den kvalitativa värderingen, av framförallt verksamhetsrisker, analyseras hur stor påverkan risker kan få på kunder, varumärke eller kostnader/intäkter om de inträffar. Sannolikheten bedöms genom en uppskattning av när eller hur ofta risken skulle kunna inträffa om inga åtgärder vidtas. Riskfunktionen tillhandahåller metodstöd för värdering av verksamhetsrisker.

Hantera risker

Riskhanteringsprocessens tredje steg innebär att "behandla" riskerna genom att först besluta om riskerna ska accepteras, reduceras/ökas eller elimineras, för att därefter besluta om vilka eventuella åtgärder som ska vidtas, samt att slutligen planera och genomföra beslutade åtgärder. Första linjen ska hantera riskerna, men kan ta stöd av riskfunktionen vid utformning av åtgärder. Om det finns behov av att samverka inom företaget för att reducera eller eliminera risker, ska den verksamhet som identifierat risken påtala detta för övriga som berörs. Företagets riskaptit ska vara vägledande för beslut om hantering.

Övervaka och följ upp risker, utvärdera riskhantering

Processens fjärde steg innebär att risker och riskåtgärder följs upp löpande. Chefer i verksamheten följer upp att de riskhanterande åtgärder som beslutats genomförs och får avsedd effekt. Riskfunktionen övervakar och stödjer första linjens uppföljning samt följer upp och utvärderar utförande och effektivitet av riskhanterande åtgärder.

Analysera och rapportera riskexponering

De risker som identifieras rapporteras kontinuerligt vidare i organisationen till berörda parter, inklusive riskfunktionen. Rapporterings- och eskaleringsrutiner är anpassade efter organisationsstrukturen och vad som är mest lämpligt för respektive riskkategori.

Riskfunktionen sammanställer, minst två gånger per år, en riskrapport till vd och styrelse som beskriver företagets sammanlagda riskexponering och övergripande status på riskhanterande åtgärder. Därutöver rapporterar riskfunktionen omgående till vd och/eller styrelse om det finns allvarliga brister avseende riskhantering eller om händelser inträffat som kan leda till en materiell förändring av företagets riskexponering.

Väsentliga risker i KPA Pensionsförsäkring.

Risk definieras som osäkerhet om framtida händelser och deras effekter på företagets möjligheter att nå sina mål. Den verksamhet som KPA Pensionsförsäkring bedriver innebär risker som kan leda till förluster i försäkringsprodukter eller tillgångar. Händelser kopplade till försäkringsavtalen eller finansiella händelser vilka kan påverka företagets möjligheter att nå sina mål kallas försäkringsrisker respektive finansiella risker. Risker kan även uppstå som följd av såväl politiska förändringar, innovationer, förändrad rättslig praxis som icke ändamålsenliga interna processer, rutiner och system och brott mot externa eller interna regler, det vill säga verksamhetsrisker.

I kommande avsnitt beskrivs KPA Pensionsförsäkrings försäkringsrisker, finansiella risker samt verksamhetsrisker.

Försäkringsrisker

KPA Pensionsförsäkring AB erbjuder tjänstepensionsförsäkringar och Tjänstepensionsdirektivet ska följas genom att tillämpa aktsamma antaganden vid värdering av företagets åtaganden. De produkter som företaget erbjuder är sparandeförsäkringar genom traditionell pensionsförsäkring och fondförsäkring och riskförsäkringar genom sjuk- och premiefrielseförsäkring och dödsfallsförsäkringar (familjepensioner/ efterlevandepensioner).

Risker förekommer i samband med tecknande av försäkring och i samband med beräkning av försäkringstekniska avsättningar och i samband med fördelning av överskott. Därutöver finns även koncentrationsrisker och katastrofrisker.

De generella styrningsverktygen för hantering av försäkringsrisker är de försäkringstekniska riktlinjerna och det försäkringstekniska beräkningsunder-

laget. De försäkringstekniska riktlinjerna innehåller principer för hur premier bestäms och försäkringstekniska avsättningar beräknas och hur överskott fördelas m.m. Riktlinjerna är också styrande för uppföljningen av gjorda antaganden. Riktlinjer föreslås av ansvarig aktuarie och beslutas av styrelsen. I det försäkringstekniska beräkningsunderlaget, som beslutas av Vd, eller av Vd utsedd verksamhetsansvarig, efter förslag från ansvarig aktuarie, anges vilka antaganden som ska gälla för att riktlinjerna ska uppfyllas.

Hantering av försäkringsrisker

Hantering och värdering av risker i försäkringsverksamheten är grundläggande för alla försäkringsbolag. Korrekt prissättning av riskerna bidrar till KPA Pensionsförsäkring ABs långsiktiga lönsamhet. Reservsättningarna måste vara tillräckliga och fördelningen av överskott skälig. Risker liksom principer och verktyg för riskhantering kan skilja sig åt mellan olika typer av försäkringskontrakt.

Löpande rapportering av bland annat riskkänslighet, solvensgrad och konsolidering till styrelsen utgör en del av bolagets interna uppföljning och riskhantering. Förväntad utveckling av solvensgrad och konsolidering prognostiseras månadsvis, både i ett normalscenario och i ett stressat scenario, och detta ingår i rapporteringen till styrelsen.

Teckningsrisk och avsättningsrisk för sparandeförsäkring

Inom traditionell pensionsförsäkring har ränterisken i åtagandena stor betydelse, både vid tecknande och vid beräkning av avsättningar. I samband med tecknande är risken att den garanterade räntan är för hög i förhållande till ränteläget, vilket får konsekvenser för solvens och riskutrymme. Ränterisken vid beräkning av avsättningar, det vill säga risken för att värdet av skulden ökar till följd av sjunkande marknadsräntor, är en av de väsentligaste riskerna för sparandeförsäkring.

Långelevnadsrisken, det vill säga risken att livslängden hos de försäkrade underskattas i samband med tecknande och vid beräkning av avsättningar, har också stor betydelse inom sparandeförsäkring. Det förekommer även dödlighetsrisk, risk för att dödligheten underskattas, inom vissa sparandeprodukter. Driftskostnadsrisken är risken för att driftskostnaderna underskattas vid tecknande eller vid beräkning av avsättningar. Vid beräkning av avsättningar finns

även en annullationsrisk d.v.s. risk för att beräknade reserver inte är tillräckliga vid flytt, återköp eller premieannullationer.

Konsekvensen av felaktiga antaganden vid tecknande av försäkring blir förluster då premien inte täcker försäkringens skade- och driftskostnader. Felaktiga reservsättningsantaganden medför att reserverna inte är tillräckliga för att motsvara kommande försäkringsåtaganden. Avsättningarnas känslighet för förändring av de mest betydande antagandena visas under rubriken Känslighetsanalyser.

Risken i avsättningarna för fondförsäkring är mycket begränsad för bolaget eftersom försäkrings-tagarna står den finansiella risken.

Teckningsrisk och avsättningsrisk för riskförsäkring

Felaktiga antaganden om dödlighet, sjuklighet eller driftskostnader kan medföra förluster om premien inte täcker försäkringens skade- och driftskostnader (teckningsrisk) eller om avsättningarna inte är tillräckliga för skador – rapporterade och inte rapporterade – som inte slutreglerats (avsättningsrisk). I samband med reservsättning kan det också finnas försäkringsränterisk om skadorna är fleråriga och reserverna beräknas som nuvärdet av förväntade kassaflöden.

Risker vid fördelning av överskott

Enligt försäkringsrörelselagen (2010:2043) ska fördelning av överskott styras av försäkringarnas bidrag till överskottet. Försäkringsrisker vid överskottshantering finns både i samband med hur mycket överskott som fördelas på kundernas försäkringar som återbäring och i samband med hur utbetalning av överskott fördelas över tiden. Annullationsrisken i samband med överskottshantering är risken att felaktigt överskott utbetalas i samband med flytt, återköp eller slutbetalning. Konsekvensen av felaktig överskottshantering är en oskälig fördelning av överskott mellan olika försäkringar.

KPA Pensionsförsäkring AB har valt att fördela ut avkastningen minst kvartalsvis i efterskott vilket ger en rättvis fördelning av överskott. Metoden medför att kollektiv konsolideringsnivå för traditionell premiebestämd pensionsförsäkring alltid ligger runt 100 procent. Riskerna vid fördelning av överskott hanteras genom löpande översyn av försäkringstekniska riktlinjer.

Koncentrations- och katastrofrisker

Med koncentrationsrisk menas risken för otillräcklig riskutjämning på grund av för litet kollektiv eller skevt urval. KPA Pensionsförsäkring AB:s försäkringsverksamhet är inriktad på stora kollektiv. KPA Pensionsförsäkring AB försäkrar huvudsakligen kollektivavtalade pensioner. Kravet är att de ska vara fullt arbetsföra. Inom ett och samma kollektiv adderas en stor mängd oberoende risker vilket ger en riskutjämning och minskar riskerna vid tecknandet. Eftersom kollektivavtalade försäkringar innebär stora kollektiv så blir risken för skevt urval liten. Koncentrationsrisken hanteras också genom hälsokrav i samband med tecknande av försäkring med dödsfallsrisk eller sjuklighetsrisk.

Risker vid tecknandet och katastrofrisker hanteras också via återförsäkring. Återförsäkringsprogrammet omfattar både katastrofåterförsäkring för olyckshändelser med fler än ett dödsfall och individuell återförsäkring av dödsfallsförsäkringar med förhöjd dödsfallsrisk respektive höga dödsfalls- och sjukfallsrisksummor.

I samband med skadereglering av dödsfall och sjukfall sker också riskbedömning, främst av så kallade oriktiga uppgifter eller av om den försäkrade uppfyller kraven i villkoren för att omfattas av försäkring.

De försäkringstekniska avsättningsarna för försäkringar som betalas ut under förutsättning att den försäkrade lever har här fördelats mellan olika åldersgrupper. I nedanstående tabell (på följande sida) illustreras pensionskapital för försäkringar med livsfallsrisk uppdelat på förmånstagarens nuvarande ålder.

Avsättningsrisk

Livförsäkringsrisken vid reservsättning av dödsfallsförsäkring är risken att dödligheten underskattas i de antaganden som används för att beräkna reserver. Livförsäkringsrisken vid reservsättning av sjukförsäkring är risken att insjuknandet underskattas och/eller att tillfrisknandet eller dödligheten överskattas i de antaganden som används för att beräkna reserver. Driftskostnadsrisken vid reservsättning för både dödsfallsförsäkring och sjukförsäkring är risken att driftskostnaderna underskattas i de antaganden som används för att beräkna reserver. Med felaktiga reservsättningsantaganden räcker inte reserverade skadekostnader och driftskostnader till för behandling och utbetalning av de skador - rapporterade eller ej rapporterade - som inte slutreglerats. Riskerna vid beräkning av reserver hanteras genom att modeller och antaganden löpande ses över.

Ändrade lagar eller regler kan innebära att den framtida skadeutvecklingen skiljer sig från den historiska. Detta, liksom förändringar i sjukligheten över tiden, försvårar bedömningen av framför allt sjuklighetsriskerna.

I samband med skadereglering av dödsfall och sjuklighet sker också riskbedömning, framför allt av så kallade oriktiga uppgifter eller av om den försäkrade uppfyller kraven i villkoren för att omfattas av försäkringen.

Känslighet för risker hänförliga till försäkringsavtal

I tabellen visas hur de försäkringstekniska avsättningarna skulle förändras om antaganden om dödligheten, sjukligheten eller annullationerna förändrades. Tabellen visar känsligheten i KPA Pensionsförsäkring AB:s totala avsättningar, för såväl sparandeförsäkring som riskförsäkring. De försäkringstekniska avsättningarnas känslighet för ränteförändringar framgår av avsnittet om finansiella risker. Dödssannolikheten antas minska med 20 procent. En minskad dödssannolikhet innebär minskade avsättningar för riskförsäkringar och ökade avsättningar för sparandeförsäkringar.

I tabellen visas det sammanvägda resultatet. Sjukligheten stressas genom att:

- ettårssannolikheten för insjuknande ökas med 50 procent
- sannolikheten att sjukfall upphör minskas med 20 procent
- annullationer ökas med 20 procent
- reservavsättningen för framtida driftskostnader ökas med 10 procent.

Analyserna är gjorda utan hänsyn till eventuella korrelationer mellan antaganden.

Känslighetsanalys avsättningsrisk

Moderföretaget, Mkr		Avsättningar brutto	Resultat före skatt	Eget kapital
Försäkringstekniska avsättningar	2014-12-31	74 497		
Dödlighet		76 925	-2 428	-2 428
Sjuklighet		74 622	-125	-98
Annullationer		74 625	-128	-128
Kostnadsinflation		74 761	-264	-264

Moderföretaget, Mkr		Avsättningar brutto	Effekt på resultat före skatt	Effekt på eget kapital
Försäkringstekniska avsättningar	2013-12-31	59 180		
Dödlighet		61 115	-1 934	-1 934
Sjuklighet		59 288	-107	-83
Annullationer		59 266	-85	-85
Kostnadsinflation		59 401	-220	-220

Koncentrationer av försäkringsrisk

KPA Pensionsförsäkring AB:s försäkringsportfölj består till stor del av ålderspensionsförsäkringar. Det är en stor övervikt av anställda framför pensionstagare. Den främsta risken för dessa försäkringar är att åtagandena är långa och därmed känsliga för variationer av räntan. De flesta försäkringar tecknas med återbetalningsskydd. Det gör att dödlighetsrisken minskar.

Pensionskapital, Mkr	Förmånsbestämd traditionell försäkring	Premiebefrielse och sjukförsäkring	Avgiftsbestämd traditionell försäkring		Fondförsäkring	Total
			Med återbetalningsskydd	Utan återbetalningsskydd		
2014, Moderföretaget						
Ålder						
- 34 år	15	20	9 656	278	181	10 150
35 - 49 år	1 219	103	31 982	1 374	2 735	37 413
50 - 64 år	7 366	211	40 685	3 750	4 701	56 713
65 - år	12 692	1	9 962	3 816	28	26 499
	21 292	335	92 285	9 218	7 645	130 775
2013, Moderföretaget						
Ålder						
- 34 år	17	12	7 996	190	168	8 383
35 - 49 år	1 075	72	26 993	1 064	2 354	31 558
50 - 64 år	6 188	199	33 665	3 094	3 891	47 037
65 - år	9 947	1	7 523	3 387	17	20 875
	17 227	284	76 177	7 735	6 430	107 853

Finansiella risker

Målet för förvaltningen av tillgångarna är att uppnå högsta möjliga reala avkastning under gällande risk- och placeringsrestriktioner. KPA Pensionsförsäkring AB ska vara det ledande pensionsföretaget inom trygg pension och etiska placeringar. Ett steg i detta arbete är att företaget ställer etiska krav på de företag där placeringar görs. Valet av tillgångsportfölj görs med utgångspunkten att bolaget ska tåla att utvecklingen på finansmarknaderna blir mycket svag. Ytterligare begränsningar vid valet av sammansättningen av tillgångsportföljer är att legala restriktioner om skuldtäckning och solvens ska uppfyllas, att risknivån aldrig får vara högre än att grönt ljus erhålls i Finansinspektionens trafikljusmodell, samt de etiska krav som ställs på företag där placeringar görs.

Styrelsen har det yttersta ansvaret för förvaltningen av bolagets tillgångar och anger ramar och limiter för exponeringar samt riktlinjer för verksamheten. Vd ansvarar för att förvaltningen av bolagets tillgångar sker inom de ramar och anvisningar som styrelsen givit samt för översynen av placeringsriktlinjerna. Finanskommittén är Vd:s forum för uppföljning av tillgångsförvaltningen och beslut rörande den taktiska riskstyrningen.

Vid valet av placeringsinriktning beaktas bland annat tillgångarna, skulderna och deras egenskaper, såsom förväntad avkastning, risk och korrelation, prognoser för försäkringsrörelsens utveckling samt möjlighet att använda tillgångarna för skuldtäckning. Därutöver gör KPA Pensionsförsäkring även en miljö- och etikanalys av de företag där placeringar görs. Den placeringsinriktning som fastställs ger ramar för tillgångsförvaltningen. Inom dessa ramar och limiter ansvarar kapitalförvaltningen för den löpande kapitalförvaltningen och för spridningen mellan

olika tillgångsslag såsom aktier, obligationer, valutor, fastigheter samt alternativa placeringar (såsom hedgefonder eller placeringar i syfte att uppnå en exponering mot råvaror och infrastruktur).

Placeringar sköts både genom internt och externt utlagda förvaltningsuppdrag. Löpande aktie- och ränteförvaltning samt värdepappersadministration har lagts ut till Swedbank Robur. Placeringar vars huvudsyfte är att matcha placeringsrisker i åtagandena eller justera portföljens risknivå hanteras internt inom kapitalförvaltningen. Även alternativa placeringar och placeringar i fastigheter sköts internt.

Uppföljning och riskkontroll avseende finansiella risker är organiserad genom att:

- Kapitalförvaltningen ansvarar för att styra, följa upp och utvärdera hur de utlagda förvaltningsuppdragen sköts.
- Swedbank Robur ansvarar för daglig kontroll av gällande placeringsriktlinjer samt att resultatet av utförd kontroll rapporteras till riskfunktionen och Kapitalförvaltningen.
- Riskfunktionen ansvarar för att en självständig uppföljning av exponeringar sker på daglig basis av de limiter som fastställts av styrelsen i placeringsriktlinjerna och för att rapportering sker av överträdelser till styrelser och Vd samt regelbundet rapporterar till vd och styrelse avseende utvecklingen av de finansiella riskerna.

Hantering av finansiella risker

I placeringsriktlinjerna anges principerna för vilka instrument, emittenter och motparter som är tillåtna att använda i förvaltningen av placeringstillgångarna. Den totala tillgångsportföljen i KPA Pensionsförsäkring AB är sammansatt av fem delportföljer: aktier, räntor, fastigheter, alternativa placeringar och säkringsinstrument.

I huvudsak används derivat för att skraddarsy portföljens risknivå. Säkringsinstrument är placeringar vars huvudsyfte är matcha placeringsrisker i åtagandena, t.ex. en ränteswap för att reducera balansräkningens räntekänslighet.

Inom kapitalförvaltningen finns riskstyrningskommittén som sammanträder veckovis. Vid dessa möten diskuteras riskexponeringen i förvaltningsportföljerna, beslut fattas, och protokollförs, om eventuella åtgärder för att effektivisera förvaltningen eller ändra riskexponeringen. Sådana åtgärder kan vara att förändra det mandat som den externa förvaltaren har fått eller genom att förändra risknivån med derivat.

Under året har handel skett med aktier, räntebärande värdepapper, valutor, och derivat på dessa (valutaterminer, aktieindexterminer, aktieindexoptioner, ränteterminer, swappar och swaptioner).

Marknadsrisker

Till marknadsrisker räknas aktiekursrisk, ränterisk, fastighetsprisrisk, valutakursrisk och kreditrisk. Dessa risker svarar mot de förluster som kan uppstå, och osäkerheterna kring dessa, vid förändringar i motsvarande marknadsvärden. Dessa risker värderas och utvärderas även enligt känslighetsanalysen i Finansinspektionens trafikljusmodell. I känslighetsanalyserna nedan tas även hänsyn till effekten av eventuella derivatpositioner.

Aktiekursrisk (inklusive aktierelaterade derivat) och fastighetsprisrisk

I tabellen nedan redovisas effekten av en kursnedgång om 40 procent på svenska aktier och andelar, samt en kursnedgång om 35 procent på avseende utländska aktier samt fastigheter. Dessa stressnivåer används även i Finansinspektionens trafikljus. Effekten av aktieindexterminer och aktieindexoptioner har medtagits i beräkningen.

Moderföretaget, Mkr	2014	2013
Aktier	-17 395	-15 074
Fastigheter	-1 733	-1 838
Koncern- och intresseföretag	-63	-54

Ränterisk (inklusive ränterelaterade derivat)

För KPA Pensionsförsäkring AB är det ofördelaktigt med fallande marknadsräntor eftersom nuvärdet av försäkringstekniska avsättningar då ökar mer än vad värdet av de räntebärande placeringarna, inklusive ränterelaterade derivat. Denna skillnad i räntekänslighet ger upphov till en ränterisk.

Räntestressarna i trafikljusmodellen innebär att marknadsräntorna för bolagets räntebärande tillgångar, inklusive ränterelaterade derivat, stressas neråt med 1 procentenhet. De försäkringstekniska avsättningarnas diskonteringsränta stressas också neråt med en procent. Denna diskonteringsränta är marknadsbaserad endast för kortare löptider. För längre löptider är diskonteringsräntan för försäkringstekniska avsättningar modellbaserad.

Känslighetsanalys - ränterisk

Moderföretaget, Mkr	2014	2013
Riskparameter		
Värdeökning räntebärande tillgångar	2 502	2 884
Värdeökning försäkringstekniska avsättningar	-6 474	-5 433
Nettopåverkan årets resultat	-3 972	-2 549
Nettopåverkan eget kapital	-3 972	-2 549

Räntebindingstider för tillgångar och skulder

Räntexponering, Mkr	0-5 år	5-15 år	15 år -	Totalt
Moderföretag 2014				
Tillgångar				
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	47 862	18 762	-	66 624
Andra räntebärande finansiella instrument	326	-	-	326
Övriga lån	<u>178</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>178</u>
Summa	48 366	18 762	-	67 128
Skulder och avsättningar				
Försäkringstekniska avsättningar	<u>11 907</u>	<u>22 340</u>	<u>40 250</u>	<u>74 497</u>
Summa livförsäkringstekniska avsättningar	11 907	22 340	40 250	74 497

Räntebindingstider för tillgångar och skulder

Räntexponering, Mkr	0-5 år	5-15 år	15 år -	Totalt
Moderföretag 2013				
Tillgångar				
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	46 046	11 450	1 192	58 688
Andra räntebärande finansiella instrument	3 338	-	38	3 377
Övriga lån	650	-	-	650
Summa	50 034	11 450	1 230	62 715
Skulder och avsättningar				
Försäkringstekniska avsättningar	9 340	17 050	32 791	59 181
Summa livförsäkringstekniska avsättningar	9 340	17 050	32 791	59 181

Vad avser försäringsskulder (avsättning) framgår den beräknade tiden för kassautflödet för skulderna av nedanstående tabell.

Koncernen, Mkr 2014	Sammanlagda avsättningar, brutto	Duration, år
Avgiftsbestämd traditionell försäkring	55 803	27
Förmånsbestämd försäkring	18 621	17
Premiefrielseförsäkring	73	7

Koncernen, Mkr 2013	Sammanlagda avsättningar, brutto	Duration, år
Avgiftsbestämd traditionell försäkring	44 575	28
Förmånsbestämd försäkring	14 539	19
Premiefrielseförsäkring	66	7

Moderföretaget, Mkr 2014	Sammanlagda avsättningar, brutto	Duration, år
Avgiftsbestämd traditionell försäkring	55 803	27
Förmånsbestämd försäkring	18 621	17
Premiefrielseförsäkring	73	7

Moderföretaget, Mkr 2013	Sammanlagda avsättningar, brutto	Duration, år
Avgiftsbestämd traditionell försäkring	44 575	28
Förmånsbestämd försäkring	14 539	19
Premiefrielseförsäkring	66	7

Valutakursrisk

Företagets valutaexponering före och efter säkring med derivat redovisas i nedanstående tabell.

Valutakursexponering, Mkr	USD	EUR	JPY	GBP	Övrigt
Moderföretag, 2014					
Aktier och andelar	16 748	3 956	2 334	2 145	3 858
Obligationer	-	16	-	-	-
Övriga tillgångar	<u>477</u>	<u>626</u>	<u>1</u>	<u>5</u>	<u>10</u>
Summa tillgångar	17 225	4 598	2 335	2 150	3 868
Övriga skulder och avsättningar	<u>-110</u>	<u>-122</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>
Summa skulder och avsättningar	-110	-122	-	-	-
Nettoexponering före ekonomisk säkring med derivat	17 115	4 476	2 336	2 150	3 868
Nominellt värde valutaterminer	<u>-1 806</u>	<u>-3 094</u>	<u>-2 046</u>	<u>-92</u>	<u>-174</u>
Nettoexponering efter ekonomisk säkring med derivat	15 309	1 382	290	2 058	3 694

Valutakursexponering, Mkr	USD	EUR	JPY	GBP	Övrigt
Moderföretag, 2013					
Aktier och andelar	9 286	2 841	1 504	1 491	2 376
Obligationer	-	73	-	-	-
Övriga tillgångar	<u>557</u>	<u>1 336</u>	<u>74</u>	<u>1</u>	<u>9</u>
Summa tillgångar	9 843	4 250	1 578	1 492	2 385
Övriga skulder och avsättningar	<u>-56</u>	<u>-489</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>
Summa skulder och avsättningar	-56	-489	-	-	-
Nettoexponering före ekonomisk säkring med derivat	9 787	3 761	1 578	1 492	2 385
Nominellt värde valutaterminer	<u>-710</u>	<u>-2 358</u>	<u>-1 263</u>	<u>-98</u>	<u>-720</u>
Nettoexponering efter ekonomisk säkring med derivat	9 077	1 403	315	1 394	1 665

Kredit- och motpartsrisk

Kredit- och motpartsrisiker är risken att motparter eller emittenter inte fullgör sina åtaganden och att eventuella säkerheter inte täcker bolagets fordran. Bolaget har som policy att i huvudsak endast tillåta placeringar i värdepapper med hög kreditvärdighet och för en förteckning över godkända emittenter och motparter. Kredit- och motpartsriskerna i denna del av verksamheten bedöms därför vara små.

Den kreditriskexponering (efter avdrag för värde av säkerheter) bolaget är exponerat för olika klasser av finansiella tillgångar framgår av nedanstående tabell.

Mkr Maximal kreditriskexponering	Brutto	2014 Erhållna säkerheter	Netto	Brutto	2013 Erhållna säkerheter	Netto
Koncernen						
Tillgångsklass						
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	65 775	-	65 775	57 851	-	57 851
Övriga lån	326	-	326	649	-	649
Derivat	341	-	341	697	-	697
Upplupna ränteintäkter	860	-	860	860	-	860

Mkr Maximal kreditriskexponering	Brutto	2014 Erhållna säkerheter	Netto	Brutto	2013 Erhållna säkerheter	Netto
Moderföretaget						
Tillgångsklass						
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	65 775	-	65 775	57 851	-	57 851
Övriga lån	326	-	326	649	-	649
Derivat	341	-	341	697	-	697
Upplupna ränteintäkter	860	-	860	860	-	860

Mkr Kreditkvalitet på klasser av finansiella tillgångar	AAA	AA	A	BBB	BB	Ingen rating	Totalt
2014							
Moderföretaget							
Räntebärande tillgångar	47 413	11 066	7 850	-	-	-	66 329
Övriga lån	-	-	-	-	-	294	294
Totalt	47 413	11 066	7 850	-	-	294	66 623
2013							
Moderföretaget							
Räntebärande tillgångar	43 448	9 056	5 846	-	-	338	58 688
Övriga lån	-	-	-	-	-	650	650
Totalt	43 448	9 056	5 846	-	-	988	59 338

Kreditrisk i derivat

För standardiserade derivat begränsas kreditrisken till medel på konto hos den så kallade clearingkontohållaren.

För ej standardiserade derivat begränsas kreditrisken genom att alla orealiserade vinster säkerställs av motparterna i enlighet med ISDA-avtal och CSA-avtal.

Den kreditriskexponering (efter avdrag för värde av säkerheter) som bolaget är exponerat för i olika klasser av finansiella tillgångar framgår av tabellen ovan (Maximal kreditexponering).

Kredit- och motpartsriskerna bedöms vara små.

Koncentrationsrisk

Företagets största koncentration av kreditrisk utgör av placeringar i Swedbank. Av dessa utgör säkerställda bostadsobligationer utgivna av Swedbank en betydande del. Koncentrationsriskerna bedöms i övrigt vara små för företaget genom den diversifiering som ges av företagets placeringsinriktning.

Per 2014-12-31 hade företaget följande stora exponeringar.

Koncernen, Mkr 2014	Totalt	Varav säkerställda bostadsobligationer
Swedbank	12 271	11 233
Svenska Handelsbanken	10 182	10 184
Nordea	8 855	8 857
SEB	7 850	7 850
SBAB	1 125	1 126
JP Morgan	537	
Fabege	167	
Svea fastigheter Sverige	164	
Mengus Real Estate Fund	159	
Proventus	127	

Koncernen, Mkr 2013	Totalt	Varav säkerställda bostadsobligationer
Swedbank	15 181	12 879
Nordea	8 233	8 233
Svenska Handelsbanken	7 594	7 595
SEB	5 850	5 846
SBAB	1 320	1 320
JP Morgan	476	
Goldman Sachs	380	
Hemfosa	274	
Fabege	168	
Akademiska Hus	117	

Moderföretaget, Mkr 2014	Totalt	Varav säkerställda bostadsobligationer
Swedbank	12 271	11 233
Svenska Handelsbanken	10 182	10 184
Nordea	8 855	8 857
SEB	7 850	7 850
SBAB	1 125	1 126
JP Morgan	537	
Fabege	167	
Svea fastigheter Sverige	164	
Mengus Real Estate Fund	159	
Proventus	127	

Moderföretaget, Mkr 2013	Totalt	Varav säkerställda bostadsobligationer
Swedbank	15 181	12 879
Nordea	8 233	8 233
Svenska Handelsbanken	7 594	7 595
SEB	5 850	5 846
SBAB	1 320	1 320
JP Morgan	476	
Goldman Sachs	380	
Hemfosa	274	
Fabege	168	
Akademiska Hus	117	

Väsentliga koncentrationer av aktierisk

Koncernen, Mkr 2014	Totalt
Swedbank A	3 128
Hennes & Mauritz B	1 973
Nordea	1 629
Ericsson B	1 587
Svenska Handelsbanken A	1 012
SEB A	956
Atlas Copco A	811
Assa Abloy N	726
Apple	698
TeliaSonera	664

Koncernen, Mkr 2013	Totalt
Swedbank	2 529
Hennes & Mauritz	1 685
Nordea	1 456
L M Ericsson	1 178
Atlas Copco	936
Svenska Handelsbanken	768
SEB	764
TeliaSonera	662
SCA	571
Assa Abloy	558

Moderföretaget, Mkr 2014	Totalt
Swedbank A	3 128
Hennes & Mauritz B	1 973
Nordea	1 629
Ericsson B	1 587
Svenska Handelsbanken A	1 012
SEB A	956
Atlas Copco A	811
Assa Abloy N	726
Apple	698
TeliaSonera	664

Moderföretaget, Mkr 2013	Totalt
Swedbank	2 529
Hennes & Mauritz	1 685
Nordea	1 456
L M Ericsson	1 178
Atlas Copco	936
Svenska Handelsbanken	768
SEB	764
TeliaSonera	662
SCA	571
Assa Abloy	558

Likviditetsrisker

Likviditetsrisk är risken att finansiella transaktioner inte kan fullgöras eller endast till avsevärd merkostnad, förlust eller oönskad riskexponering. Tillgångarna placeras i huvudsak i marknadsnoterade värdepapper med god likviditet. Detta säkerställer att mängden likvida tillgångar med betryggande marginal överstiger företagets i närtid förväntade betalningsförpliktelser.

För derivat har handel i huvudsak skett i marknader med god likviditet, varför likviditetsrisken bedöms vara låg. Företagets likviditetsrisk anses vara av ringa betydelse i den totala riskbilden.

Företagets likviditetsexponering med avseende med återstående löptider på finansiella skulder framgår av tabellen nedan. Tabellen visar odiskonterade nominella värden.

Mkr	2014 På anmodan	Mindre än 1 år	Återstående löptider		
			1-5 år	Mer än 5 år	Utan löptid
Koncernen					
Övriga skulder	20	-	-	-	503

Mkr	2014 På anmodan	Mindre än 1 år	Återstående löptider		
			1-5 år	Mer än 5 år	Utan löptid
Moderföretaget					
Övriga skulder	20	-	-	-	503

Mkr	2013 På anmodan	Mindre än 1 år	Återstående löptider		
			1-5 år	Mer än 5 år	Utan löptid
Koncernen					
Övriga skulder	486	-	-	-	509

Mkr	2013 På anmodan	Mindre än 1 år	Återstående löptider		
			1-5 år	Mer än 5 år	Utan löptid
Moderföretaget					
Övriga skulder	486	-	-	-	509

Känslighetsanalys likviditetsrisk

I tabellen nedan framgår hur en ökning eller sänkning av marknadsräntan på 0,5 % påverkar ränteintäkter respektive räntekostnader för tillgångar och skulder med räntebindningstid på upp till ett år.

Mkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2014	2013	2014	2013
Ökning av marknadsräntan				
Ränteintäkter för obligationer och andra räntebärande värdepapper	-12	-14	-12	-14
Ränteintäkter för andra räntebärande finansiella instrument	<u>14</u>	<u>20</u>	<u>12</u>	<u>19</u>
	2	6	-	5
Minskning av marknadsräntan				
Ränteintäkter för obligationer och andra räntebärande värdepapper	12	14	12	14
Ränteintäkter för andra räntebärande finansiella instrument	<u>-14</u>	<u>-20</u>	<u>-12</u>	<u>-19</u>
	-2	-6	-	-5

Någon kassaflödesrisk för övriga räntebärande tillgångar eller skulder finns inte då dessa löper med fast ränta

Verksamhetsrisker

Verksamhetsrisk definieras som risken att företagets möjlighet att nå sina mål påverkas till följd av händelser i verksamhetens interna eller externa miljö eller till följd av verksamhetens genomförande eller styrning. Företagets verksamhetsrisker delas in i följande tre riskkategorier:

Operativa risker

Med operativa risker avses risken att företagets möjlighet att nå sina mål påverkas till följd av den löpande verksamhetens genomförande. Operativa risker kan till exempel uppstå till följd av icke ändamålsenliga interna processer och rutiner, bristfälliga system, handhavandefel eller brott mot externa eller interna regler.

Omvärldsrisker

Med omvärldsrisker avses risken att företagets möjlighet att nå sina mål påverkas till följd av händelser utanför företagets direkta kontroll. Omvärldsrisker kan till exempel uppstå till följd av regelverksförändringar, makroekonomiska händelser, politiska förändringar, innovationer och förändringar på försäkringsmarknaden.

Strategiska risker

Med strategiska risker avses risken att företagets möjlighet att nå sina mål påverkas till följd av att den långsiktiga styrningen av verksamheten baseras på otillräckliga underlag och analyser. Strategiska risker kan till exempel uppstå till följd av att helhetssyn, långsiktighet, omvärldsförändringar och risker inte beaktas i tillräcklig utsträckning.

Hantering av verksamhetsrisk

I verksamhetens strävan efter att skapa värde för kunder och andra intressenter finns osäkerhet om framtida händelser, dvs. risker. Vilka slags risker verksamheten ställs inför är beroende av dess syfte och mål. I all verksamhet finns "inneboende" risker (bruttorisker) som relateras till den specifika verksamhet som utförs. Hur stor den

faktiska riskexponeringen (nettorisken) är beror på kvalitet och funktion på verksamhetens processer, rutiner, IT-stöd, information, kontrollstruktur och bemanning (operativa risker). Därutöver uppstår risker till följd av händelser i omvärlden (omvärldsrisker) och till följd av intern styrning och interna beslut (strategiska och operativa risker).

En grundläggande princip inom företaget är att risk ska tas medvetet och riskhanteringen utgör därför en integrerad del av verksamhetsstyrningen. Riskhanteringen i företaget sker systematiskt både i verksamhetsprocesserna (löpande verksamheten) som i affärsplanering och andra väsentliga förändringar. Ett medvetet risktagande ställer krav på en god förståelse och kunskap om verksamheten och dess mål, god insikt om hur omvärldsförändringar kan påverka verksamheten, samt god förmåga att bedöma vilka konsekvenser olika typer av interna förändringar kan få.

Verksamhetsrisker som kan innebära att företaget inte kan infria sina åtaganden till försäkringstagarna eller brister i efterlevnaden av lagar och förordningar elimineras.

Verksamheten identifierar risker i den löpande verksamheten genom självutvärderingar och dokumenterar resultatet av dessa i en företagsgemensam riskförteckning. Informationen hålls aktuell och kompletteras då nya risker identifieras. Riskinformationen ses över minst två gånger per år. Riskidentifiering sker även i samband med årlig affärsplanering och vid förändring av verksamheten. Exempel på sådana förändringar är förvärv och avyttringar, utläggning av affärskritisk verksamhet och projekt.

De identifierade verksamhetsriskerna, deras grundorsaker och påverkan analyseras av riskfunktionen, som också gör en sammanställning, värdering och uppföljning på övergripande nivå. Minst två gånger per år rapporteras en sammanställning av verksamhetsrisker till styrelsen.

Om händelser inträffar trots riskreducerande åtgärder kan konsekvensen av dessa händelser begränsas med hjälp av kontinuitetsplaner och krisberedskap. Kontinuitetsplaner är upprättade inom företaget och övas i syfte att kunna hantera en framtida eventuell krissituation och begränsa effekterna av negativa händelser.

Information om realiserade risker samlas systematiskt i företagets incidentrapporteringssystem. De incidenter som rapporteras kategoriseras och värderas, och informationen om dessa incidenter utgör en viktig del vid den ovan nämnda självutvärderingen. Genom att hantera dessa risker på ett samordnat och strukturerat vis ökar organisationens möjligheter att nå de uppsatta målen.

Not 3. Premieinkomst

	Koncernen		Moderföretaget	
	2014	2013	2014	2013
Livförsäkringsrörelse				
Periodiska premier	467	445	467	445
Engångspremier	9 705	9 445	9 705	9 445
	10 172	9 890	10 172	9 890

Not 4. Kapitalavkastning, intäkter

Mkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2014	2013	2014	2013
Erhållna utdelningar	1 177	919	1 204	939
Driftsöverskott från förvaltningsfastigheter	302	188	-	-
Koncernföretag	-	-	-	78
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	1 223	1 331	1 222	1 331
Övriga ränteintäkter	32	28	68	19
Valutakursvinst netto	3 372	-	3 372	-
Realisationsvinst netto				
Aktier och andelar	590	637	590	637
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	<u>1 513</u>	<u>-</u>	<u>1 513</u>	<u>-</u>
	8 209	3 103	7 969	3 004

Not 5. Värdeökning på övriga placeringstillgångar, netto

Mkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2014	2013	2014	2013
Aktier och andelar	3 347	7 229	3 347	7 229
Byggnader och mark	348	73	-	-
Obligationer	<u>2 806</u>	<u>-</u>	<u>2 806</u>	<u>-</u>
	6 501	7 302	6 153	7 229

Not 6. Övriga tekniska intäkter

Mkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2014	2013	2014	2013
Debiterad avkastningskatt fondförsäkring	19	12	19	12
Kostnadsersättning från Robur	<u>17</u>	<u>14</u>	<u>17</u>	<u>14</u>
	36	26	36	26

Not 7. Utbetalda försäkringsersättningar

	Koncernen		Moderföretaget	
	2014	2013	2014	2013
Utbetalda försäkringsersättningar	-2 769	-2 032	-2 769	-2 032
Skaderegleringskostnader	<u>-24</u>	<u>-22</u>	<u>-24</u>	<u>-22</u>
	-2 793	-2 054	-2 793	-2 054

Not 8. Driftskostnader

	Koncernen		Moderföretaget	
	2014	2013	2014	2013
Skadereglering (del av Utbetalda försäkringsersättningar)	-24	-22	-24	-22
Kapitalförvaltning (del av Kapitalavkastning, kostnader)	-62	-75	-62	-75
Gemensam administration (Driftskostnader)	<u>-270</u>	<u>-260</u>	<u>-278</u>	<u>-258</u>
	-356	-357	-364	-355
Specifikation totala driftskostnader				
Personalkostnader med mera	-58	-60	-58	-60
Kapitalförvaltningskostnader	-62	-75	-62	-75
Lokalkostnader	-7	-7	-7	-7
Övriga kostnader	<u>-229</u>	<u>-215</u>	<u>-237</u>	<u>-213</u>
Driftskostnader	-356	-357	-364	-355
Tkr				
Arvode till revisorer				
KPMG				
Revisionsuppdrag	-150	-225	-115	-225
Övriga tjänster	-85	-	-106	-
Deloitte				
Revisionsuppdrag	<u>-225</u>	<u>-222</u>	<u>-225</u>	<u>-222</u>
Summa	-460	-447	-446	-447

Not 9. Kapitalavkastning, kostnader

	Koncernen		Moderföretaget	
	2014	2013	2014	2013
Kapitalförvaltningskostnader	-168	-75	-62	-75
Övriga räntekostnader	-4	-27	-2	-3
Övriga finansiella kostnader	-38	-18	-21	-18
Nedskrivning aktier koncernföretag	-	-	-13	19
Realisationsförlust, netto	-	-	-	-
Valutakursförluster, netto	-	-370	-	-370
Byggnader och mark	-1	-1 403	-	-
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	<u>-</u>	<u>-764</u>	<u>-</u>	<u>-764</u>
	-211	-1 254	-98	-1 211

Not 10. Värdeminskning på övriga placeringstillgångar, netto

	Koncernen		Moderföretaget	
	2014	2013	2014	2013
Aktier och andelar, förvaltningsfastigheter	-	-17	-	-
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	<u>-</u>	<u>-1 750</u>	<u>-</u>	<u>-1 750</u>
	-	-1 767	-	-1 750

Not 11. Nettoresultat per kategori av finansiella instrument

Koncernen 2014 Finansiella tillgångar	Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen			Summa
	Tillgångar som bestämts tillhöra kategorin	Innehav för handelsändamål	Låneford- ringar	
Aktier och andelar	9 451	-	-	9 451
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	4 521	-	-	4 521
Derivat, netto	-	-62	-	-62
Övriga finansiella placeringstillgångar	-	-	143	143
Fondförsäkringstillgångar	1 246	-	-	1 246
Övriga fordringar inkl kassa bank	-	-	24	24
Summa	15 218	-62	167	15 323
Finansiella skulder				
Fondförsäkringsåtaganden	-1 246	-	-	-1 246
Övriga skulder	-	-	-17	-17
Summa	-1 246	-	-17	-1 263
Övriga poster som ej är finansiella instrument	-	-	-	439
Summa kapitalavkastning	13 972	-62	150	14 499

Koncernen 2013
Finansiella tillgångar

**Finansiella tillgångar värderade till
verkligt värde via resultaträkningen**

	Tillgångar som bestämts tillhöra kategorin	Innehav för handelsändamål	Låneford- ringar	Summa
Aktier och andelar	7 392	-	-	7 392
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	-343	-	-	-343
Derivat, netto	-	86	-	86
Övriga finansiella placeringstillgångar	-	-	124	124
Fondförsäkringstillgångar	1 106	-	-	1 106
Övriga fordringar inkl kassa bank	-	-	76	76
Summa	8 155	86	200	8 441
Finansiella skulder				
Fondförsäkringsåtaganden	-1 106	-	-	-1 106
Övriga skulder	-	-	-49	-49
Summa	-1 106	-	-49	-1 155
Övriga poster som ej är finansiella instrument				106
Summa kapitalavkastning	7 049	86	151	7 392

Moderföretaget 2014 Finansiella tillgångar	Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen			
	Tillgångar som bestämts tillhöra kategorin	Innehav för handelsändamål	Låneford- ringar	Summa
Aktier och andelar	9 451	-	-	9 451
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	4 521	-	-	4 521
Derivat, netto	-	-62	-	-62
Övriga finansiella placeringstillgångar	-	-	143	143
Fondförsäkringstillgångar	1 246	-	-	1 246
Övriga fordringar inkl kassa bank	-	-	23	23
Summa	15 218	-62	166	15 322
Finansiella skulder				
Fondförsäkringsåtaganden	-1 246	-	-	-1 246
Övriga skulder	-	-	-17	-17
Summa	-1 246	-	-17	-1 263
Övriga poster som ej är finansiella instrument	-	-	-	-36
Summa kapitalavkastning	13 972	-62	149	14 023

Moderföretaget 2013 Finansiella tillgångar	Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen			
	Tillgångar som bestämts tillhöra kategorin	Innehav för handelsändamål	Låneford- ringar	Summa
Aktier och andelar	7 392	-	-	7 392
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	-343	-	-	-343
Derivat, netto	-	86	-	86
Övriga finansiella placeringstillgångar	-	-	124	124
Fondförsäkringstillgångar	1 106	-	-	1 106
Övriga fordringar inkl kassa bank	-	-	76	76
Summa	8 155	86	200	8 441
Finansiella skulder				
Fondförsäkringsåtaganden	-1 106	-	-	-1 106
Övriga skulder	-	-	-49	-49
Summa	-1 106	-	-49	-1 155
Övriga poster som ej är finansiella instrument				-14
Summa kapitalavkastning	7 049	86	151	7 272

Tabellerna ovan är en specifikation av de belopp avseende finansiella instrument som redovisas i resultaträkningen samt kapitalavkastning intäkter, orealiserade vinster, kapitalavkastning kostnader, orealiserade förluster på placeringstillgångar med underlag för eventuella av- och nedskrivningar och kapitalförvaltningskostnader.

Not 12. Bokslutsdispositioner

	Koncernen		Moderföretaget	
	2014	2013	2014	2013
Förändring av periodiseringsfond	-	-	-8	-6

Not 13. Skatter, Mkr

	Koncernen		Moderföretaget	
	2014	2013	2014	2013
Skatt på årets resultat				
Aktuell skattekostnad	-38	-17	-295	-194
Uppskjuten skattekostnad/skatteintäkt	<u>-56</u>	<u>-16</u>	<u>-14</u>	<u>-</u>
	-94	-33	-309	-194
Specifikation av aktuell skattekostnad				
Avkastningsskatt	-	-	-289	-189
Aktuell skattekostnad avseende inkomstbeskattad verksamhet				
Periodens skattekostnad	<u>-38</u>	<u>-17</u>	<u>-6</u>	<u>-5</u>
Summa aktuell skattekostnad avseende inkomstskatt	-38	-17	-6	-5
Summa aktuell skattekostnad	-38	-17	-295	-195
Specifikation av uppskjuten skattekostnad/skatteintäkt				
Uppskjuten skatt avseende temporära skillnader	-51	-16	-14	-
Uppskjuten skatteeffekt på fastigheter och pensioner	1	-		
Uppskjuten skatt avseende obeskattade reserver	<u>-6</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>
Summa uppskjuten skattekostnad/skatteintäkt	-56	-16	-14	-
Skatt avseende inkomstskatt				
Aktuell skatt avseende inkomstskatt	-38	-17	-6	-5
Uppskjuten skatt	<u>-56</u>	<u>-16</u>	<u>-14</u>	<u>-</u>
Summa skatt inkomstbeskattad verksamhet	-94	-33	-20	-5

Avstämning av effektiv skattesats avseende inkomstskatt				
Resultat före skatt	7 132	14 027	6 936	14 091
Avgår resultat i avkastningsbeskattad verksamhet	<u>-6 884</u>	<u>-14 071</u>	<u>-6 884</u>	<u>-14 071</u>
Summa resultat i inkomstbeskattad verksamhet	248	-44	52	20
Skatt enligt gällande skattesats för koncern/moderföretag	-54	1	-11	-4
Andra icke avdragsgilla kostnader/ej skattepliktiga intäkter	-23	-33	5	-
Skatteeffekt hänförlig till tidigare år samt ändrade skattesatser		-		-
Skatteeffekt till följd av utnyttjande av tidigare ej aktiverade underskottsavdrag	-6		-	
Skatteeffekt avseende temporära skillnader	<u>-11</u>	<u>-1</u>	<u>-14</u>	<u>-1</u>
Summa	-94	-33	-20	-5
Skatt hänförlig till övrigt totalresultat				
Aktuariella vinster och förluster inkl löneskatt	62	46	-	-
Skatt	-14	-10	-	-
Aktuariella vinster och förluster inkl löneskatt	48	36	-	-

Skatt hänförlig till övrigt totalresultat

Koncernen	2014			2013		
	Före skatt	Skatt	Efter skatt	Före skatt	Skatt	Efter skatt
Aktuariella vinster och förluster inkl löneskatt	-62	14	-48	46	-10	36

Not 14. Förvaltningsfastigheter

	Koncernen	
	2014	2013
Verkligt värde		
Redovisat värde vid årets ingång	4 788	4 570
Förvärv via bolag	49	157
Investeringar	230	2
Avytttrade fastigheter	-6	-
Orealiserad värdeförändring	<u>353</u>	<u>59</u>
Redovisat värde vid årets utgång	5 414	4 788
varav uppkomna genom företagsförvärv eller fusion		
Fastighetsförvärv	49	157
Investeringar	27	1
Orealiserad värdeförändring	<u>60</u>	<u>-1</u>
	136	157
Förvaltningsfastigheter		
Anskaffningsvärde vid årets ingång	4 273	4 113
Förvärv av bolag	49	157
Investeringar	230	2
Avytttrade fastigheter	<u>-16</u>	<u>-</u>
Anskaffningsvärde vid årets utgång	4 536	4 272
Redovisat värde vid årets utgång	5 414	4 788

Bedömt marknadsvärde, Mkr

Geo-grafisk marknad	Typ av fastighet	Kontrakterad årshyra ¹⁾	Driftsöverskott ²⁾	Direktavkastning ³⁾	Marknadsvärde	Marknadsvärde kr/kvm ⁴⁾	Avkastningskrav ⁵⁾
Koncernen							
Götaland	Affärsfastigheter	25	20	6,2%	318	14 580	5,5-8,3%
Svealand	Affärsfastigheter	149	117	3,8%	3 080	48 914	3,4-8,4%
Norrland	Affärsfastigheter	6	4	8,9%	46	5 597	8,1-8,7%
Svealand	Bostäder	<u>130</u>	<u>85</u>	<u>4,3%</u>	<u>1 970</u>	<u>21 839</u>	<u>3,6-5,5%</u>
		310	226	4,2%	5 414	29 543	3,4-8,7%

¹⁾ Hyreskontrakt per 1 januari omräknat till helår

²⁾ Driftsöverskott omräknat med hyreskontrakt per 1 januari.

³⁾ Driftsöverskott omräknat med hyreskontrakt per 1 januari i förhållande till marknadsvärde

⁴⁾ Marknadsvärde per kvm lokalarea (exkl garage)

⁵⁾ Vid värderingarna tillämpade avkastningskrav

Värderingsantaganden	
Inflationsantagande	1,9%
Kalkylränta restvärde	6,4%
Direktavkastning restvärde	4,5%
Långsiktig vakansgrad	2,4%
Drifts & Underhållskostnader År 1	365 kr/kvm
Investeringar År 1	430 kr/kvm
Marknadshyra (vid noll vakans)	1689 kr/kvm

Marknadsvärdet har bedömts med en marknadsanpassad flerårig kassaflödesanalys. Kalkylperioden uppgår till 5 alternativt 10 år. Metoden innebär en analys av de förväntade framtida betalningsströmmar (hyror, vakans, drift- och underhållskostnader med mera) som en förvaltning av fastigheten kan antas generera. I kassaflödeskalkylen görs en nuvärdesberäkning av de bedömda framtida betalningsströmmarna. Som grund för bedömningar om marknadens avkastningskrav ligger ortsprisanalyser av genomförda jämförbara fastighetsköp.

Tkr	Koncernen	
	2014	2013
Påverkan på periodens resultat		
Hysesintäkter	303	296
Direkta kostnader för fastigheter som genererat hyresintäkter under perioden	<u>-100</u>	<u>-100</u>
	203	196
Taxeringsvärden		
Byggnader	1 577	1 532
Mark	<u>797</u>	<u>728</u>
	2 374	2 260

Klassificeringen av rörelse- respektive förvaltningsfastigheter har gjorts med utgångspunkt från den internt nyttjade andelen av respektive fastighet, med utgående hyra som bas. För de fastigheter där andelen internt nyttjande uppgår till mer än 15 procent har fastigheten klassificerats som rörelsefastighet. Samtliga fastigheter har marknadsvärderats. Marknadsvärdebedömningarna har genomförts i enlighet med riktlinjer framtagna av Svenskt Fastighetsindex och har utförts av externa oberoende värderingsmän auktoriserade av Samfundet för Fastighetsekonomi.

För bolaget finns inga begränsningar i rätten att sälja förvaltningsfastigheter. Bolaget har genom avtal förpliktat sig att under perioden 2013-2016 låta uppföra bostadshus till en återstående kostnad om 231 Mkr. o procent av den uthyrningsbara ytan används i Folksams verksamhet.

Not 15. Aktier och andelar i koncernföretag

Moderföretaget, Mkr	Organisationsnummer	Antal	Kapitalandel i %	Bokfört värde 2014	Bokfört värde 2013
Stopstorp KB	969715-6249	99	99	595	576
Kungsbrohus Holding AB	556891-1670	700	70	450	450
Litreb I AB	556715-5782	1 000	100	612	554
Litreb II AB	556730-4679	1 000	100	-	-
KB Sandspridaren	969747-2950	99	99	20	13
Bokfört värde				1 677	1 593
Verkligt värde				2 255	1 819
Samtliga aktier är onoterade.					

Nedskrivning av aktier och andelar i koncernföretag är hänförligt till förändrat marknadsvärde av fastigheterna i dotterbolagen.

	Koncernen		Moderföretaget	
	2014	2013	2014	2013
Akkumulerade anskaffningsvärden				
Vid årets början	-	-	1 593	1 498
Förändring av andelskapitalet i kommanditbolag	-	-	26	20
Förändring till följd av under året lämnade / återbetalda aktieägartillskott	-	-	<u>58</u>	<u>75</u>
Utgående balans 31 december	-	-	1 677	1 593
Akkumulerade nedskrivningar				
Vid årets början	-	-	-	-19
Under året återförda nedskrivningar	-	-	<u>-</u>	<u>19</u>
Utgående balans 31 december	-	-	-	-
Redovisat värde 31 december	-	-	1 677	1 593

Nedskrivning av aktier och andelar i koncernföretag är hänförligt till valutakursförändringar

Koncernföretag	Säte	Kapitalandel i %	
		2014	2013
Stopstorp KB	Stockholm	99	99
Kungsbrohus Holding AB	Stockholm	70	70
Litreb I AB	Stockholm	100	100
Litreb II AB	Stockholm	100	100
KB Sandspridaren	Stockholm	99	99

Not 16. Aktier och andelar i intresseföretag

Moderföretaget, Mkr	Organisationsnummer	Säte	Antal	Kapitalandel i %	Eget kapital 2014	Resultat 2014	Bokfört värde 2014	Bokfört värde 2013
Kulltorp Holding AB	556767-4147	Stockholm	330	33	8	-1	8	10
Power Wind Partners AB	556756-2128	Stockholm	340	11	37	-6	63	45
Bokfört värde							71	55

Not 17. Immateriella tillgångar

	Koncernen		Moderföretaget	
	2014	2013	2014	2013
Ackumulerade anskaffningsvärden				
Investeringar*	33	-	33	-
Utgående balans	33	-	33	-
Ackumulerade avskrivningar				
Årets avskrivningar*	-5	-	-5	-
Utgående balans	-5	-	-5	-
Redovisade värden	28	-	28	-

*Avser köpeskilling beståndsöverlåtelse av försäkringsrörelsen SPP. Skrivs av på fem år.

Not 18. Aktier och andra andelar

	Koncernen		Moderföretaget	
	2014	2013	2014	2013
Svenska och utländska				
Anskaffningsvärde	32 830	25 991	32 830	25 991
Verkligt värde	49 124	34 574	49 124	34 574
varav:				
Onoterade aktier bokfört värde/ verkligt värde	1 028	1 146	1 028	1 146

Not 19. Obligationer och andra räntebärande värdepapper

	Koncernen		Moderföretaget	
	2014	2013	2014	2013
Upplupet anskaffningsvärde				
Svenska staten	23 021	19 233	23 021	19 233
Svenska bostadsinstitut	29 816	29 072	29 816	29 072
Övriga svenska emittenter	9 481	8 485	9 481	8 485
Utländska stater	343	560	343	560
Övriga utländska emittenter	<u>23</u>	<u>83</u>	<u>23</u>	<u>83</u>
	62 684	57 433	62 684	57 434
varav:				
Noterade	62 684	57 434	62 684	57 434
Verkligt värde				
Svenska staten	24 585	19 058	24 585	19 058
Svenska bostadsinstitut	30 895	29 507	30 895	29 507
Övriga svenska emittenter	9 902	8 612	9 902	8 612
Utländska stater	377	580	377	580
Övriga utländska emittenter	<u>16</u>	<u>95</u>	<u>16</u>	<u>95</u>
	65 775	57 851	65 775	57 851
varav:				
Noterade	66 775	57 851	66 775	57 851

Not 20. Övriga lån

	Koncernen		Moderföretaget	
	2014	2013	2014	2013
Efterställda lån, fastighet	-	385	-	385
Vinstandelslån avseende fastighetsplaceringar	318	263	318	263
Övriga lån och placeringstillgångar, anskaffningsvärde	326	649	326	649
Bokfört värde/verkligt värde	326	649	326	649

Not 21. Placeringstillgångar för vilka försäkringstagarna bär placeringsrisken, Mkr

	Koncernen		Moderföretaget	
	2014	2013	2014	2013
Svenska och utländska				
Anskaffningsvärden	4 905	4 870	4 905	4 870
Bokfört värde/verkligt värde	7 645	6 430	7 645	6 430

Not 22. Derivat

	Koncernen		Moderföretaget	
	2014	2013	2014	2013
Derivatinstrument med positiva värden				
Verkligt värde				
Aktieoptioner	252	487	252	487
Aktieterminer	42	6	42	6
Ränteswappar	21	-	21	-
Swaptions	-	38	-	38
Ränteterminer	24	-	24	-
Valutaterminer	<u>2</u>	<u>167</u>	<u>2</u>	<u>167</u>
Summa verkligt värde	341	697	341	697
Derivatinstrument med negativa värden				
Verkligt värde				
Aktieoptioner	141	58	141	58
Aktieterminer	83	-	83	-
Ränteswappar	-	43	-	43
Ränteterminer	11	14	11	14
Valutaterminer	<u>215</u>	<u>47</u>	<u>215</u>	<u>47</u>
Summa verkligt värde	450	161	450	161

Not 23 Uppllysningar om kvittning

Bolaget har ISDA avtal för OTC derivatavtal. Detta avtal ger parterna en kvittningsrätt av marknadsvärdet på skulder mot marknadsvärdet på fordringarna på motparten i fall av allvarligt betalningsfallissemang. Vidare har bolaget i flera fall CSA avtal som kräver den ena parten i derivatavtalet ska ställa säkerhet till den andra om marknadsvärdet på en skuldposition överstiger en överenskommen nivå under överenskommen tidsperiod.

Koncernen 2014	Balanspost	Tillgångar	Brutto-belopp redovisade finansiella tillgångar	Brutto-belopp av finansiella skulder som kvittats i balansräkningen	Nettobelopp av finansiella tillgångar i balansräkningen	Relaterade belopp som inte kvittas i balansräkningen		
						Finansiella instrument	Erhållen kontant säkerhet	Nettobelopp
	Derivat	Derivat (OTC)	25	-	25	-5	-6	14
	Omvända repor, inlåning av värdepapper och liknande arrangemang		-	-	-	-	-	-
		Skulder						
	Derivat	Derivat (OTC)	215	-	215	-5	-193	17
	Repor, utlåning av värdepapper och liknande arrangemang		-	-	-	-	-	-

Finansiella tillgångar som är föremål för kvittning, som omfattas av ett rättsligt bindande ramavtal om nettning eller ett liknande avtal.

Koncernen 2013		Brutto- belopp redovisade finansiella tillgångar	Brutto- belopp av finansiella skulder som kvittats i balans- räkningen	Nettobelopp av finansiella tillgångar i balans- räkningen	Relaterade belopp som inte kvittas i balansräkningen		
					Finansiella instrument	Erhållen kontant säkerhet	Netto- belopp
Balanspost	Tillgångar						
Derivat	Derivat (OTC)	705	-	705	-134	-486	85
Omvända repor, inlåning av värdepapper och liknande arrangemang		-	-	-	-	-	-
	Skulder						
Derivat	Derivat (OTC)	141	-	141	-134	-7	-
Repor, utlåning av värdepapper och liknande arrangemang		-	-	-	-	-	-

Finansiella tillgångar som är föremål för kvittning, som omfattas av ett rättsligt bindande ramavtal om nettning eller ett liknande avtal.

					Relaterade belopp som inte kvittas i balansräkningen		
Moderföretaget 2014		Brutto- belopp redovi- sade fi- nansiella tillgångar	Brutto- belopp av finansiella skulder som kvittats i balans- räkningen	Nettobe- lopp av finansiella tillgångar i balans- räkningen	Finan- siella instru- ment	Erhållen kontant säkerhet	Netto- belopp
Balanspost	Till- gångar						
Derivat	Derivat (OTC)	25	-	25	-5	-6	14
Omvända repor, inlåning av värdepapper och liknande arrangemang		-	-	-	-	-	-
	Skulder						
Derivat	Derivat (OTC)	215	-	215	-5	-193	17
Repor, utlåning av värdepapper och liknande arrangemang		-	-	-	-	-	-

Finansiella tillgångar som är föremål för kvittning, som omfattas av ett rättsligt bindande ramavtal om nettning eller ett liknande avtal.

					Relaterade belopp som inte kvittas i balansräkningen		
Moderföretaget 2013		Brutto- belopp redovi- sade fi- nansiella tillgångar	Brutto- belopp av finansiella skulder som kvittats i balans- räkningen	Nettobe- lopp av finansiella tillgångar i balans- räkningen	Finan- siella instru- ment	Erhållen kontant säkerhet	Netto- belopp
Balanspost	Till- gångar						
Derivat	Derivat (OTC)	705	-	705	-134	-486	85
Omvända repor, inlåning av värdepapper och liknande arrangemang		-	-	-	-	-	-
	Skulder						
Derivat	Derivat (OTC)	141	-	141	-134	-7	-
Repor, utlåning av värdepapper och liknande arrangemang		-	-	-	-	-	-

Not 24. Avsättning för skatter, Mkr

	Koncernen		Moderföretaget	
	2014	2013	2014	2013
Uppskjutna skattefordringar och skulder				
Byggnader och mark	91	38	-	-
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	2	-	2	-
Aktier och andelar	9	-	9	-
Avs för pensionsförpliktelser utanför tryggandelag	-13	13	-	2
Obeskattade reserver	<u>20</u>	<u>14</u>	<u>-</u>	<u>-</u>
Summa uppskjutna skattefordringar och uppskjutna skatteskulder, netto	109	65	11	2

Samtliga förändringar mellan åren i posten uppskjuten skatt har redovisats som uppskjuten skattekostnad/skatteintäkt i resultaträkningen.

Ej aktiverade uppskjutna skattefordringar:	
Skattemässiga underskott	<u>-</u>
	-

Not 25. Övriga fordringar

	Koncernen		Moderföretaget	
	2014	2013	2014	2013
Fordran sålda ej likviderade värdepapper	530	401	530	401
Fordringar kapitalförvaltning	635	17	635	17
Övriga fordringar	<u>125</u>	<u>11</u>	<u>71</u>	<u>1</u>
	1 290	429	1 236	419

Not 26. Finansiella tillgångar och skulder

Information om redovisade värden per kategori av finansiella instrument.

Koncernen 2014	Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen			
	Tillgångar som bestämts tillhöra kategorin	Innehav för handelsändamål	Lånefordringar	Summa
Finansiella tillgångar				
Aktier och andelar	49 124	-	-	49 124
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	65 776	-	-	65 776
Derivat	-	341	-	341
Övriga lån	326	-	-	326
Placeringsstillgångar för vilka livförsäkringstagaren bär risk	7 645	-	-	7 645
Övriga fordringar inkl kassa bank	-	-	4 449	4 449
Summa	122 871	341	4 449	127 661

Koncernen 2014	Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen			
	Finansiella skulder som bestämts tillhöra kategorin	Innehav för handelsändamål	Övriga finansiella skulder	Summa
Finansiella skulder				
Fondförsäkringsåtaganden	7 645	-	-	7 645
Derivat	-	450	-	450
Övriga finansiella skulder	-	-	523	523
Summa	7 645	450	523	8 618

Koncernen 2013	Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen			
	Tillgångar som bestämts tillhöra kategorin	Innehav för handelsändamål	Lånefordringar	Summa
Finansiella tillgångar				
Aktier och andelar	34 574	-	-	34 574
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	57 851	-	-	57 851
Övriga lån	649	-	-	649
Derivat	-	696	-	696
Placeringsstillgångar för vilka livförsäkringstagaren bär risk	6 430	-	-	6 430
Övriga fordringar inkl kassa bank	-	-	5 137	5 137
Summa	99 504	696	5 137	105 337

Koncernen 2013	Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen			
	Finansiella skulder som bestämts tillhöra kategorin	Innehav för handelsändamål	Övriga finansiella skulder	Summa
Finansiella skulder				
Fondförsäkringsåtaganden	6 430	-	-	6 430
Derivat	-	161	-	161
Övriga finansiella skulder	-	-	995	995
Summa	6 430	161	995	7 586

Moderföretaget 2014	Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen			
	Tillgångar som bestämts tillhöra kategorin	Innehav för handelsändamål	Lånefordringar	Summa
Finansiella tillgångar				
Aktier och andelar	49 124	-	-	49 124
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	65 776	-	-	65 776
Övriga lån	326	-	-	326
Derivat	-	341		341
Placeringsstillgångar för vilka livförsäkringstagaren bär risk	7 645	-	-	7 645
Övriga fordringar inkl kassa bank	-	-	4 449	4 449
Summa	122 871	341	4 449	127 661

Moderföretaget 2014	Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen			
	Finansiella skulder som bestämts tillhöra kategorin	Innehav för handelsändamål	Övriga finansiella skulder	Summa
Finansiella skulder				
Fondförsäkringsåtaganden	7 645	-	-	7 645
Derivat	-	450	-	450
Övriga finansiella skulder	-	-	523	523
Summa	7 645	450	523	8 618

Moderföretaget 2013	Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen			
	Tillgångar som bestämts tillhöra kategorin	Innehav för handelsändamål	Lånefordringar	Summa
Finansiella tillgångar				
Aktier och andelar	34 574	-	-	34 574
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	57 851	-	-	57 851
Övriga lån	649	-	-	649
Derivat	-	696	-	696
Placeringstillgångar för vilka livförsäkringstagaren bär risk	6 430	-	-	6 430
Övriga fordringar inkl kassa bank	-	-	5 137	5 137
Summa	99 504	389	5 137	105 337

Moderföretaget 2013	Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen			
	Finansiella skulder som bestämts tillhöra kategorin	Innehav för handelsändamål	Övriga finansiella skulder	Summa
Finansiella skulder				
Fondförsäkringsåtaganden	6 430	-	-	6 430
Derivat	-	161	-	161
Övriga finansiella skulder	-	-	995	995
Summa	6 430	161	995	7 586

Information om finansiella instruments verkliga värden

Finansiella instrument noterade på en aktiv marknad

För finansiella instrument som är noterade på en aktiv marknad bestäms verkligt värde med utgångspunkt från tillgångens noterade köpkurs på balansdagen utan tillägg för transaktionskostnader (t ex courtage) vid anskaffningstillfället. Ett finansiellt instrument betraktas som noterat på en aktiv marknad om noterade priser med lätthet finns tillgängliga på en börs, hos en handlare, mäklare, branschorganisation, företag som tillhandahåller aktuell prisinformation eller tillsynsmyndighet och dessa priser representerar faktiska och regelbundet förekommande marknadstransaktioner på affärsmässiga villkor. Eventuella framtida transaktionskostnader vid en avyttring beaktas inte. För finansiella skulder bestäms verkligt värde utifrån noterad säljkurs. Sådana instrument återfinns på balansposterna aktier och andelar, obligationer och andra räntebärande värdepapper samt fondförsäkringstillgångar. Den största delen av företagets finansiella instrument åsätts ett verkligt värde med priser som är kvoterade på en aktiv marknad.

Finansiella instrument som inte är noterade på en aktiv marknad

Om marknaden för ett finansiellt instrument inte är aktiv, så tar företaget fram det verkliga värdet genom att använda en värderingsteknik. De använda värderingsteknikerna bygger i så hög utsträckning som möjligt på marknadsuppgifter och företagsspecifika uppgifter används i så låg grad som möjligt. Värderingstekniker används för följande klasser av finansiella instrument; derivat, vissa innehav i så kallade alternativa placeringar, fond- i fond-innehav samt onoterade innehav av aktier vilka redovisas i balansposten aktier och andelar, vissa organisatoriska innehav som redovisas bland övriga finansiella placeringstillgångar samt en placering i räntebärande värdepapper som redovisas i balansposten obligationer och räntebärande värdepapper.

Aktier och andelar

Aktier och andelar värderas till verkligt värde. Aktier och andelar som är officiellt noterade värderas med hjälp av senaste officiella köpkurs, i lokal valuta.

För innehav i onoterad aktier, främst riskkapitalbolag, ska värderingen i första hand följa IPEVCs principer eller likvärdiga värderingsprinciper och ska i första hand vara baserat på tillgängliga marknadspriser, men även andra värderingsmetoder som t. ex. diskonterat kassaflöde, substansvärderingsmetoden, nyligen genomförda transaktioner och multipelvärdering används. Generellt gäller att innehaven ska uppvisa verkligt värde med beaktande av försiktighet och konsekvens i värderingen. Värderingen uppdateras då ny värdering erhålls och justeras för eventuella kassaflöden fram till bokslutstillfället.

Verkligt värde för så kallade fond-i-fond fasställs utifrån underlag erhållet från extern part utsedd av fons i fondförvaltaren. Det verkliga värdet beräknas genom att de underliggande tillgångarna i respektive fond marknadsvärderas och kursställs. Värderingen uppdateras när ny värdering erhålls och justeras för eventuella kassaflöden fram till bokslutstillfället.

Placeringar i koncern- och intresseföretag

För organisatoriska innehav bland övriga finansiella placeringstillgångar sker värdering antingen baserad på diskonterade framtida kassaflöden, substansvärde eller värdering utförd av extern part.

Obligationer och andra räntebärande värdepapper

Obligationer och andra räntebärande värdepapper värderas till verkligt värde. Både svenska och utländska obligationer och andra räntebärande värdepapper med officiell handel marknadsvärderas dagligen med hjälp av senaste officiella köpkurs i lokal valuta.

För instrument utan officiell handel och där tillförlitliga marknadspriser inte finns att tillgå värderas instrumentet med hjälp av allmänt vedertagna värderingsmodeller som innebär att kassaflöden diskonteras till relevant värderingskurva. Obligationer och andra räntebärande värdepapper utan officiell handel marknadsvärderas med hjälp av en yieldkurva baserad på STIBOR för löptider upp till 9 månader) respektive swapräntor (för löptider över 1 år) samt en marknadsmässig justering med en för respektive värdepapper bedömd rimlig kreditspread.

Derivat

Derivat värderas till verkligt värde. Börshandlade ränte- och aktieterminer tas upp till det verkliga värdet utifrån senast officiella köp- eller säljkurs. Ränteswappar och swaptions värderas med hjälp av yieldkurvor baserad på köp- och säljkurs samt avseende swaptions; även volatilitetsytor. OTC-aktieindexoptioner marknadsvärderas med hjälp av Black & Scholes värderingsmodell, med marknadsdata som input. Valutaterminer värderas med hjälp av noterad köpkurs mot kronor för valuta vid värderingsdagens slut och yieldkurvor för de två valutorna för aktuell löptid. Transaktionskostnader för derivat kostnadsförs.

Övriga finansiella placeringstillgångar

För organisatoriska innehav bland övriga finansiella placeringstillgångar sker värdering antingen baserad på diskonterade framtida kassaflöden, substansvärde eller värdering utförd av extern part.

I nedanstående tabell lämnas upplysningar om hur verkligt värde bestämts för de finansiella instrument som

värderas till verkligt värde i balansräkningen. Uppdelning av hur verkligt värde bestämts görs utifrån följande tre nivåer.

Nivå 1: enligt priser noterade på en aktiv marknad för samma instrument

Nivå 2: utifrån direkt eller indirekt observerbar marknadsdata som inte inkluderas i nivå 1

Nivå 3: utifrån indata som inte är observerbara på marknaden

Inga betydande överföringar mellan nivå 1 och 2 har skett under året.

Koncernen 2014	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Tillgångar				
Aktier och andelar	48 096	119	908	49 123
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	65 481	295	-	65 776
Derivat	66	275	-	341
Placeringstillgångar för vilka försäkringstagaren bär placeringsrisk	<u>7 645</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>7 645</u>
Summa	121 288	689	908	122 885
Skulder				
Fondförsäkringsåtagande	-	7 645	-	7 645
Derivat	<u>94</u>	<u>356</u>	<u>-</u>	<u>450</u>
Summa	94	8 001	-	8 095

Koncernen 2013	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Tillgångar				
Aktier och andelar	33 429	105	1 040	34 574
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	57 536	315	-	57 851
Derivat	6	691	-	697
Placeringstillgångar för vilka försäkringstagaren bär placeringsrisk	<u>6 430</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>6 430</u>
Summa	97 401	1 111	1 040	99 552
Skulder				
Fondförsäkringsåtagande	-	6 430	-	6 430
Derivat	<u>13</u>	<u>148</u>	<u>-</u>	<u>161</u>
Summa	13	6 578	-	6 591

Moderföretaget 2014	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Tillgångar				
Aktier och andelar	48 096	119	908	49 123
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	65 481	295	-	65 776
Derivat	66	275	-	341
Placeringsstillgångar för vilka försäkringstagaren bär placeringsrisk	<u>7 645</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>7 645</u>
Summa	121 288	689	908	122 885
Skulder				
Fondförsäkringsåtagande	-	7 645	-	7 645
Derivat	<u>94</u>	<u>356</u>	<u>-</u>	<u>450</u>
Summa	94	8 001	-	8 095

Moderföretaget 2013	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Tillgångar				
Aktier och andelar	33 428	105	1040	34 573
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	57 536	315	-	57 851
Derivat	6	691	-	697
Placeringsstillgångar för vilka försäkringstagaren bär placeringsrisk	<u>6 430</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>6 430</u>
Summa	97 400	1111	1040	99 551
Skulder				
Fondförsäkringsåtagande	-	6 430	-	6 430
Derivat	<u>14</u>	<u>147</u>	<u>-</u>	<u>161</u>
Summa	14	6 577	-	6 591

Tilläggsinformation avseende innehav inom nivå 3

I tabellen nedan presenteras en avstämning mellan ingående och utgående balans för sådana finansiella instrument som värderats till verkligt värde i balansräkningen med utgångspunkt från en värderingsteknik som bygger på icke-observerbara marknadsdata (nivå 3).

Koncernen 2014	Aktier och andelar	Obligationer och andra räntebärande värdepapper	Övriga finansiella placeringstillgångar	Totalt
Ingående balans 2014-01-01	1 040	-	-	1 040
Totalt redovisade vinster och förluster redovisat i årets resultat ¹⁾	267	-	-	267
Anskaffningsvärde förvärv	331	-	-	331
Försäljningslikvid försäljning	<u>-730</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-730</u>
Utgående balans 2014-12-31	908	-	-	908
Vinster och förluster redovisade i årets resultat för tillgångar som ingår i den utgående balansen 2014-12-31 ¹⁾	267	-	-	267

¹⁾Redovisas i kapitalavkastning intäkter, kapitalavkastning kostnader, orealiserade vinster respektive orealiserade förluster på placeringstillgångar.

Koncernen 2013	Aktier och andelar	Obligationer och andra räntebärande värdepapper	Övriga finansiella placeringstillgångar	Totalt
Ingående balans 2013-01-01	869	37	-	906
Totalt redovisade vinster och förluster redovisat i årets resultat ¹⁾	125	-	-	125
Anskaffningsvärde förvärv	160	-	-	160
Försäljningslikvid försäljning	<u>-115</u>	<u>-37</u>	<u>-</u>	<u>-152</u>
Utgående balans 2013-12-31	1 040	-	-	1 039
Vinster och förluster redovisade i årets resultat för tillgångar som ingår i den utgående balansen 2013-12-31 ¹⁾	125	-	-	125

¹⁾Redovisas i nettoresultat av finansiella transaktioner i årets resultat

Moderföretaget 2014	Aktier och andelar	Obligationer och andra räntebärande värdepapper	Övriga finansiella placeringstillgångar	Totalt
Ingående balans 2014-01-01	1 040	-	-	1 040
Totalt redovisade vinster och förluster redovisat i årets resultat ¹⁾	267	-	-	267
Anskaffningsvärde förvärv	331	-	-	331
Försäljningslikvid försäljning	<u>-730</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-730</u>
Utgående balans 2014-12-31	908	-	-	908
Vinster och förluster redovisade i årets resultat för tillgångar som ingår i den utgående balansen 2014-12-31 ¹⁾	267			267

¹⁾Redovisas i kapitalavkastning intäkter, kapitalavkastning kostnader, orealiserade vinster respektive orealiserade förluster på placeringstillgångar.

Moderföretaget 2013	Aktier och andelar	Obligationer och andra räntebärande värdepapper	Övriga finansiella placeringstillgångar	Totalt
Ingående balans 2013-01-01	869	37	-	906
Totalt redovisade vinster och förluster redovisat i årets resultat ¹⁾	125	-	-	125
Anskaffningsvärde förvärv	161	-	-	161
Försäljningslikvid försäljning	<u>-115</u>	<u>-37</u>	<u>-</u>	<u>-152</u>
Utgående balans 2013-12-31	1 040	-	-	1 040
Vinster och förluster redovisade i årets resultat för tillgångar som ingår i den utgående balansen 2013-12-31 ¹⁾	125	-	-	125

¹⁾Redovisas i kapitalavkastning intäkter, kapitalavkastning kostnader, orealiserade vinster respektive orealiserade förluster på placeringstillgångar.

Då KPA Pensionsförsäkring erhåller extern värderings information saknar bolaget insikt i de antaganden som gjorts vid värderingen. Bolaget kan därför inte presentera en rättvisande korrekt känslighetsanalys.

Aktier och andelar

Värdering av fond i fondinnehav sker av extern part utsedd av fond i fondförvaltaren. KPA Pensionsförsäkring AB saknar därför tillräcklig information för att kunna redovisa effekten av ändrade antaganden.

För fastighetsfonder finns en osäkerhet i värderingen p.g.a. värdet av de underliggande fastigheterna. Även för dessa innehav saknas information för att kunna göra en adekvat beräkning av effekten av ändrade antaganden.

Värderingstekniker och väsentliga ej observerbara indata för innehav tillhörande nivå 2

KPA Pensionsförsäkring AB har innehav i obligationer, valutaterminer, aktieoptioner, swappar, swaptions, aktiefonder samt räntefonder vilka samtliga hänförs till värderingskategori 2.

Obligationer utan officiell handel värderas med hjälp av yieldkurva baserad på Stibor respektive swapräntor samt en för respektive underliggande värdepapper bedömd rimlig creditspread.

Valutaterminer värderas med hjälp av noterad köpkurs mot svenska kronor för aktuell valuta och yieldkurvor för de två valutorna för aktuell löptid.

Aktieoptioner värderas genom pris på underliggande tillgång, implicit volatilitet, riskfri ränta samt förväntade utdelningar Swappar och swaptions värderas med hjälp av yieldkurvor samt för swaptions en volatilitetsyta.

Aktiefonder och räntefonder avser främst innehav i riskkapitalbolag där värderingen av de underliggande innehaven till väsentlig del sker med hjälp av observerbara indata.

Värderingstekniker och väsentliga ej observerbara indata för innehav tillhörande nivå 3

Onoterade aktier består främst av riskkapitalbolag och fond i fond där indata inte är observerbar på en marknad. Innehaven värderas av respektive fond och görs enligt IPEVs principer vilket innebär att ett flertal värderingsmetoder kan användas såsom, diskonterat kassaflöde, substansvärdeметoden, eller multipelvärdering. Värderingsunderlag erhålls från respektive fond. För fond i fond fastställs verkligt värde genom värdering att de underliggande tillgångarna i respektive fond. Värderingen görs av extern part utsedd av fondförvaltaren.

Not 27. Eget kapital

Då moderbolaget i koncernen är KPA Pensionsförsäkring AB som är ett icke vinstutdelande försäkringsaktiebolag, redovisas viss del av koncernens eget kapital som konsolideringsfond, vilken motsvarar moderbolagets konsolideringsfond. Visst avsteg från kraven på indelning av eget kapital i UFR 8 görs därmed. Det valda redovisnings sättet ger en bättre bild av ett icke vinstutdelande försäkringsaktiebolag företags egna kapital där hela överskottet är hänförligt till försäkringstagarna

Not 28. Obeskattade reserver

Mkr	Moderföretaget	
	2014	2013
Periodseringsfond, beskattningsår 2014	9	-
Periodseringsfond, beskattningsår 2013	7	7
Periodseringsfond, beskattningsår 2012	9	9
Periodseringsfond, beskattningsår 2011	9	9
Periodseringsfond, beskattningsår 2010	2	2
Periodseringsfond, beskattningsår 2009	-	1
	36	28

Not 29. Livförsäkringsavsättning

	Koncernen		Moderföretaget	
	2014	2013	2014	2013
Ingående balans	59 107	58 316	59 107	58 316
Premiernas påverkan på avsättning	5 792	6 677	5 792	6 677
Utbetalningar	-2 764	-2 010	-2 764	-2 010
Riskresultat	16	10	16	10
Ränta på livförsäkringsavsättningen	271	674	271	674
Effekt av ändrade marknadsräntor	10 682	-8 030	10 682	-8 030
Effekt av ny metod för diskoneringsräntan	-	2 240	-	2 240
Beståndsoverlåtelse	1 093	-	1 093	-
Avgiftsbelastning	-244	-194	-244	-194
Avkastningsskatt	-196	-173	-196	-173
Effekt av (övriga) förändrade aktuariesanta antaganden	-	1 258	-	1 258
Tekniska ändringar som påverkar reserven	517	445	517	445
Andra förändringar	143	-105	143	-105
Utgående balans brutto	<u>74 417</u>	<u>59 107</u>	<u>74 417</u>	<u>59 107</u>
Total förändring	15 310	791	15 310	791

Vid beräkning av livförsäkringsavsättningar har följande beräkningsantaganden använts:

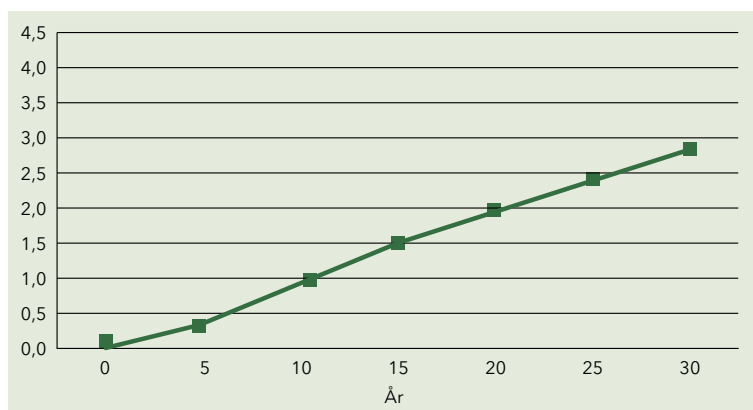
Ränteantaganden

Räntesatsen väljs utifrån marknadsräntor med motsvarande löptider enligt Finansinspektionens föreskrift FFFS 2013:23.

Räntekurvan per 2014-12-31

År	Ränta%
0	0,00 %
5	0,32 %
10	0,94 %
15	1,51 %
20	2,05 %
25	2,47 %
30	2,76 %

Marknadsränta per 2014-12-31

Dödlighetsantaganden

KPA Pensionsförsäkring AB tillämpar köns- och födelseårsberoende dödlighetsantagande vid beräkning av livförsäkringsavsättning. KPA Pensionsförsäkring införde nya dödlighetsantaganden vid beräkning av livförsäkringsavsättning per 2013-12-31.

Driftskostnadsantaganden

Driftskostnadsantaganden är beräknade med utgångspunkt i aktuella driftskostnader. Avsättningen beräknas med procentuella belastningar på premie, avsättning och utbetalning.

Skattekostnadsantaganden

Antaganden om statslåneränta för beräkning av avkastningsskatt motsvara 15% av den 10-årgia statsobligationsräntan 0,14 procent.

Not 30. Avsättning för oreglerade skador

	Koncernen		Moderföretaget	
	2014	2013	2014	2013
IB rapporterade skador	38	44	38	44
IB inträffade ännu ej rapporterade skador (IBNR)	29	29	29	29
Ingående balans	67	73	67	73
Kostnad för skador som inträffat innevarande år	14	9	14	9
Utbetalt/överfört till försäkringsskulder	-15	-20	-15	-20
Förändring av förväntad kostnad för skador som inträffat under tidigare år (avvecklingsresultat)	-8	-8	-8	-8
Ränteeffekter		-		-
IBNR förändring	5	-	5	-
Andra förändringar	<u>11</u>	<u>12</u>	<u>11</u>	<u>12</u>
Utgående balans brutto	73	66	73	66
UB rapporterade skador	44	38	44	38
UB inträffade ännu ej rapporterade skador (IBNR)	29	29	29	29
Avsättning för oreglerade skador	73	67	73	67
Total förändring	6	-7	6	-7

Vid beräkning av avsättning avseende pågående ersättningsfall med premiefrielse har följande beräkningsantaganden använts:

Ränteantaganden

Räntefoten som används är 0,32% vilket motsvarar 5-års punkten på diskonteringsräntekurvan enligt FFFS 2013:23.

Sjuklighetsantaganden

För premiefrielsesreserver baseras beräkningen på antagande om sannolikheten för avveckling genom tillfrisknande och dödsfall. En avsättning görs även för inträffade men ännu inte inrapporterade skador baserad på bolagets historiska erfarenheter och skadefall.

Not 31. Försäkringsteknisk avsättning för livförsäkring för vilka försäkringstagaren bär placeringsrisk

	Koncernen		Moderföretaget	
	2014	2013	2014	2013
Fondförsäkringsåtagande				
Ingående balans	6 430	5 193	6 430	5 193
Inbetalningar	403	411	403	411
Utbetalningar *	-410	-265	-410	-265
Avgifter	-4	-4	-4	-4
Värdeförändring på placeringstillgångar	1 245	1 106	1 245	1 106
Avkastningsskatt	-19	-12	-19	-12
Övrigt	-	1	-	1
Utgående balans	7 645	6 430	7 645	6 430

* Varav 267 (213) hänför sig till Smart Pension, vilket innebär att innehav i fondförsäkring flyttar över till traditionell livförsäkring i bolaget.

Not 32. Pensioner och liknande förpliktelser

	2014	2013
Koncernen		
Pensionsförpliktelser		
Nuvärde av helt eller delvis fonderade förpliktelser	-250	-186
Nuvärde av ofonderade pensionsförpliktelser	<u>-9</u>	<u>-8</u>
Totalt nuvärde av förmånsbestämda förpliktelser	-259	-194
Verkligt värde på förvaltningstillgångar	<u>184</u>	<u>172</u>
Netto redovisat avseende förmånsbestämda planer i rapporten över finansiell ställning	-75	-22
Nettobeloppet för förmånsbestämda planer redovisas i följande poster i rapport över finansiell ställning		
Avsättningar till pensioner	<u>-74</u>	<u>-22</u>
Nettobeloppet i rapporten över finansiell ställning	-74	-22
Översikt förmånsbestämda planer		
Förändring av nuvärdet av förpliktelsen för förmånsbestämda planer		
Förpliktelser för förmånsbestämda planer per den 1 januari	194	245
Utbetalda ersättningar	-8	8
Kostnader för tjänstgöring innevarande period	2	3
Räntekostnad	10	-8
Omvärderingar		
Aktuariella vinster och förluster avseende ändrade finansiella antaganden	52	-35
Erfarenhetsmässiga justeringar	9	-1
Fordran/Skuld Folksam koncerner	<u>-</u>	<u>-18</u>
Förpliktelser för förmånsbestämda planer per den 31 december	259	194
Nuvärdet av förpliktelse fördelar sig på planerna / medlemmar enligt följande		
Aktiva medlemmar	37%	34%
Fribrevsinnehavare	41%	45%
Pensionärer	22%	21%

Förändringar av förvaltningstillgångarnas verkliga värde		
Förvaltningstillgångarnas verkliga värde per den 1 januari	172	184
Avgifter från arbetsgivaren	-	2
Utbetalda ersättningar	-8	-8
Ränteintäkt redovisad i resultatet	9	6
Reduceringar och regleringar	1	-
Avkastning på förvaltningstillgångar, exklusive ränteintäkt	3	1
Fordran/Skuld Folksam koncerner	<u>7</u>	<u>-13</u>
Förvaltningstillgångarnas verkliga värde per den 31 december	184	172

Förvaltningstillgångarna består av följande	2014	2014	2013	2013
Skuldinstrument	110	60%	103	60%
Egetkapitalinstrument	59	32%	55	32%
Fastigheter	<u>15</u>	8%	<u>14</u>	8%
Skuldinstrument	184		172	
Skuldinstrument utgör 60 % av förvaltningstillgångarnas värde och fördelar sig procentuellt enligt följande				
Bostadsobligationer	55	30%	59	34%
Statsobligationer	33	18%	22	13%
Realränteobligationer	<u>22</u>	12%	<u>21</u>	12%
	110		102	
Eget kapitalinstrument				
Eget kapitalinstrument består i huvudsak av aktier och utgör 32 % av förvaltningstillgångarna.				
Den geografiska fördelningen är följande i procent:				
Sverige	22	12%	21	12%
Nordamerika	18	10%	19	11%
Europa exkl. Sverige	9	5%	7	4%
Japan	4	2%	3	2%
Asien exkl. Japan	2	1%	2	1%
Utvecklingsmarknader	<u>4</u>	<u>2%</u>	<u>3</u>	<u>2%</u>
	59	32%	55	32%

Fastigheter
Fastigheter utgör 8 % av förvaltningstillgångarnas värde.
Alla fastigheter är belägna i Sverige.

Pensionsstiftelsens tillgångar utgör förvaltningstillgångar för pensioner och värderas till marknadsvärde. Investeringstiden är långsiktig och ämnar täcka ökning av pensionsförpliktelser. I Folksamns pensionsstiftelse finns tre stycken portföljer med olika risknivåer, en låg, en mellan och en med hög risknivå. I förvaltningen av Folksamns tillgångar i pensionsstiftelsen har Folksam valt fördelning enligt mellan portföljen där tillgångsfördelningen ska vara ca: 60% skuldinstrument, ca: 32% eget kapitalinstrument och ca: 8% av fastigheter. Investeringsplaner beslutas av styrelsen till pensionsstiftelsen och en gång per år görs en översyn av strategierna och tillgångsfördelningen.

Kostnad redovisad i årets resultat	2014	2013
Kostnader avseende tjänstgöring innevarande period	-2	-3
Netto ränteintäkt / räntekostnad	-1	-2
Nettokostnad (+) / Intäkt (-) i årets resultat	-3	-5
Kostnaden redovisas i följande rader ingående i årets resultat		
Driftskostnader	-2	-3
Kapitalavkastning intäkter	-1	6
Kapitalavkastning kostnader	-	-24
Nettokostnad (+) / Intäkt (-) i årets resultat	-3	-21
Verklig avkastning på förvaltningstillgångar	12	8
Intäkt redovisad i övrigt totalresultat		
Aktuariella vinster (-) och förluster (+)	-50	-35
Skillnad mellan faktisk avkastning och avkastning enligt diskonteringsränta på förvaltningstillgångarna	-	-1
Netto redovisat i övrigt totalresultat	-50	-36
Aktuariella vinster (-) och förluster (+) redovisade i övrigt totalresultat		
Ackumulerat per den 1 januari	-15	21
Redovisat under perioden	50	-36
Ackumulerat per den 31 december	35	-15

Antaganden för förmånsbestämda förpliktelser	2014	2013
Diskonteringsränta	2,20%	3,88%
Förväntad avkastning på förvaltningstillgångar	2,20%	3,88%
Framtida löneökning	3,11%	3,37%
Inflation	3,11%	1,87%
Framtida ökning av pensioner	1,61%	1,87%
Avgångsintensitet	5,00%	5,00%
Livslängdsantaganden		FFFS 2007:31

Tabell över livslängdsantaganden

Tabellen nedan visar förväntad återstående livslängd för män och kvinnor i olika åldrar.

Samma livslängdantagande används för Folksam:s samtliga planer.

Förväntad återstående livslängd		
Ålder	Plan A	Plan B
30	55,5	57,3
50	34,3	37,1
70	14,6	17,6

Diskonteringsränta

För att bestämma diskonteringsräntan använder Folksam den marknadsmässiga avkastningen på balansdagen som erhålles på svenska bostadsobligationer med en löptid som motsvarar längden på pensionsförpliktelsen.

Förväntad avkastning på förvaltningstillgångar

Enligt de reviderade IAS 19 föreskrifterna sätts den förväntade avkastningen på förvaltningstillgångarna till samma som diskonteringsräntan.

Framtida löneökning

Framtida löneökning avspeglar förväntade framtida procentuella löneökningar som en sammansatt effekt av inflation, tjänsteålder och befordran.

Inflation

Beträffande inflationsantagande har Folksam valt att följa Riksbankens uppsatta inflationsmål som utgångspunkt vid beräkningarna.

Livslängds antaganden

Livslängdsantagandena följer Finansinspektionens föreskrifter om försäkringstekniska grunder (FFFS 2007:31). Den återstående livslängden för en 65 årig kvinna antas till 22,7 år och för en 65 årig man till 19,6 år. Den återstående livslängden från 65 år för en 40 årig kvinna antas till 22,8 år och för en 40 årig man till 20,3 år.

Framtida ökning av pensioner

Inflationsantaganden används för uppräknig av framtida ökning av pensioner.

Inkomstbasbeloppet

Inkomstbasbeloppet fastställs årligen av regeringen och används bland annat för att bestämma taket i pensionsgrundande lön i det allmänna pensionssystemet.

Känslighetsanalys	Ökning	Minskning
Koncernen		
Diskonteringsränta 1 % förändring	-39	51
Framtida löneökning 1% förändring	-2	1

Finansiering

Koncernen uppskattar att ingen utbetalning kommer att ske under 2015 till fonderade och ofonderade förmånsbestämda planer

Pensionering i egen regi

	2014	2013
Moderföretaget		
Ingående balans	8 278	9 790
Kostnader för tjänstgöring innevarande period	379	306
Räntekostnad	313	287
Aktuariella vinster och förluster	-	-2 194
Övriga förändringar	<u>-313</u>	<u>89</u>
Utgående balans	8 657	8 278
Antaganden		
Diskonteringsränta	2,20%	3,88%
Framtida löneökning	2,20%	3,37%
Framtida ökning av inkomstbasbelopp	3,11%	3,37%
Framtida ökning av pensioner (Inflation)	1,61%	1,87%
Avgångsintensitet	5,00%	5,00%

Avsättning för pensioner och liknande förpliktelser avser ej tryggade förpliktelser enligt kollektivavtal. Anställda födda 1955 eller tidigare och som var anställda den 1 juni 2006 har rätt att gå i pension vid 62 års ålder, för övriga anställda gäller 65 år. Den som har möjlighet att gå vid 62 års ålder kan maximalt få en ersättningsnivå motsvarande cirka 65 procent av pensionsmedförande lön fram till 65 års ålder.

När den anställde väljer att gå i pension vid 62 års ålder gör Folksam en kompletterande premieinbetalning för att täcka pensionsförmånen fram till 65 års ålder. Beräkning av avsättning för pensioner och liknande förpliktelser har gjorts med antagande om att cirka 50 procent utnyttjar möjligheten till förtida pensionsavgång.

Not 33. Övriga skulder

	Koncernen		Moderföretaget	
	2014	2013	2014	2013
Skulder till koncernföretag	24	55	24	55
Skulder till närstående företag	8	473	-	-
Köpta ej likviderade värdepapper	503	509	503	509
Övrigt	<u>583</u>	<u>519</u>	<u>94</u>	<u>491</u>
	1 118	1 556	621	1 055

Not 34. Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

	Koncernen		Moderföretaget	
	2014	2013	2014	2013
Upplupna kostnader	85	61	4	12
Förutbetalda intäkter	<u>5</u>	<u>5</u>	<u>2</u>	<u>-</u>
	90	66	6	12

Not 35. Förväntade återvinningstidpunkter för tillgångar och skulder

Moderföretaget 2014	Högst 1 år	Längre än 1 år	Totalt
Tillgångar			
Aktier och andelar	-	49 124	49 124
Obligationer och räntebärande värdepapper	-	65 775	65 775
Övriga lån	-	326	326
Derivat	341	-	341
Fondförsäkringstillgångar	-	7 645	7 645
Övriga fordringar med avsättning för skatter	1 236	-	1 236
Kassa och bank	2 353	-	2 353
Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	860	-	860
Summa tillgångar	4 790	122 870	127 660
Skulder och avsättningar			
Försäkringstekniska avsättningar			
Livförsäkringsavsättning	-	74 417	74 417
Oreglerade skador	-	73	73
Övriga avsättningar	-	20	20
Försäkringstekniska avsättningar för livförsäkringar för Fondförsäkringsåtagande	-	7 645	7 645
Avsättningar för skatter	-	12	12
Pensioner och liknande förpliktelser	-	9	9
Skulder avseende direkt försäkring	7	-	7
Derivat	450	-	450
Övriga skulder	642	-	642
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	6	-	6
Summa skulder och avsättningar	1 105	82 176	83 281

Moderföretaget 2013	Högst 1 år	Längre än 1 år	Totalt
Tillgångar			
Aktier och andelar	-	34 574	34 574
Obligationer och räntebärande värdepapper	-	57 851	57 851
Övriga lån	-	649	649
Derivat	697	-	697
Fondförsäkringstillgångar	-	6 430	6 430
Övriga fordringar med avsättning för skatter	517	-	517
Kassa och bank	3 760	-	3 760
Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	<u>860</u>	<u>-</u>	<u>860</u>
Summa tillgångar	5 834	99 503	105 337
Skulder			
Livförsäkringsavsättning	-	59 107	59 107
Oreglerade skador	-	66	66
Övriga avsättningar	-	7	7
Fondförsäkringsåtagande	-	6 430	6 430
Avsättningar för skatter	-	12	12
Pensioner och liknande förpliktelser	-	8	8
Derivat	161	-	161
Övriga skulder	1 055	-	1 055
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	<u>12</u>	<u>-</u>	<u>12</u>
Summa skulder och avsättningar	1 228	65 630	66 858

Not 36. Panter och därmed jämförliga säkerheter för egna skulder och för såsom avsättningar redovisade förpliktelser

	Koncernen		Moderföretaget	
	2014	2013	2014	2013
För försäkringstagarnas räkning registerförda tillgångar	127 179	103 769	127 179	103 769
För andras räkning pantsatta tillgångar - intresseföretag	33	37	33	37
För andras räkning pantsatta tillgångar - övrigt	<u>892</u>	<u>812</u>	<u>892</u>	<u>812</u>
Ställda panter	128 104	104 618	128 104	104 618

Not 37. Åtagande

	Koncernen		Moderföretaget	
	2014	2013	2014	2013
Avtalad, ännu ej investerad del i lån	245	282	245	282
Avtalat, ännu ej investerat riskkapital	<u>573</u>	<u>594</u>	<u>573</u>	<u>594</u>
Summa åtaganden	818	876	818	876

Not 38. Hyresintäkter

	Koncernen	
	2014	2013
Operationella leasingavtal (leasinggivare)	1 227	1 365

Bolaget har ingått hyresavtal av operationell natur med fastigheterna i fastighetsbolag för koncern KPA Pensionsförsäkring AB, i Ymerplan AB, Godsfinkan Hammarby AB, Trumman Häggvik AB, Löten Vårdbostäder AB, Äldreboendet Solbacka AB, Arlöw Vårdbostäder AB, Litreb Fastigheter AB, KB Sandspridaren, Stopstorp KB, Fastighets AB Kungsbrohus och Fastighets AB Jäsby.

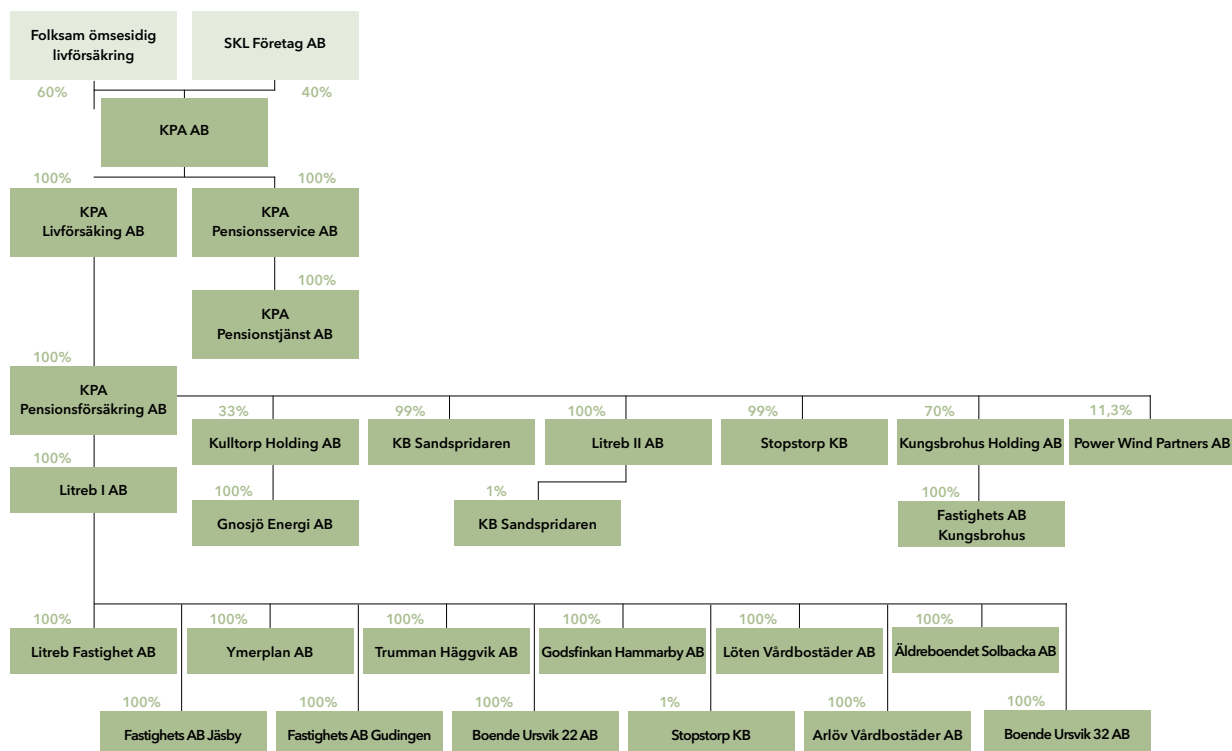
Enligt följande;		
Hyrer som förfaller;		
Inom ett år	211	212
Mellan ett och fem år	555	584
Senare än fem år	461	569
Totala leasingavgifter under perioden	291	292
Varav minimileaseavgifter	289	285
Varav variabla avgifter	7	7

Not 39. Upplysningar om närstående

Närstående parter

Noten beskriver väsentliga relationer mellan KPA Pensionsförsäkring AB (publ) och övriga bolag inom KPA Pension samt relationen till närstående bolag inom Folksam.

Ägarförhållande KPA Pension

KPA Pension består av KPA AB, KPA Livförsäkring AB (publ), KPA Pensionsförsäkring AB (publ), KPA Pensionsservice AB med bifirman Pensionsvalet PV. KPA Pensionsservice AB äger i sin tur KPA Pensionstjänst AB. Samtliga bolag inom KPA Pension definieras som närstående då verksamheten i stor utsträckning bedrivs som en enhet genom att man samordnar och utnyttjar gemensamma resurser. De bolag som definieras som närstående inom Folksam är Folksam ömsesidig sakförsäkring, Folksam ömsesidig livförsäkring samt dotterbolag.

Övriga närstående parter utgörs av nyckelpersoner, nyckelpersoners nära familjemedlemmar (enligt definitionen i IAS 24) samt bolag som står under bestämmande eller betydande inflytande av nyckelpersoner eller deras nära familjemedlemmar. Med bolag avses alla typer av företag och organisationer förutom företag i KPA Pension och företag/organisationer med inflytande i KPA Pension genom styrelserepresentation. Nyckelpersoner överensstämmer med de ledande befattningshavare för vilka upplysning lämnas avseende "Ersättning till ledande befattningshavare" i respektive bolags årsredovisning i personalnoten.

Upplysningar om hur närstående transaktioner ingås och följs upp

Inför varje år görs en verksamhetsplan som bland annat beskriver ekonomiska mål och nyttjandet av gemensamma resurser. Vd ska regelbundet under året informera styrelsen om prognos och utfall av verksamhetsplan. Principiella avvikelser från beslutad verksamhetsplan ska godkännas av styrelsen. I samband med årsbokslutet ska den slutliga fördelningen av kostnader mellan bolagen beslutas av styrelsen.

Tillikaanställning

Den största delen av driftskostnaderna utgörs av personalrelaterade kostnader. Inom Folksam tillämpas tillikaanställning vilket innebär att all personal är anställd i alla bolag i Folksam. Följaktligen tillhör kostnaderna det/de bolag som arbetet utförs åt.

Varje anställd är organisatoriskt placerad på ett kostnadsställe. Ett kostnadsställe kan endast tillhöra ett bolag. De anställdas kostnader belastar initialt det kostnadsställe och bolag de tillhör. Dessa kostnader fördelas sedan på de bolag för vilka de arbetat. Det är dock inte frågan om köp och försäljning av tjänster utan fördelning av kostnader.

Kostnadsprincipen

KPA AB fungerar som inköpsbolag för övriga bolag i KPA Pension. Moderbolaget fakturerar månadsvis ut samtliga kostnader, exklusive moderbolagets egna kostnader, till dotterbolagen.

För att säkerställa att den ersättning som dotterbolagen betalar till KPA AB är rimlig tillämpas kostnadsfördelning baserad på självkostnad. De faktiska kostnaderna fördelas i proportion till nyttjandegrad, direkt eller indirekt. I första hand redovisas kostnaderna direkt i det bolag där resurserna förbrukas men när kostnader inte kan hänföras till ett enskilt bolag används fördelningsnyckel.

Behovsanalys

Inför varje verksamhetsår ska en behovsanalys göras av styrelsen som omfattar samtliga resurser som bolaget avser att bruka under verksamhetsåret. En behovsanalys ska även göras vid förändring av resursbrukandet. Det ska framgå vem som tagit fram de olika underlagen för behovsanalysen.

Beslutsunderlag

Utifrån risken för intressekonflikter är det viktigt att tydligt identifiera vem som tagit fram beslutsunderlagen och vad de baseras på. Det ska därför tydligt framgå hur och vem som tagit fram beslutsunderlagen.

Inför varje verksamhetsår ska styrelsen besluta om målsättningen för bolagets kostnader och den kostnadsfördelning som den baseras på. Beslutsunderlagen för kostnadsfördelningen ska utgå från den behovsanalys som gjorts och baseras på självkostnadsprincipen kompletterad med en extern marknadsbedömning. Beslutsunderlagen ska inkludera de internpriser som används för kostnadsfördelning.

Vid marknadsprissättning ska kostnadsfördelningen regleras via avtal.

Överenskommelser

Den kostnadsfördelning som beslutats av styrelsen operationaliseras genom att interna överenskommelser upprättas mellan enheter/bolag där interndebitering förekommer. Överenskommelserna dokumenteras, och innehåller uppgifter om hur uppföljning och kontroll ska utföras.

Uppföljning och kontroll samt rapportering

Vd ska minst i samband med varje kvartalsbokslut informera styrelsen om utfallet av verksamhetsplan, prognos och preliminär fördelning av kostnader mellan bolagen inom KPA Pension. Vid principiell avvikelse från den fördelning som styrelsen godkänt i samband med budget ska styrelsen särskilt besluta om kostnadsfördelningen kan godkännas.

Inför årsbokslutet ska förslag till den slutliga fördelningen av gemensamma kostnader mellan bolagen föreläggas styrelsen. Styrelsen skall särskilt besluta om föreslagen fördelning ska godkännas. Om styrelsen inte godkänner förslag till fördelning av kostnader i samband med budget, kvartalsbokslut och årsbokslut ska kostnadsfördelningen fastställas i avtal med övriga bolag. Vid förhandling rörande sådant avtal ska berört bolag företrädas av styrelsen eller av styrelseledamot/styrelseledamöter som styrelsen utser.

En inventering har gjorts avseende nyckelpersoners närstående transaktioner, vid inventeringen framkom att inga sådana transaktioner finns.

Erlagd ersättning till närstående (tkr)

Koncernen och Moderföretaget	2014	2013
Kostnadsfördelning från inköpsbolaget KPA AB	278 768	260 046
varav från Folksam ömsesidig Sakförsäkring		
Administrativa stöd	28 941	28 697
Försäkringsrörelse	18 130	10 800
IT	53 588	40 890
varav från Folksam ömsesidig Livförsäkring		
Administrativa stöd	1 595	1 541
Försäkringsrörelse	41 645	31 229
Kapitalförvaltning	62 203	75 077
IT		
Utgående balanser vid årets slut (tkr)		
Fordringar på närstående:		
Litreb Fastigheter AB	-	20 000
Arlöv Vårdbostäder AB	103 031	103 031
Löten Vårdbostäder AB	96 003	96 003
Trumman Häggvik AB	88 542	88 542
Godsfinkan Hammarby AB	219 760	219 760
Ymerplan AB	90 000	90 000
Litreb I AB	648 402	494 169
KB Sandspridaren	263 710	263 710
Äldreboendet Solbacka AB	89 285	89 285
Kungsbrohus Holding AB	1 048 110	1 048 110
KPA Pensionservice AB	1 005	
Skulder till närstående:		
KPA AB	23 539	23 440
KPA Pensionservice AB	-	9 291
Folksam Fondförsäkringsaktiebolag (publ)	-	6
Folksam ömsesidig livförsäkring	15	21 305
Folksam ömsesidig sakförsäkring	5	434

Lån, ställda panter och andra säkerheter samt ingångna ansvarsförbindelser till förmån för styrelseledamot, verkställande direktör eller motsvarande befattningshavare i bolagen har inte förekommit styrelseledamot, verkställande direktör eller motsvarande.

Not 40. Personal

Bolagen inom Folksamkoncernerna tillämpar tillikaanställning, vilket innebär att personalen är anställd i flera olika bolag inom Folksamkoncernerna. Varje anställd är organisatoriskt placerad på ett kostnadsställe. Ett kostnadsställe kan endast tillhöra ett bolag. Den anställdes lönekostnader belastar initialt det organisatoriskt tilldelade kostnadsstället, varefter lönekostnaderna fördelas mellan kostnadsställen inom Folksamkoncernerna i förhållande till utfört arbete.

Koncernen och Moderföretaget		
Löner, ersättningar och övriga förmåner, Tkr	2014	2013
Styrelse och verkställande direktör	3 054	3 111
Sociala kostnader	1 547	1 484
Varav kalkylerad pensionskostnad	679	559

Verkställande direktören är anställd tillsvidare med ett års uppsägningstid från bolagets sida. Tantiem eller bonussystem tillämpas inte inom koncernen.

Könsfördelning i styrelse och ledningsgrupp

Koncernen och Moderföretaget							
Styrelse				VD och övriga befattningshavare*			
2014		2013		2014		2013	
Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor
5	6	5	6	4	2	5	1
45 %	55 %	45 %	55 %	67 %	33 %	83 %	17 %

* KPA Pension har en ledningsgrupp som arbetar för samtliga bolag.

Ersättning till ledande befattningshavare

Principer

Till styrelsens ordförande och ledamöter inklusive arbetstagarrepresentanter utgår arvode enligt bolagsstämans beslut. Styrelsearvode betalas även ut till KPA-anställda som sitter i bolagsstyrelser.

Ersättningen till verkställande direktör och andra ledande befattningshavare utgörs av grundlön, övriga förmåner och pension. Det finns inga rörliga ersättningar eller övriga ersättningar till ledande befattningshavare.

Med andra ledande befattningshavare avses de fem personer som tillsammans med verkställande direktör utgör KPA Pension företagsledning. För företagsledningens sammansättning, se ovan.

En redogörelse för företagets ersättningar enligt Finansinspektionens allmänna råd om ersättningspolicy i Försäkringsföretag (FFFS 2011:2) kommer att finnas tillgänglig på KPA Pensions webbplats www.kpa.se i samband med offentliggörandet av årsredovisningen.

2014

Ersättningar och övriga förmåner under 2014

Koncernen och Moderföretaget					
Belopp i tkr	Grundlön/ styrelsearvode	Närvaro- arvode	Övriga förmåner	Pensions- kostnader	Summa
KPA Pensionsförsäkring AB (publ)					
Styrelsens ordförande					
Anders Knape	98	19	-	-	117
Övriga styrelseledamöter					
Lenita Granlund	66	25	-	-	91
Eva Fagerberg	66	18	-	-	84
Markus Gustafsson	66	31	-	-	97
Roger Mörtvik	66	25	-	-	91
Lena Dahl	66	31	-	-	97
Helene Odenjung	66	18	-	-	84
Heléne Fritzon	66	25	-	-	91
Daniel Eriksson	-	-	-	-	-
Patrik Schinzel	-	12	-	-	12
Emilie Westholm	-	12	-	-	12
Summa	560	216	-	-	776
Verkställande direktör					
Lars-Åke Vikberg	2 238	-	34	679	2 951
Andra ledande befattningshavare	5 667	-	203	3 541	9 411
Summa	8 465	216	237	4 220	13 138

Kommentarer till tabellen

- Verkställande direktör har motsvarande post i bolagen KPA AB och KPA Pensionsförsäkring AB (publ). Verkställande direktör tillhör även KPA Pensions företagsledning. Lönekostnaderna fördelas därför mellan KPA Pensions bolag.
- Ledande befattningshavare består av koncernens företagsledning, som är tillika engagerad av samtliga bolag i KPA Pension. Därför fördelas lönerna mellan bolagen.
- Styrelsens ordförande har ett arvode på 99 tkr per år och övriga styrelseledamöter har ett arvode på 66 tkr per år. Därtill utges ett arvode om 6,2 tkr per sammanträdesdag då styrelseledamöten har tjänstgjort. Styrelsens arvode justeras i samband med bolagsstämman och antal möten under året har varit 4 st och ett utbildnings-tillfälle.
- Övriga förmåner avser huvudsakligen tjänstebil samt fria resor i samband med styrelsemöte.

- Pensionsåldern för verkställande direktören är 65 år. Utöver förmåner enligt lagen om allmän försäkring ska bolaget bekosta pensionsförmåner för verkställande direktören motsvarande 25 procent av den årliga bruttolönen.
- Bolaget hade fram till 30 juni 2011 förmåns- och avgiftsbestämd pensionsplan som för en ledande befattningshavare som var tryggt i Konsumentkooperationens pensionsstiftelse. Övriga ledande befattningshavare, fem personer, hade pensionen tryggt i KPA Pensionsförsäkring AB. Från den 1 juli 2011 omfattas de ledande befattningshavarna av KTP2 som i huvudsak är ett förmånsbestämt system och som är tryggt i Konsumentkooperationens pensionsstiftelse.

Berednings- och beslutsprocessen

Styrelsen beslutar om verkställande direktörens anställningsvillkor. Ordförande förbereder tillsammans med annan styrelseledamot frågan om verkställande direktörens anställningsvillkor för beslut av styrelsen.

Pensionsupplysningar (moderbolag)

KPA Pension åtagande till anställda för kollektivavtalade tjänstepensioner tryggt i Konsumentkooperationens pensionsstiftelse sedan 1 juli 2011. Pensionsplanen, KTP-planen, är i huvudsak en förmånsbestämd plan. Dock finns en mindre del i KTP-planen som är premiebestämd.

Premierna för de förmånsbestämda och premiebestämda delarna redovisas löpande som kostnader i arbetsgivaren KPA ABs resultaträkning. Kostnaden för särskild löneskatt på pensionskostnader periodiseras i takt med att de uppstår i KPA ABs resultaträkning. Pensionsåtagandena redovisas inte i KPA ABs balansräkning.

Tidigare intjänade pensionsförmåner enligt KPA –planen tryggt med försäkring. KPA Pension tryggt även pensionsrätt i KPA ABs Pensionsstiftelse för före detta anställda (18 stycken) enligt pensionsavtalet PA-KL och några äldre kommunala pensionsbestämmelser. Pensionsåtaganden tryggt i stiftelsen har beräknats enligt Finansinspektionens tryggtgrund FFFS 2007:24 som ska användas vid beräkning av pensionskuld för företag.

Räntan för 2014 är fastställd till 2,6 (2,2) procent för nominella åtaganden, medan räntan för indexerade åtaganden är 0,5 (0,4) procent.

Koncernen och Moderföretaget		
Tkr	2014	2013
Specifikation av redovisade pensionskostnader i KPA Pension, pensionering genom försäkring		
Försäkringspremier	71	242
Särskild löneskatt på pensionskostnader	17	59
Årets pensionskostnad	88	301

Pensionsåtagande i tryggt i KPA Abs Pensionstiftelse

	2014	2013
Verkligt värde på tillgångar i stiftelsen	33 858	32 682
Finansiella skulder	-1 657	-1 746
Pensionsåtagande tryggt i stiftelsen	-24 606	-25 985
Övervärde	7 595	4 951

Not 41. Avstämning av totalavkastningstabell

	Not	Ingående marknadsvärde 2014-01-01	Utgående marknadsvärde 2014-12-31	Total- avkastning 2014
Räntebärande				
Obligationer	19	57 851	65 775	
Upplupen ränta på räntebärande värdepapper		836	848	
Omklassificering till säkring		-274	-	
Omklassificering till alternativa placeringar		-316	-295	
Räntederivat		-14	12	
Likvida medel		<u>2 458</u>	<u>1 456</u>	
Räntebärande innan värderingsskillnader		60 541	67 796	5 303
Prisskillnader		88	77	-40
Värderingsprinciper terminer		<u>6</u>	<u>-12</u>	<u>-773</u>
Räntebärande enligt TAT		60 635	67 861	4 490
Aktier				
Aktier och andelar	18	34 574	49 124	
Omklassificering till alternativa placeringar		-649	-726	
Omklassificering till fastigheter		-497	-301	
Restitutioner	25	6	6	
Aktieterminer	22	6	-41	
Aktieoptioner		429	112	
Likvida medel		<u>54</u>	<u>115</u>	<u>-</u>
Aktier innan värderingsskillnader		33 923	48 289	8 814
Skillnad värderingskurs bid/traded		21	13	7
Värderingsprinciper terminer		<u>-6</u>	<u>13</u>	<u>-</u>
Aktier enligt TAT		33 938	48 315	8 821

Alternativa placeringar				
Omklassificering från aktier		649	726	
Omklassificering från ränta		316	295	
Aktier och andelar i intresseföretag		55	73	
Lån till intresseföretag		77	82	
Upplupen ränta lån till intresseföretag		2	2	
Likvida medel		<u>96</u>	<u>68</u>	<u>-</u>
Alternativa placeringar innan värderings- skillnader		1 195	1 246	135
Värderingskillnader		<u>1</u>	<u>1</u>	<u>-1</u>
Alternativa placeringar enligt TAT		1 196	1 247	134
Fastigheter				
Omklassificering från aktier		497	301	
Upplupen ränta		1	-	
Vinstandelslån	20	263	326	
Efterställda lån	20	386	-	
Indirekta ägda fastigheter	20	1 593	1 677	
Lån till koncernföretag		2 513	2 647	
Upplupen ränta på lån och intressebolag		-	-	
Likvida medel		<u>63</u>	<u>42</u>	<u>-</u>
Fastigheter innan värderingskillnader		5 316	4 993	615
Värderingskillnader		<u>227</u>	<u>578</u>	<u>-</u>
Fastigheter enligt TAT		5 543	5 571	615
Säkringsinstrument				
Omklassificering från ränta	22	274	-	
Valutaderivat		119	-214	
Swappar och swaptioner	22	16	23	
Likvida medel	22	<u>1</u>	<u>-</u>	
Säkringsinstrument innan värderings- skillnader		410	-191	-420
Värderingskillnader		<u>8</u>	<u>25</u>	<u>802</u>
Säkringsinstrument enligt TAT		418	-166	382

Not 42. Viktiga uppskattningar och bedömningar

Viktiga bedömningar vid tillämpning av koncernens redovisningsprinciper

Försäkrings- respektive investeringsavtal

Enligt IFRS 4 ska avtal som överför betydande försäkringsrisk klassificeras som försäkring. KPA har gjort bedömningen att försäkringsrisk överstigande fem procent ska anses vara betydande och avtalet därmed klassas som försäkring. En generell beskrivning av KPA Pensionsförsäkring AB:s redovisningsprinciper för klassificering av avtal finns i not 1. Klassificeringen styr dock inte om avtalen redovisas som försäkringsavtal eller delas upp i en försäkringsdel och en finansiell del. KPA Pensionsförsäkring AB redovisar all traditionell livförsäkring med garanti som försäkringsavtal då traditionell livförsäkring med garanti uppfyller villkoren för betydande andel diskretionära delar (återbäring). Gruppliv, sjuk och premiefrielseförsäkring, avgiven och mottagen återförsäkring samt övrig riskförsäkring redovisas också som försäkringsavtal. Avtal med villkorad återbäring och fondförsäkringsavtal delas i stället upp i enskilda komponenter, en försäkringsdel och en finansiell del, och redovisas som om de vore separata avtal (unbundlas).

Klassificering av finansiella tillgångar och skulder

KPA Pensionsförsäkring AB:s redovisningsprinciper definierar närmare hur tillgångar och skulder ska klassificeras i olika kategorier: Klassificering av finansiella tillgångar och skulder som innehas för handel förutsätter att dessa motsvarar beskrivningen av finansiella tillgångar och skulder som innehas för handel under redovisningsprinciper. Finansiella tillgångar och skulder som försäkringsföretaget initialt valt att värdera till verkligt värde via resultaträkningen förutsätter att kriterierna under redovisningsprinciper uppfyllts.

Viktiga källor till osäkerheter i uppskattningar

Försäkringstekniska avsättningar

KPA Pensionsförsäkring AB:s redovisningsprinciper för försäkringskontrakt beskrivs i not 1. Känsligheten i de antaganden som ligger till grund för värderingen av avsättningarna beskrivs i not 2. Nuvarande antaganden beskrivs i noterna till försäkringstekniska avsättningar not 29-31.

Fastställande av verkligt värde på finansiella instrument

För värderingen av finansiella tillgångar och skulder för vilka det inte finns något direkt observerbart marknadspris används värderingstekniker som beskrivs under redovisningsprinciper i not 1. För finansiella instrument med begränsad likviditet avspeglar inte alltid det observerade marknadspriset faktiskt genomförda transaktioner. För sådana instrument kan därför vissa ytterligare bedömningar krävas beroende på osäkerheten i marknadssituationen. Se även upplysningar i not 26.

Förvaltningsfastigheter

Värdering av fastigheter sker med hjälp av värderingstekniker som innebär att antaganden med olika parametrar exempelvis diskonteringsränta och vakansgrad används. För närmare beskrivning av värderingsprinciperna se not 1 samt not 14.

Pensioner och liknande förpliktelser

Redovisningsprinciper för förmånsbestämda pensioner och ej tryggade pensionsförpliktelser beskrivs i not 1. Till grund för värdering av pensionsförpliktelserna ligger aktuariella antaganden som beskrivs i not 32.

Avsättningar

En avsättning i balansräkningen redovisas när KPA Pensionsförsäkring AB har en befintlig juridisk eller informell förpliktelse som en följd av en inträffad händelse, och det är troligt att ett utflöde av ekonomiska resurser kommer att krävas för att reglera förpliktelsen samt en tillförlitlig uppskattning av beloppet kan göras.

Årsredovisningens undertecknande

Styrelsen och verkställande direktören försäkrar att årsredovisningen är upprättad i överensstämmelse med god redovisningssed för försäkringsföretag, lämnade uppgifter stämmer med de faktiska förhållanden och ingenting av väsentlig betydelse är utelämnat som

skulle kunna påverka den bild av bolaget som skapats av årsredovisningen.

Stockholm den   mars 2015

Anders Knappe
Ordförande

Lenita Granlund

Markus Gustafsson

Eva Fagerberg

Emilie Westholm

Helene Odenjung

Lena Dahl

Daniel Eriksson

Patrik Schinzel

Heléne Fritzon

Lars-Åke Vikberg
Verkställande Direktör

Vår revisionsberättelse har lämnats den   2015

Deloitte AB

KPMG AB

Elisabeth Werneman
Auktoriserad revisor

Magnus Ripa
Auktoriserad revisor

Definitioner

Avkastningsränta

Den avkastning med vilken de försäkrades sparande (pensionskapitalet) ökar.

Direktavkastning

Ränteintäkter, utdelning på aktier och andelar.

Duration

Löptid.

Försäkringstekniska avsättningar

En skuldpost i balansräkningen i livförsäkringsbolagen som avser garanterade åtaganden gentemot försäkringstagarna.

Förvaltningskostnadsprocent

Driftskostnadernas andel (%) av förvaltad kapital. Visar hur stor del av det totala historiska sparandet som går till att täcka försäkringsbolagets kostnader.

Kollektiv konsolidering

Företagets tillgångar värderade till verkligt värde minskade med aktiekapital, finansiella skulder och företagets totala åtagande (garanterade och icke garanterade).

Kollektiv konsolideringsnivå

Förhållandet mellan tillgångsvärden och företagets totala åtagande.

Konsolideringskapital

Eget kapital inklusive över/undervärde.

Solvensgrad

Förhållandet mellan tillgångsvärden och företagets garanterade åtagande.

Solvenskvot

Förhållandet mellan kapitalbas och solvensmarginal.

Solvensmarginal

Den lägsta nivå, beräknad utifrån verksamhetens art och omfattning, som kapitalbasen ska uppgå till enligt Försäkringsrörelselagen.

Totalavkastning

Summan av direktavkastning (före avdrag för förvaltningskostnader) samt realiserade och orealiserade värdeförändringar på placeringstillgångarna.

Besöksadress: Östgötagatan 90, 10685 Stockholm
Telefon: 08-665 04 00, Org: 556527-7182
Kundtjänst: 020-650 500 www.kpa.se

KPA
PENSION